

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор _____ Стрельцов Є. Л.
„_____” _____ 2012 р.

Економіко-правовий факультет
Кафедра економіки та управління
Комплексна контрольна робота з дисципліни

„УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ”

для студентів спеціальності

Напрямок підготовки 6.030601 «Менеджмент»

(шифр і назва напрямку підготовки)

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»

Розробник: доцент, к.е.н., доцент, Ненно Ірина Михайлівна
(посада, вчений ступінь та звання, прізвище, ім'я та по батькові)

Схвалено на засіданні кафедри економіки та управління
(назва кафедри)

Завідувач кафедри _____ Кузнецов Е.А.
(підпис)

Протокол № 1 від “28” серпня 2012 р.

Протокол науково-методичної комісії ЕПФ №1 від 31 серпня 2012 р.
Голова навчально-методичної комісії економіко-правового факультету

_____ Масін В. М.
(підпис)

© Ненно І.М., 2012 рік

ЗМІСТ

1. Робоча навчальна програма дисципліни
2. Контрольні завдання з дисципліни
3. Критерії оцінювання виконання контрольних завдань ККР
4. Перелік матеріалів, використання яких дозволяється під час виконання контрольних завдань ККР

2. Контрольні завдання з дисципліни

ВАРІАНТ I

Контрольне завдання № 1

Метод, у якому використовуються як досвід, накопичений у минулому, так і поточні допущення відносно майбутнього з метою його визначення - це:

- а) прогнозування;
- б) моделювання;
- в) показники прогнозу;
- г) планування.

Контрольне завдання № 2

Визначення можливості реалізації мети управління, уточнення основної мети організації й формулювання її місії - це:

- а) нормативний прогноз;
- б) оперативний прогноз;
- в) проектний прогноз;
- г) цільовий прогноз.

Контрольне завдання № 3

В основу якісних методів прогнозування господарських рішень покладені:

- а) експертні оцінки фахівців в області прийнятих рішень;
- б) інформація, яку можна одержати, знаючи тенденції зміни параметрів або маючи статистично достовірні залежності, що характеризують виробничу діяльність об'єкта управління;
- в) аналіз часових рядів;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 4

Логічний прийом, метод дослідження, суть якого полягає в тому, що досліджуваний предмет подумки розчленовується на складові елементи, кожний з яких потім досліджується окремо як частина розчленованого цілого - це:

- а) синтез;
- б) аналіз;
- в) імітаційне динамічне моделювання;
- г) мозкова атака.

Контрольне завдання № 5

До основних вимог, що ставляться до прогнозів, відносять:

- а) своєчасність, надійність, простота методики прогнозування;
- б) економічність, своєчасність;
- в) гнучкість, надійність, економічність;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 6

Метод системного дослідження, застосовуваного по призначенню об'єкта з метою підвищення корисного ефекту (віддачі) на одиницю сукупних витрат за життєвий цикл об'єкта - це:

- а) графічний метод;
- б) індексний метод;
- в) функціонально-вартісний аналіз;
- г) балансовий метод.

Контрольне завдання № 7

Сутність принципу «недоцільно ризикувати більше, ніж це дозволяє розмір власного капіталу» полягає у наступному:

- а) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;
- б) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- в) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 8

Реалізація принципу «недоцільно ризикувати великим заради малого» передбачає:

- а) порівняння очікуваного доходу з рівнем ризиків, що притаманні цій діяльності;
- б) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;
- в) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- г) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами.

Контрольне завдання № 9

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 10

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 11

До алгоритму експертизи кожного альтернативного варіанту управлінського рішення не входить:

- а) розраховуються прогнознi значення результативних показників кожного альтернативного варіанта;
- б) розраховується коефіцієнт варіації результату;
- в) розраховується співвідношення доходів і витрат;
- г) порівнюється середній очікуваний доход з коефіцієнтом варіації на пропонуваній альтернативній варіант рішення.

Контрольне завдання № 12

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 13

Суб'єктивний фактор при встановленні цілей визначається через:

- а) нормальні, реальні, планові цілі;
- б) реалізовані, номінальні, перспективні цілі;
- в) немає вірної відповіді;
- г) відповіді а) і б).

Контрольне завдання № 14

Дерево цілей - це:

- а) стратегічний орієнтир підприємства;
- б) орієнтир в одному напрямку людей щодо підприємства з середини;

- в) зображення взаємозв'язку і підпорядкованості цілей;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 15

Декомпозиція - це:

- а) метод проголошення, встановлення, обґрунтування орієнтирів розвитку;
- б) метод розкриття структури системи діленням за ознакою на складові;
- в) метод оцінки ресурсоемності різних цілей;
- г) метод визначення пріоритетності різних цілей.

Контрольне завдання № 16

Основною вимогою до побудови дерева цілей виступає:

- а) формулюючи цілі різних рівнів необхідно описати способи їх отримання;
- б) цілі усіх рівнів узгоджувати не обов'язково;
- в) підцілі кожного рівня повинні бути незалежні одна від одної;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 17

Американський опціон «пут» наділяє його утримувача:

- а) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;

Контрольне завдання № 18

Що не виступає показником якості цілей:

- а) підпорядкованість;
- б) обумовленість;
- в) розгорнутість;

г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 19

Розрізняють дерева цілей:

- а) планові та фактичні;
- б) нормативні та фактичні;
- в) нормативні та підзвітні;
- г) планові та підзвітні.

Контрольне завдання № 20

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 21

Область використання методу дерева рішень об'єднує:

- а) опис та класифікацію даних;
- б) регресію та контроль за якістю даних;
- в) класифікацію та контроль за якістю даних;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 22

Головна перевага дерева рішень:

- а) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- б) дозволяє сформулювати завдання та визначення виконавців;
- в) дозволяє виявити недостатність ресурсів;
- г) дозволяє пов'язати ставлення цілі з діями, що підлягають реалізації.

Контрольне завдання № 23

Прийняття управлінських рішень за допомогою дерева рішень допускає етапи:

- а) формулювання завдання, побудова дерева рішень;

- б) побудова матриці можливостей та загроз;
- в) вирішення завдання на основі матриці можливостей та загроз;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 24

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;
- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 25

Недоліками методу оцінки ризику за допомогою дерева рішень є:

- а) досить трудомісткий та витратний;
- б) не заслуговує довіри через неможливість перевірки інформації;
- в) досить трудомісткий та враховуються дії та наслідки, що можливі на думку підприємця;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 26

Визначення загальних підходів до виявлення причин виникнення ризиків в економіці взагалі і специфічних причин виникнення ризиків, дослідження співвідношення невизначеності і ризику; оцінку ступеня ризику тощо - це:

- а) процес управління ризиками;
- б) методологія управління ризиками;
- в) принципи управління ризиками;
- г) політика управління ризиками.

Контрольне завдання № 27

Специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області теорії фірми, страхового діла, аналізу господарської діяльності підприємства, це:

- а) політика ризику;
- б) управління ризиками;
- в) система управління ризиками;
- г) процес управління ризиками.

Контрольне завдання № 28

Схема процесу управління ризиком включає наступні етапи:

- а) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, вибір засобів управління ризиком, застосування засобів мінімізації дії ризику, оцінка результатів;
- б) вибір засобів управління ризиком, застосування засобів, оцінка ризику;
- в) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, прийняття рішень, пом'якшення впливу ризику;
- г) б+в.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Компанія “Tropical products Inc.” – найбільший виробник консервованих і свіжих ананасів. Останніми роками компанія зайнялася виробництвом горіхів макадамії, що виростають в Австралії. Продукція, завдяки високій якості, дуже популярна серед туристів. До теперішнього часу компанія продавала горіхи тільки на внутрішньому ринку. На сьогоднішній день компанія збільшила свої плантації для виходу на міжнародний ринок.

У структуру фірми входить відділ маркетингу, який запропонував дві альтернативні стратегії вартістю 3 млн. дол. для стимулювання збуту горіхів.

Стратегія 1. Рекламна компанія по національному телебаченню (впродовж чотирьох тижнів передбачається транслювати шістнадцять 15-тисекундних роликів).

Стратегія 2. Впродовж 1 року поширювати горіхи як зразки серед пасажирів, що летять на гаваї літаками авіакомпаній «American», «Continental», «Delta»,

«TWA», «United Airlines». Відділ маркетингу припускає поставити на продукцію таку ціну, яка забезпечить питому вагу прибутку в ціні, - 30% з 1 долара продажів. З цього прибутку і повинні оплачуватися заходи щодо просування продукції на ринок. При такій ціні відділ маркетингу оцінював прибутки для кожної стратегії рекламної компанії як високо успішні, середньо успішні і невдалі (табл. 1).

Таблиця 1. Продажі, млн. дол.

Стратегії	Високо успішні, ймовірність (p)=0,3	Середньо успішні, ймовірність (p)=0,4	Невдалі, ймовірність (p)=0,3
S 1	80	45	15
S 2	45	35	30

Віце-президент компанії по питаннях фінансування відзначає також, що доходи поточного року по державних облігаціях складають 10%; вартість використання капіталу компанії – 15%; ризикованість стратегій S1 і S2 така, що потрібні премії за ризик в розмірі не менше 20% від норми прибутку для S1 і 8% для S2.

1. Складіть матрицю чистого прибутку по двох стратегіях для трьох сценаріїв прогнозів (після вирахування вартості заходів щодо просування продукції).
2. Обчисліть для кожної стратегії чистий прибуток, дисконтований за допомогою облікової ставки, скоректованої з урахуванням ризику.
3. Обчисліть передбачувану вартість, середньоквадратичне відхилення і коефіцієнт варіації для кожної стратегії. Яка стратегія буде рекомендована Вами для просування продукції компанією “Tropical products Inc.”?
4. Припустимо, що оцінка ймовірності не була проведена. Яку стратегію слід вибрати відповідно до критеріїв Лапласа і Вальда?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

ВАТ «Агротранс» - виробничо-господарська компанія. На 2011 рік у ВАТ «Агротранс» є наступні варіанти збуту послуг:

- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на довгострокову перспективу в результаті сталих контактів (p1) - 118,2 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на короткий період (p2) - 50,8 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, забезпечений разовим збутом (p3) - 143,1 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, покупець на який не визначений (p4) - 34,1 тис. т.

Разом, місткість ринку може скласти до 346, 2 тис. т. = p1 + p2 + p3 + p4.

Керівництвом компанії виділяються три стратегії виробництва послуг:

$$S_1 = p1 + p2 = 169, 0 \text{ тис. т}$$

$$S_2 = p1 + p2 + p3 = 312, 1 \text{ тис. т}$$

$$S_3 = p1 + p2 + p3 + p4 = 346, 2 \text{ тис. т}$$

В залежності від кон'юнктури ринку в зв'язку з наявними можливостями збуту послуг розраховані варіанти середньорічного прибутку, які зведені в матрицю з урахуванням очікуваного значення втрат. У матриці рядки означають можливі варіанти рішень, що приймаються керівником, а стовпці - можливі стану господарської середовища. Елемент матриці a_{ij} означає результат ситуації, коли керівник приймає рішення i (вибирає стратегію i) при стані середовища j . За даними ВАТ «Агротранс» елементи матриці отримані, виходячи з ціни транспортних послуг, собівартості транспортних послуг (з урахуванням постійних витрат), обсягу збуту послуг і представлені в таблиці 1:

Таблиця 1

Обсяг	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j

виробництва, тис. Т	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317

Визначте найбільш раціональну стратегію виробництва за критеріями Вальда, Гурвіца (при коефіцієнті оптимізму, рівному 1) і Сейвіджа (таблиці 2, 3):

Таблиця 2

Обсяг виробництва, тис. Т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Вальд	Гурвиц
	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$		
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823		
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627		
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317		

Таблиця 3

Обсяг виробництва, тис. Т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Матриця втрат в залежності від коливань попиту C_j			
	C_1	C_2	C_3	C_4	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823	0			
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627				
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317				

ВАРІАНТ II

Контрольне завдання № 1

Під управлінням ризиками розуміється:

- а) дії по визначенню прийняттого рівня ризику для фірми і напрямків зниження дій ризику, що для фірми неприпустимі;
- б) особливий вид діяльності, спрямований на пом'якшення впливу ризику на кінцеві результати діяльності фірми;
- в) методичний інструментарій оцінки і урахування ризику;
- г) процеси, що пов'язані з ідентифікацією, аналізом ризиків і прийняттям рішення, що включає максимізацію позитивних і мінімізацію негативних наслідків настання ризикових подій.

Контрольне завдання № 2

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 3

Діяльність, що спрямована на захист підприємства від можливих втрат і зниження прибутковості називається:

- а) політикою ризику;
- б) управлінням ризиком;
- в) аналізом ризику;
- г) динамікою ризику.

Контрольне завдання № 4

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

- а) теорії максимізації результативних показників;

- б) теорії оптимізації;
- в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 5

Конкретні методи і прийоми для досягнення поставленої мети в конкретних умовах - це:

- а) стратегія управління;
- б) тактика управління;
- в) політика управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 6

До завдань, які вирішуються в процесі управління ризиками не входить:

- а) виявлення передбачуваного ризику;
- б) оцінка ризику і вибір методу його мінімізації;
- в) маркетинг;
- г) розрахунок витрат на реалізацію сформульованих завдань.

Контрольне завдання № 7

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 8

Яке завдання не вирішуються при формуванні стратегії управління економічним ризиком:

- а) які саме види комерційних ризиків підприємство зобов'язане враховувати у своїй діяльності;
- б) які способи й інструменти дозволяють управляти цими ризиками;
- в) який обсяг комерційного ризику підприємство може взяти на себе (прийнятна сума збитку, що може бути погашена з власних коштів);
- г) які види угод доцільно використовувати із партнерами-учасниками обміну.

Контрольне завдання № 9

Використання методу мінімізації ризику «Відмовлення від ризиків» притаманно стратегії управління ризиком:

- а) обережна;
- б) зважена;
- в) ризикова;
- г) а+б.

Контрольне завдання № 10

До функцій суб'єкта управління не відноситься:

- а) страхування ризиків;
- б) прогнозування;
- в) організація;
- г) регулювання.

Контрольне завдання № 11

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;
- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;
- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 12

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43, 3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;
- в) 12 тис. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 13

Процес представлення якісного аналізу ідентифікації ризиків і визначення ризиків, що вимагають швидкого реагування - це:

- а) кількісна оцінка ризиків;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 14

Розробка методів і технологій зниження негативного впливу ризиків на проект - це:

- а) планування реагування на ризики;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 15

До основних принципів управління ризиками не належить:

- а) усвідомленість прийняття ризиків;
- б) ефективність прийнятих рішень;
- в) порівнянність рівня прийнятих ризиків;
- г) керованість прийнятими ризиками.

Контрольне завдання № 16

До основних принципів управління ризиками належить:

- а) порівнянність рівня прийнятих ризиків з можливими втратами підприємства;
- б) урахування фактору часу в управлінні ризиками;
- в) урахування стратегії підприємства в процесі управління ризиками та можливості передачі ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 17

Основними підсистемами управління ризиками є:

- а) об'єкт управління;
- б) суб'єкт управління;
- в) принципи управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 18

До основних функції об'єкта управління ризику не належать:

- а) дозвіл ризику;
- б) прогнозування ризику;
- в) ризиковане вкладення капіталу;
- г) робота зі зниження величини ризику;

Контрольне завдання № 19

Дії, що дозволяють узгодити роботу всієї системи управління ризиком, апарату управління і фахівців - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) в + г.

Контрольне завдання № 20

Об'єднання людей, що спільно реалізують програму ризикованого вкладення капіталу на основі певних правил і процедур - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 21

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 22

Система управління ризиками включає:

- а) усвідомлення ризику, визначення причин його виникнення та ризикових сфер;
- б) аналіз та оцінку ризику: мінімізація або обмеження ризиків;
- в) здійснення постійного контролю за рівнем ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 23

Забезпечення умов успішного функціонування підприємства в умовах ризику - це:

- а) головна мета складання програми управління ризиками;
- б) головний принцип управління ризиками;
- в) головна мета системи управління ризиками;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 24

Можливі правила управління ризиками, обумовлені обраним варіантом стратегії управління підприємством включають:

- а) готовність до самостійного покриття великих збитків;
- б) передачу всіх ризиків, що можуть негативно вплинути на фінансову стійкість підприємства;
- в) відмовлення від освоєння нової ринкової ніші при визначеному розмірі збитків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 25

Інформація для розробки програми управління ризиком присвячена аналізу наступних питань:

- а) уточнення стратегії підприємства по управлінню ризиками і використанню процедур управління;
- б) процесу попереднього добору ризиків;
- в) формування плану превентивних заходів;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 26

Мінімізація рівня ризику дає:

- а) невисокий, але стабільний прибуток;
- б) високий та стабільний прибуток;
- в) невисокий та нестабільний прибуток;
- г) високий, але нестабільний прибуток.

Контрольне завдання № 27

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-диверсифікації:

- а) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- б) процес, що дозволяє уникнути частини ризику при концентрації капіталу на одному виді діяльності;

в) більш повна інформація дозволяє зробити чіткий прогноз і знизити ризик, що робить інформацію товаром, причому дуже цінним. Використовується новий погляд на відносини з конкурентами.

г) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.

Контрольне завдання № 28

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-самострахування:

а) захист майнових інтересів господарюючих суб'єктів і громадян при настанні певних подій за рахунок грошових фондів, які формуються з виплачених ними страхових внесків;

б) форма створення натуральних і грошових страхових фондів безпосередньо в господарюючих суб'єктах, особливо в тих, чия діяльність піддається ризику;

в) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;

г) жодна з відповідей не є правильною.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Розгляньте ситуацію: банк вирішує питання, перевіряти чи конкурентоспроможність клієнта, перед тим, як видавати позику в розмірі 15 000 євро під 15%. Аудиторська фірма бере з банку 80 євро за перевірку. В результаті цього перед банком постають дві проблеми: перша проводити чи ні перевірку, друга - видавати після цього позику чи ні. Вирішуючи першу проблему, банк перевіряє правильність виданих аудиторською фірмою відомостей. Для цього вибираються 1000 осіб, які були перевірені і яким згодом видавалися позики (див. табл. 1):

Таблиця 1

Рекомендації аудиторської фірми та повернення позики

Рекомендації після перевірки кредитоспроможності	Фактичний результат		Загалом
	Клієнт не повернув позику	Клієнт повернув позику	
Позичати	735	15	750
Не позичати	225	25	250
	960	40	1000

У банку також є альтернативна можливість вкладення своїх грошей з 100% гарантією повернення під 9% річних. Яке рішення повинен прийняти банк?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія займається ловом тунця в Атлантичному океані тривалий період часу. За час роботи директор компанії спостерігав злети і падіння своєї фірми, в залежності від улову тунця в той чи інший рік. До початку сезону лову неможливо передбачити, чи буде він поганим чи хорошим, обидва сезону вважаються рівноймовірно. У гарний сезон улов досягає 300 000 тонн, у поганий 200 000 тонн. За місяць до початку сезону компанія отримала пропозицію про укладення контракту на постачання 150 000 тонн тунця за ціною 1,1 євро за тонну від іспанського імпортера. Крім Атлантичного океану тунець ловиться також в Тихому – російськими і американськими рибалками. Ціноутворення має наступний вигляд:

- 1) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,5 євро;
- 2) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 0,6 євро;
- 3) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,8 євро;
- 4) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 1 євро.

Можна доставити тунець в Іспанію власної човном, при цьому кількість «рибних» днів скоротиться на одну третину, оскільки під час переходу ловити тунець неможливо. Існує інший варіант доставки - зафрахтувати човен. Фрахт породжує транспортні витрати в розмірі – 0, 44 за тонну перевезеного тунця. Компанія отримує щорічний стабільний додатковий дохід у розмірі 30 000 євро від орендованих активів. Постійні витрати за сезон складають 180 000 євро. Чи варто укладати контракт з Іспанським імпортером? Якщо так, то який спосіб доставки більш економний?

ВАРІАНТ III

Контрольне завдання № 1

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику – страхування:

- а) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.;
- б) це децентралізована форма створення натуральних і грошових страхових фондів безпосередньо в господарюючих суб'єктах, особливо в тих, чия діяльність піддається ризику;
- в) це захист майнових інтересів господарюючих суб'єктів і громадян при настанні певних подій за рахунок грошових фондів, які формуються з виплачених ними страхових внесків;
- г) всі відповіді правильні.

Контрольне завдання № 2

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 3

При методі апіорі -

- а) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;
- б) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;
- в) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;
- г) а + б.

Контрольне завдання № 4

При методі апостеріорі –

- а) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;
- б) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;
- в) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;
- г) а + б.

Контрольне завдання № 5

Статистична теорія вимагає, щоб дані по частоті задовольняли таким технічним умовам:

- а) дані повинні забезпечувати достатню кількість випадків або спостережень, щоб продемонструвати стабільність;
- б) спостереження повинні повторюватися в сукупності спостережень;
- в) спостереження повинні бути незалежними;
- г) а + б + в.

Контрольне завдання № 6

Визначте відмінність між розподілом частоти і розподілом ймовірності:

- а) розподіл частоти - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл ймовірності - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- б) розподіл ймовірності - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл частоти - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- в) відмінність відсутня;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 7

Передбачувана вартість, як критерій ризикового рішення обчислюється таким чином:

$$\text{а) } E(X) = P_1 X_1 + P_2 X_2 + \dots + P_n X_n = \sum_{i=1}^n P_i X_i ;$$

$$\text{б) } E(X) = P_1 X_1 - P_2 X_2 - \dots - P_n X_n ;$$

де X_i - вартість i -й віддачі;

P_i - ймовірність i -й віддачі (яка дорівнює ймовірності i -го варіанту).

в) передбачувана вартість стратегії представляє собою середньозважену вартість, в якій використовуються ймовірності віддачі в якості вагових коефіцієнтів.

г) а + в.

Контрольне завдання № 8

При оцінці безлічі стратегій з однаковою вартістю інвестицій, менеджер, який приймає рішення:

- а) обирає стратегію з найнижчою передбачуваною вартістю;
- б) обирає стратегію з найвищою передбачуваною вартістю;
- в) обсяг передбачуваної вартості не впливає на рішення менеджера;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 9

Якщо передбачувані вартості альтернативних стратегій однакові, то, для того щоб зробити вибір між стратегіями слід використовувати інший критерій, яким може бути:

- а) ступінь ризику;
- б) розмах;
- в) середнє квадратичне відхилення;
- г) а + б + в.

Контрольне завдання № 10

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

- а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

$$\text{б) } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i} .$$

де X_i - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;

г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 11

Коефіцієнт варіації – це:

а) відношення середнього квадратичного відхилення до передбачуваної вартості, або середнього;

б) індекс ризику в розрахунку на грошову одиницю вкладів;

в) а + б;

г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 12

Відмова від здійснення фінансових операцій, використання в більших обсягах позикового капіталу, надмірного використання оборотних активів в низько ліквідних формах та тимчасово вільних грошових активів в короткострокових фінансових вкладеннях є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

а) прийняття ризику;

б) відмова від ризику;

в) лімітування;

г) хеджування.

Контрольне завдання № 13

Формування резервного (страхового) фонду підприємства та створення кептивної страхової компанії є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) прийняття ризику;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) хеджування.

Контрольне завдання № 14

Зниження ймовірності та розміру настання потенційного збитку від несприятливого події є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 15

Використання альтернативних можливостей отримання доходу від різних фінансових та виробничих операцій є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 16

Угоди, за якими продавець, який продав товар, зобов'язаний мати цей товар в наявності і фактично поставити його в обумовлений контрактом термін є:

- а) угодами на реальний товар;
- б) угодами «кеш»;
- в) угодами «форвард»;
- г) усі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 17

Угода, при якій курс встановлюється в сьогоднішній, а обмін валютами відбувається в майбутньому це:

- а) форвардна угода;
- б) угода «спот»;
- в) а + б;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 18

Обмін однієї валюти на іншу на певний період часу, що являє собою комбінацію касової операції – «спот» і термінової – «форвард» це:

- а) форвардна операція;
- б) ф'ючерсна операція;
- в) угода «своп»;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 19

Угоди, що не передбачають зобов'язання сторін поставити або прийняти реальний товар, а припускають купівлю і продаж прав на товар (паперові угоди) це:

- а) усі позабіржові інструменти хеджування;
- б) ф'ючерсні угоди;
- в) форвардні угоди;
- г) угоди «спот».

Контрольне завдання № 20

Європейський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;

- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 21

Виплата страхового відшкодування в розмірі фактичного збитку але не більше, ніж заздалегідь встановлена сторонами страхова сума, при якій збиток понад страхову суму взагалі не відшкодовується – це:

- а) виплата за системою «першого ризику»;
- б) виплата за пропорційною системою;
- в) виплата за системою граничної відповідальності.
- г) інше.

Контрольне завдання № 22

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 23

За договором страхування майна наступив страховий випадок. Страхова сума 100 у.о., сума реальної шкоди – 20 у.о. Який порядок обчислення страхового відшкодування є більш вигідним для страхувальника?

- а) франшиза – 2% від страхової суми, тариф – 3%.
- б) франшиза – 4 % від обсягу страхового випадку, тариф – 4%.
- в) франшиза – 0%, тариф – 7%.

г) однаково вигідні порядки а і б.

Контрольне завдання № 24

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43,3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;
- в) 12 тис. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 25

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою пропорційної відповідальності, якщо вартісна оцінка об'єкту страхування – 2,35 млн. грн., страхова сума – 1,40 млн. грн., шкода, заподіяна страхувальнику внаслідок страхового випадку – 1,75 млн. грн.

- а) 1,05 млн. грн.;
- б) 2,05 млн. грн.;
- в) 1,75 млн. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 26

Поточна вартість золота складає 600 доларів США за унцію. Ф'ючерсне котирування на контракт із поставкою через рік складає 700 доларів за унцію. Спекулянт може отримати кредит під 17% річних. Що має зробити спекулянт в такій ситуації якщо вважати, що вартість зберігання золота дорівнює 0?

- а) нічого;
- б) взяти кредит під 17 % річних;
- в) придбати ф'ючерс;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 27

Інвестор бажає купити 100 звичайних акцій корпорації, ціна який дорівнює 80 у.о. Зараз наявної готівки в інвестора немає, але інвестор прогнозує значне зростання ціни акцій. Тому він вирішає купити шестимісячний опціон купівлі за премію 900 у.о. Скільки здатен заощадити інвестор, якщо за шість місяців ціна акцій зросте до 110 у.о., у порівнянні із купівлею акцій за спот-курсом за умови реалізації опціону?

- а) 2200 у.о.;
- б) 2100 у.о.;
- в) інвестор не здатен заощадити;
- г) інше.

Контрольне завдання № 28

Підприємець застрахував своє майно терміном на один рік на суму 300 тис. грн. Ставка страхового тарифу – 3%. За договором страхування передбачається франшиза в розмірі 4 тис. грн. За умови наявності франшизи в договорі у страхувальника виникає знижка до тарифу 40%. Фактичний збиток страхувальника склав 17 тис. грн. Розрахуйте фінансовий результат в обох випадках. Можливо було вигідніше відмовитися від франшизи?

- а) 8;8;
- б) 7,6; 7,6;
- в) 7,6 ; 8;
- г) інше.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Отримавши ступінь бакалавра мистецтв, Сусанна отримала відмінну посаду в міжнародній бухгалтерській фірмі. Протягом першого року зайнятості вона зуміла заощадити 6000 доларів США, які вона помістила в фонд грошового ринку. В даний час вона вивчає можливості інвестування. Для проекту А ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 3000 доларів США дорівнює 0, 20, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 10 000

доларів США дорівнює 0,10 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 7000 доларів США дорівнює 0,70.

Для проекту В вірогідність прибутку з чистою поточною вартістю в 4000 дол. дорівнює 0,35, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 8000 доларів дорівнює 0,25 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 6500 доларів дорівнює 0,40.

А) Яка передбачувана поточна вартість для кожної інвестиції?

Б) Знайдіть середньоквадратичне відхилення та коефіцієнт варіації для кожної інвестиції. Які інвестиції повинні бути вибрані?

В) Припустимо, що загальна корисність доходу Сусанни може бути виражена рівнянням:

$$TU = 25X - 3X^2,$$

де X виражений в тисячах доларів США поточної вартості. Які інвестиції повинні бути вибрані? Чому?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія виробляє гірські лижі трьох марок. Прогнозований обсяг продажів за моделями становить 2000, 4000 і 6000 пар (ймовірності 0,30; 0,45; 0,25). Роздрібна ціна становить 400 доларів за пару (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Лижі	FC	AVC
A	50 000	75
B	75 000	60
C	90 000	30

Яку марку лиж вигідніше виробляти?

При виборі тієї чи іншої марки прийміть рішення з точки зору привабливості та рівня ризику по виробництву тієї чи іншої моделі з використанням критеріїв передбачуваної вартості та коефіцієнта варіації. Побудуйте

ВАРІАНТ IV

Контрольне завдання № 1

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 2

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 3

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;
- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;

г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 4

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

- а) теорії максимізації результативних показників;
- б) теорії оптимізації;
- в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 5

Метод, у якому використовуються як досвід, накопичений у минулому, так і поточні допущення відносно майбутнього з метою його визначення - це:

- а) прогнозування;
- б) моделювання;
- в) показники прогнозу;
- г) планування.

Контрольне завдання № 6

Реалізація принципу «недоцільно ризикувати великим заради малого» передбачає:

- а) порівняння очікуваного доходу з рівнем ризиків, що притаманні цій діяльності;
- б) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;
- в) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- г) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами.

Контрольне завдання № 7

Дерево цілей - це:

- а) стратегічний орієнтир підприємства;

- б) орієнтир в одному напрямку людей щодо підприємства з середини;
- в) зображення взаємозв'язку і підпорядкованості цілей;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 8

Основною вимогою до побудови дерева цілей виступає:

- а) формулюючи цілі різних рівнів необхідно описати способи їх отримання;
- б) цілі усіх рівнів узгоджувати не обов'язково;
- в) підцілі кожного рівня повинні бути незалежні одна від одної;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 9

Інвестор бажає купити 100 звичайних акцій корпорації, ціна який дорівнює 80 у.о. Зараз наявної готівки в інвестора немає, але інвестор прогнозує значне зростання ціни акцій. Тому він вирішає купити шестимісячний опціон купівлі за премію 900 у.о. Скільки здатен заощадити інвестор, якщо за шість місяців ціна акцій зросте до 110 у.о., у порівнянні із купівлею акцій за спот-курсом за умови реалізації опціону?

- а) 2200 у.о.;
- б) 2100 у.о.;
- в) інвестор не здатен заощадити;
- г) інше.

Контрольне завдання № 10

Визначте відмінність між розподілом частоти і розподілом ймовірності:

- а) розподіл частоти - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл ймовірності - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- б) розподіл ймовірності - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл частоти - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- в) відмінність відсутня;

г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 11

До основних функції об'єкта управління ризику не належать:

- а) дозвіл ризику;
- б) прогнозування ризику;
- в) ризиковане вкладення капіталу;
- г) робота зі зниження величини ризику;

Контрольне завдання № 12

Яке завдання не вирішуються при формуванні стратегії управління економічним ризиком:

- а) які саме види комерційних ризиків підприємство зобов'язане враховувати у своїй діяльності;
- б) які способи й інструменти дозволяють управляти цими ризиками;
- в) який обсяг комерційного ризику підприємство може взяти на себе (прийнятна сума збитку, що може бути погашена з власних коштів);
- г) які види угод доцільно використовувати із партнерами-учасниками обміну.

Контрольне завдання № 13

Формування резервного (страхового) фонду підприємства та створення кептивної страхової компанії є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) прийняття ризику;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) хеджування.

Контрольне завдання № 14

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;

- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 15

Обмін однієї валюти на іншу на певний період часу, що являє собою комбінацію касової операції – «спот» і термінової – «форвард» це:

- а) форварда операція;
- б) ф'ючерсна операція;
- в) угода «своп»;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 16

Об'єднання людей, що спільно реалізують програму ризикованого вкладення капіталу на основі певних правил і процедур - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 17

Мінімізація рівня ризику дає:

- а) невисокий, але стабільний прибуток;
- б) високий та стабільний прибуток;
- в) невисокий та нестабільний прибуток;
- г) високий, але нестабільний прибуток.

Контрольне завдання № 18

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 19

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;
- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;
- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 20

Розрізняють дерева цілей:

- а) планові та фактичні;
- б) нормативні та фактичні;
- в) нормативні та підзвітні;
- г) планові та підзвітні.

Контрольне завдання № 21

Розробка методів і технологій зниження негативного впливу ризиків на проект - це:

- а) планування реагування на ризики;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 22

Основними підсистемами управління ризиками є:

- а) об'єкт управління;
- б) суб'єкт управління;
- в) принципи управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 23

До алгоритму експертизи кожного альтернативного варіанту управлінського рішення не входить:

- а) розраховуються прогнознi значення результативних показників кожного альтернативного варіанта;
- б) розраховується коефіцієнт варіації результату;
- в) розраховується співвідношення доходів і витрат;
- г) порівнюється середній очікуваний доход з коефіцієнтом варіації на пропонуваній альтернативній варіант рішення.

Контрольне завдання № 24

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43,3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;
- в) 12 тис. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 25

В основу якісних методів прогнозування господарських рішень покладені:

- а) експертні оцінки фахівців в області прийнятих рішень;
- б) інформація, яку можна одержати, знаючи тенденції зміни параметрів або маючи статистично достовірні залежності, що характеризують виробничу діяльність об'єкта управління;
- в) аналіз часових рядів;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 26

Недоліками методу оцінки ризику за допомогою дерева рішень є:

- а) досить трудомісткий та витратний;
- б) не заслуговує довіри через неможливість перевірки інформації;
- в) досить трудомісткий та враховуються дії та наслідки, що можливі на думку підприємця;

г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 27

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

$$\text{б) } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i} .$$

де X_i - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;

г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 28

При методі апостеріорі –

а) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;

б) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;

в) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;

г) а + б.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Компанія “Tropical products Inc.” – найбільший виробник консервованих і свіжих ананасів. Останніми роками компанія зайнялася виробництвом горіхів макадамії, що виростають в Австралії. Продукція, завдяки високій якості, дуже популярна серед туристів. До теперішнього часу компанія продавала горіхи тільки на внутрішньому ринку. На сьогоднішній день компанія збільшила свої плантації для виходу на міжнародний ринок.

У структуру фірми входить відділ маркетингу, який запропонував дві альтернативні стратегії вартістю 3 млн. дол. для стимулювання збуту горіхів.

Стратегія 1. Рекламна компанія по національному телебаченню (впродовж чотирьох тижнів передбачається транслювати шістнадцять 15-тисекундних роликів).

Стратегія 2. Впродовж 1 року поширювати горіхи як зразки серед пасажирів, що летять на гаваї літаками авіакомпаній «American», «Continental», «Delta», «TWA», «United Airlines». Відділ маркетингу припускає поставити на продукцію таку ціну, яка забезпечить питому вагу прибутку в ціні, - 30% з 1 долара продажів. З цього прибутку і повинні оплачуватися заходи щодо просування продукції на ринок. При такій ціні відділ маркетингу оцінював прибутки для кожної стратегії рекламної компанії як високо успішні, середньо успішні і невдалі (табл. 1).

Таблиця 1. Продажі, млн. дол.

Стратегії	Високо успішні, ймовірність (p)=0,3	Середньо успішні, ймовірність (p)=0,4	Невдалі, ймовірність (p)=0,3
S 1	80	45	15
S 2	45	35	30

Віце-президент компанії по питаннях фінансування відзначає також, що доходи поточного року по державних облігаціях складають 10%; вартість використання капіталу компанії – 15%; ризикованість стратегій S1 і S2 така, що потрібні премії за ризик в розмірі не менше 20% від норми прибутку для S1 і 8% для S2.

1. Складіть матрицю чистого прибутку по двох стратегіях для трьох сценаріїв прогнозів (після вирахування вартості заходів щодо просування продукції).
2. Обчисліть для кожної стратегії чистий прибуток, дисконтований за допомогою облікової ставки, скоректованої з урахуванням ризику.

3. Обчисліть передбачувану вартість, середньоквадратичне відхилення і коефіцієнт варіації для кожної стратегії. Яка стратегія буде рекомендована Вами для просування продукції компанією “Tropical products Inc.”?
4. Припустимо, що оцінка ймовірності не була проведена. Яку стратегію слід вибрати відповідно до критеріїв Лапласа і Вальда?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Розгляньте ситуацію: банк вирішує питання, перевіряти чи конкурентоспроможність клієнта, перед тим, як видавати позику в розмірі 15 000 євро під 15%. Аудиторська фірма бере з банку 80 євро за перевірку. В результаті цього перед банком постають дві проблеми: перша проводити чи ні перевірку, друга - видавати після цього позику чи ні. Вирішуючи першу проблему, банк перевіряє правильність виданих аудиторською фірмою відомостей. Для цього вибираються 1000 осіб, які були перевірені і яким згодом видавалися позики (див. табл. 1):

Таблиця 1

Рекомендації аудиторської фірми та повернення позики

Рекомендації після перевірки кредитоспроможності	Фактичний результат		Загалом
	Клієнт не повернув позику	Клієнт повернув позику	
Позичати	735	15	750
Не позичати	225	25	250
	960	40	1000

У банку також є альтернативна можливість вкладення своїх грошей з 100% гарантією повернення під 9% річних. Яке рішення повинен прийняти банк?

ВАРІАНТ V

Контрольне завдання № 1

Угода, при якій курс встановлюється в сьогоднішній день, а обмін валютами відбувається в майбутньому це:

- а) форвардна угода;
- б) угода «спот»;
- в) а + б;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 2

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

- а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

$$\text{б) } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i} .$$

де $X_{.i}$ - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

- в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 3

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43,3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;
- в) 12 тис. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 4

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

- а) теорії максимізації результативних показників;
- б) теорії оптимізації;
- в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 5

Головна перевага дерева рішень:

- а) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- б) дозволяє сформулювати завдання та визначення виконавців;
- в) дозволяє виявити недостатність ресурсів;
- г) дозволяє пов'язати ставлення цілі з діями, що підлягають реалізації.

Контрольне завдання № 6

Суб'єктивний фактор при встановленні цілей визначається через:

- а) нормальні, реальні, планові цілі;
- б) реалізовані, номінальні, перспективні цілі;
- в) немає вірної відповіді;
- г) відповіді а) і б).

Контрольне завдання № 7

До завдань, які вирішуються в процесі управління ризиками не входить:

- а) виявлення передбачуваного ризику;
- б) оцінка ризику і вибір методу його мінімізації;
- в) маркетинг;
- г) розрахунок витрат на реалізацію сформульованих завдань.

Контрольне завдання № 8

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 9

В основу якісних методів прогнозування господарських рішень покладені:

- а) експертні оцінки фахівців в області прийнятих рішень;
- б) інформація, яку можна одержати, знаючи тенденції зміни параметрів або маючи статистично достовірні залежності, що характеризують виробничу діяльність об'єкта управління;
- в) аналіз часових рядів;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 10

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 11

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-диверсифікації:

- а) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- б) процес, що дозволяє уникнути частини ризику при концентрації капіталу на одному виді діяльності;

в) більш повна інформація дозволяє зробити чіткий прогноз і знизити ризик, що робить інформацію товаром, причому дуже цінним. Використовується новий погляд на відносини з конкурентами.

г) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.

Контрольне завдання № 12

Що не виступає показником якості цілей:

- а) підпорядкованість;
- б) обумовленість;
- в) розгорнутість;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 13

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;
- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;
- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 14

До основних принципів управління ризиками належить:

- а) порівнянність рівня прийнятих ризиків з можливими втратами підприємства;
- б) урахування фактору часу в управлінні ризиками;
- в) урахування стратегії підприємства в процесі управління ризиками та можливості передачі ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 15

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 16

Використання альтернативних можливостей отримання доходу від різних фінансових та виробничих операцій є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 17

Декомпозиція - це:

- а) метод проголошення, встановлення, обґрунтування орієнтирів розвитку;
- б) метод розкриття структури системи діленням за ознакою на складові;
- в) метод оцінки ресурсоемності різних цілей;
- г) метод визначення пріоритетності різних цілей.

Контрольне завдання № 18

До функцій суб'єкта управління не відноситься:

- а) страхування ризиків;
- б) прогнозування;

- в) організація;
- г) регулювання.

Контрольне завдання № 19

Схема процесу управління ризиком включає наступні етапи:

- а) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, вибір засобів управління ризиком, застосування засобів мінімізації дії ризику, оцінка результатів;
- б) вибір засобів управління ризиком, застосування засобів, оцінка ризику;
- в) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, прийняття рішень, пом'якшення впливу ризику;
- г) б+в.

Контрольне завдання № 20

При методі апостеріорі –

- а) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;
- б) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;
- в) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;
- г) а + б.

Контрольне завдання № 21

Зниження ймовірності та розміру настання потенційного збитку від несприятливого події є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 22

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 23

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 24

До основних вимог, що ставляться до прогнозів, відносять:

- а) своєчасність, надійність, простота методики прогнозування;
- б) економічність, своєчасність;
- в) гнучкість, надійність, економічність;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 25

Забезпечення умов успішного функціонування підприємства в умовах ризику - це:

- а) головна мета складання програми управління ризиками;
- б) головний принцип управління ризиками;
- в) головна мета системи управління ризиками;

г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 26

Визначення можливості реалізації мети управління, уточнення основної мети організації й формулювання її місії - це:

- а) нормативний прогноз;
- б) оперативний прогноз;
- в) проектний прогноз;
- г) цільовий прогноз.

Контрольне завдання № 27

Дерево цілей - це:

- а) стратегічний орієнтир підприємства;
- б) орієнтир в одному напрямку людей щодо підприємства з середини;
- в) зображення взаємозв'язку і підпорядкованості цілей;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 28

Основною вимогою до побудови дерева цілей виступає:

- а) формулюючи цілі різних рівнів необхідно описати способи їх отримання;
- б) цілі усіх рівнів узгоджувати не обов'язково;
- в) підцілі кожного рівня повинні бути незалежні одна від одної;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Отримавши ступінь бакалавра мистецтв, Сусанна отримала відмінну посаду в міжнародній бухгалтерській фірмі. Протягом першого року зайнятості вона зуміла заощадити 6000 доларів США, які вона помістила в фонд грошового ринку. В даний час вона вивчає можливості інвестування. Для проекту А ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 3000 доларів США дорівнює 0,20, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 10 000 доларів США дорівнює 0,10 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 7000 доларів США дорівнює 0,70.

Для проекту В вірогідність прибутку з чистою поточною вартістю в 4000 дол. дорівнює 0,35, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 8000 доларів дорівнює 0,25 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 6500 доларів дорівнює 0,40.

А) Яка передбачувана поточна вартість для кожної інвестиції?

Б) Знайдіть середньоквадратичне відхилення та коефіцієнт варіації для кожної інвестиції. Які інвестиції повинні бути вибрані?

В) Припустимо, що загальна корисність доходу Сусанни може бути виражена рівнянням:

$$TU = 25X - 3X^2,$$

де X виражений в тисячах доларів США поточної вартості. Які інвестиції повинні бути вибрані? Чому?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

ВАТ «Агротранс» - виробничо-господарська компанія. На 2011 рік у ВАТ «Агротранс» є наступні варіанти збуту послуг:

- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на довгострокову перспективу в результаті сталих контактів (p1) - 118,2 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на короткий період (p2) - 50,8 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, забезпечений разовим збутом (p3) - 143,1 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, покупець на який не визначений (p4) - 34,1 тис. т.

Разом, місткість ринку може скласти до 346,2 тис. т. = p1 + p2 + p3 + p4.

Керівництвом компанії виділяються три стратегії виробництва послуг:

$$S_1 = p1 + p2 = 169,0 \text{ тис. т}$$

$$S_2 = p1 + p2 + p3 = 312,1 \text{ тис. т}$$

$$S_3 = p_1 + p_2 + p_3 + p_4 = 346,2 \text{ тис. т}$$

В залежності від кон'юнктури ринку в зв'язку з наявними можливостями збуту послуг розраховані варіанти середньорічного прибутку, які зведені в матрицю з урахуванням очікуваного значення втрат. У матриці рядки означають можливі варіанти рішень, що приймаються керівником, а стовпці - можливі стану господарської середовища. Елемент матриці a_{ij} означає результат ситуації, коли керівник приймає рішення i (вибирає стратегію i) при стані середовища j . За даними ВАТ «Агротранс» елементи матриці отримані, виходячи з ціни транспортних послуг, собівартості транспортних послуг (з урахуванням постійних витрат), обсягу збуту послуг і представлені в таблиці 1:

Таблиця 1

Обсяг виробництва, тис. т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j			
	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317

Визначте найбільш раціональну стратегію виробництва за критеріями Вальда, Гурвіца (при коефіцієнті оптимізму, рівному 1) і Сейвіджа (таблиці 2, 3):

Таблиця 2

Обсяг виробництва, тис. Т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Вальд	Гурвиц
	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$		
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823		
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627		
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317		

	272	202				

Таблиця 3

Обсяг виробництва, тис. т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Матриця втрат в залежності від коливань попиту C_j			
	C_1	C_2	C_3	C_4	$C_1=118,2$	$C_2=169,0$	$C_3=312,1$	$C_4=246,2$
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2864 823	0			
S_2	-2 529 613	-1675 591	713 602	1280 627				
S_3	-2 902 272	-2060 202	351 987	928 317				

ВАРІАНТ VI

Контрольне завдання № 1

Декомпозиція - це:

- а) метод проголошення, встановлення, обґрунтування орієнтирів розвитку;
- б) метод розкриття структури системи діленням за ознакою на складові;
- в) метод оцінки ресурсоємності різних цілей;
- г) метод визначення пріоритетності різних цілей.

Контрольне завдання № 2

Діяльність, що спрямована на захист підприємства від можливих втрат і зниження прибутковості називається:

- а) політикою ризику;
- б) управлінням ризиком;
- в) аналізом ризику;
- г) динамікою ризику.

Контрольне завдання № 3

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;
- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 4

Угода, при якій курс встановлюється в сьогоднішній день, а обмін валютами відбувається в майбутньому це:

- а) форвардна угода;
- б) угода «спот»;

- в) а + б;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 5

Визначення можливості реалізації мети управління, уточнення основної мети організації й формулювання її місії - це:

- а) нормативний прогноз;
- б) оперативний прогноз;
- в) проектний прогноз;
- г) цільовий прогноз.

Контрольне завдання № 6

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

- а) теорії максимізації результативних показників;
- б) теорії оптимізації;
- в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 7

Основними підсистемами управління ризиками є:

- а) об'єкт управління;
- б) суб'єкт управління;
- в) принципи управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 8

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;
- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;

- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 9

Розробка методів і технологій зниження негативного впливу ризиків на проект - це:

- а) планування реагування на ризики;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 10

Зниження ймовірності та розміру настання потенційного збитку від несприятливого події є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 11

Відмова від здійснення фінансових операцій, використання в більших обсягах позикового капіталу, надмірного використання оборотних активів в низько ліквідних формах та тимчасово вільних грошових активів в короткострокових фінансових вкладеннях є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) прийняття ризику;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) хеджування.

Контрольне завдання № 12

Область використання методу дерева рішень об'єднує:

- а) опис та класифікацію даних;
- б) регресію та контроль за якістю даних;
- в) класифікацію та контроль за якістю даних;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 13

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 14

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-диверсифікації:

- а) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- б) процес, що дозволяє уникнути частини ризику при концентрації капіталу на одному виді діяльності;
- в) більш повна інформація дозволяє зробити чіткий прогноз і знизити ризик, що робить інформацію товаром, причому дуже цінним. Використовується новий погляд на відносини з конкурентами.
- г) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при

видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.

Контрольне завдання № 15

Суб'єктивний фактор при встановленні цілей визначається через:

- а) нормальні, реальні, планові цілі;
- б) реалізовані, номінальні, перспективні цілі;
- в) немає вірної відповіді;
- г) відповіді а) і б).

Контрольне завдання № 16

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 17

Специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області теорії фірми, страхового діла, аналізу господарської діяльності підприємства, це:

- а) політика ризику;
- б) управління ризиками;
- в) система управління ризиками;
- г) процес управління ризиками.

Контрольне завдання № 18

До функцій суб'єкта управління не відноситься:

- а) страхування ризиків;

- б) прогнозування;
- в) організація;
- г) регулювання.

Контрольне завдання № 19

При методі апіорі -

- а) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;
- б) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;
- в) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;
- г) а + б.

Контрольне завдання № 20

Недоліками методу оцінки ризику за допомогою дерева рішень є:

- а) досить трудомісткий та витратний;
- б) не заслуговує довіри через неможливість перевірки інформації;
- в) досить трудомісткий та враховуються дії та наслідки, що можливі на думку підприємця;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 21

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 22

Об'єднання людей, що спільно реалізують програму ризикованого вкладення капіталу на основі певних правил і процедур - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 23

Розрізняють дерева цілей:

- а) планові та фактичні;
- б) нормативні та фактичні;
- в) нормативні та підзвітні;
- г) планові та підзвітні.

Контрольне завдання № 24

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

- а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

$$\text{б) } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i} .$$

де $X_{.i}$ - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

- в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;

- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 25

За договором страхування майна наступив страховий випадок. Страхова сума 100 у.о., сума реальної шкоди – 20 у.о. Який порядок обчислення страхового відшкодування є більш вигідним для страхувальника?

- а) франшиза – 2% від страхової суми, тариф – 3%.
- б) франшиза – 4 % від обсягу страхового випадку, тариф – 4%.
- в) франшиза – 0%, тариф – 7%.
- г) однаково вигідні порядки а і б.

Контрольне завдання № 26

Формування резервного (страхового) фонду підприємства та створення кептивної страхової компанії є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) прийняття ризику;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) хеджування.

Контрольне завдання № 27

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 28

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Компанія займається ловом тунця в Атлантичному океані тривалий період часу. За час роботи директор компанії спостерігав злети і падіння своєї фірми, в залежності від улову тунця в той чи інший рік. До початку сезону лову неможливо передбачити, чи буде він поганим чи хорошим, обидва сезону вважаються рівноймовірно. У гарний сезон улов досягає 300 000 тонн, у поганий 200 000 тонн. За місяць до початку сезону компанія отримала

пропозицію про укладення контракту на постачання 150 000 тонн тунця за ціною 1,1 євро за тонну від іспанського імпортера. Крім Атлантичного океану тунець ловиться також в Тихому – російськими і американськими рибалками. Ціноутворення має наступний вигляд:

- 1) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,5 євро;
- 2) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 0,6 євро;
- 3) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,8 євро;
- 4) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 1 євро.

Можна доставити тунець в Іспанію власної човном, при цьому кількість «рибних» днів скоротиться на одну третину, оскільки під час переходу ловити тунець неможливо. Існує інший варіант доставки - зафрахтувати човен. Фрахт породжує транспортні витрати в розмірі – 0,44 за тонну перевезеного тунця. Компанія отримує щорічний стабільний додатковий дохід у розмірі 30 000 євро від орендованих активів. Постійні витрати за сезон складають 180 000 євро. Чи варто укладати контракт з Іспанським імпортером? Якщо так, то який спосіб доставки більш економічний?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія виробляє гірські лижі трьох марок. Прогнозований обсяг продажів за моделями становить 2000, 4000 і 6000 пар (ймовірності 0,30; 0,45; 0,25). Роздрібна ціна становить 400 доларів за пару (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Лижі	FC	AVC
A	50 000	75
B	75 000	60

ВАРІАНТ VII

Контрольне завдання № 1

Поточна вартість золота складає 600 доларів США за унцію. Ф'ючерсне котирування на контракт із поставкою через рік складає 700 доларів за унцію. Спекулянт може отримати кредит під 17% річних. Що має зробити спекулянт в такій ситуації якщо вважати, що вартість зберігання золота дорівнює 0?

- а) нічого;
- б) взяти кредит під 17 % річних;
- в) придбати ф'ючерс;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 2

Метод, у якому використовуються як досвід, накопичений у минулому, так і поточні допущення відносно майбутнього з метою його визначення - це:

- а) прогнозування;
- б) моделювання;
- в) показники прогнозу;
- г) планування.

Контрольне завдання № 3

Система управління ризиками включає:

- а) усвідомлення ризику, визначення причин його виникнення та ризикових сфер;
- б) аналіз та оцінку ризику: мінімізація або обмеження ризиків;
- в) здійснення постійного контролю за рівнем ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 4

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;

- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 5

Американський опціон «пут» наділяє його утримувача:

- а) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;

Контрольне завдання № 6

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 7

Реалізація принципу «недоцільно ризикувати великим заради малого» передбачає:

- а) порівняння очікуваного доходу з рівнем ризиків, що притаманні цій діяльності;
- б) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;

- в) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- г) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами.

Контрольне завдання № 8

Процес представлення якісного аналізу ідентифікації ризиків і визначення ризиків, що вимагають швидкого реагування - це:

- а) кількісна оцінка ризиків;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 9

Якщо передбачувані вартості альтернативних стратегій однакові, то, для того щоб зробити вибір між стратегіями слід використовувати інший критерій, яким може бути:

- а) ступінь ризику;
- б) розмах;
- в) середнє квадратичне відхилення;
- г) $a + б + в$.

Контрольне завдання № 10

Розробка методів і технологій зниження негативного впливу ризиків на проект - це:

- а) планування реагування на ризики;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 11

Виплата страхового відшкодування в розмірі фактичного збитку але не більше, ніж заздалегідь установлена сторонами страхова сума, при якій збиток понад страхову суму взагалі не відшкодовується – це:

- а) виплата за системою «першого ризику»;
- б) виплата за пропорційною системою;
- в) виплата за системою граничної відповідальності.
- г) інше.

Контрольне завдання № 12

За договором страхування майна наступив страховий випадок. Страхова сума 100 у.о., сума реальної шкоди – 20 у.о. Який порядок обчислення страхового відшкодування є більш вигідним для страхувальника?

- а) франшиза – 2% від страхової суми, тариф – 3%.
- б) франшиза – 4 % від обсягу страхового випадку, тариф – 4%.
- в) франшиза – 0%, тариф – 7%.
- г) однаково вигідні порядки а і б.

Контрольне завдання № 13

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 14

Дерево цілей - це:

- а) стратегічний орієнтир підприємства;
- б) орієнтир в одному напрямку людей щодо підприємства з середини;
- в) зображення взаємозв'язку і підпорядкованості цілей;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 15

До основних принципів управління ризиками належить:

- а) порівнянність рівня прийнятих ризиків з можливими втратами підприємства;
- б) урахування фактору часу в управлінні ризиками;
- в) урахування стратегії підприємства в процесі управління ризиками та можливості передачі ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 16

Можливі правила управління ризиками, обумовлені обраним варіантом стратегії управління підприємством включають:

- а) готовність до самостійного покриття великих збитків;
- б) передачу всіх ризиків, що можуть негативно вплинути на фінансову стійкість підприємства;
- в) відмовлення від освоєння нової ринкової ніші при визначеному розмірі збитків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 17

Дії, що дозволяють узгодити роботу всієї системи управління ризиком, апарату управління і фахівців - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) в + г.

Контрольне завдання № 18

Основними підсистемами управління ризиками є:

- а) об'єкт управління;
- б) суб'єкт управління;
- в) принципи управління;

г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 19

Логічний прийом, метод дослідження, суть якого полягає в тому, що досліджуваний предмет подумки розчленовується на складові елементи, кожний з яких потім досліджується окремо як частина розчленованого цілого - це:

- а) синтез;
- б) аналіз;
- в) імітаційне динамічне моделювання;
- г) мозкова атака.

Контрольне завдання № 20

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

- а) теорії максимізації результативних показників;
- б) теорії оптимізації;
- в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 21

При оцінці безлічі стратегій з однаковою вартістю інвестицій, менеджер, який приймає рішення:

- а) обирає стратегію з найнижчою передбачуваною вартістю;
- б) обирає стратегію з найвищою передбачуваною вартістю;
- в) обсяг передбачуваної вартості не впливає на рішення менеджера;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 22

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;

- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;
- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 23

Розрізняють дерева цілей:

- а) планові та фактичні;
- б) нормативні та фактичні;
- в) нормативні та підзвітні;
- г) планові та підзвітні.

Контрольне завдання № 24

Головна перевага дерева рішень:

- а) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- б) дозволяє сформулювати завдання та визначення виконавців;
- в) дозволяє виявити недостатність ресурсів;
- г) дозволяє пов'язати ставлення цілі з діями, що підлягають реалізації.

Контрольне завдання № 25

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 26

Формування резервного (страхового) фонду підприємства та створення кептивної страхової компанії є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) прийняття ризику;

- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) хеджування.

Контрольне завдання № 27

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43,3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;
- в) 12 тис. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 28

Схема процесу управління ризиком включає наступні етапи:

- а) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, вибір засобів управління ризиком, застосування засобів мінімізації дії ризику, оцінка результатів;
- б) вибір засобів управління ризиком, застосування засобів, оцінка ризику;
- в) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, прийняття рішень, пом'якшення впливу ризику;
- г) б+в.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Розгляньте ситуацію: банк вирішує питання, перевіряти чи конкурентоспроможність клієнта, перед тим, як видавати позику в розмірі 15 000 євро під 15%. Аудиторська фірма бере з банку 80 євро за перевірку. В результаті цього перед банком постають дві проблеми: перша проводити чи ні перевірку, друга - видавати після цього позику чи ні. Вирішуючи першу проблему, банк перевіряє правильність виданих аудиторською фірмою

відомостей. Для цього вибираються 1000 осіб, які були перевірені і яким згодом видавалися позики (див. табл. 1):

Таблиця 1

Рекомендації аудиторської фірми та повернення позики

Рекомендації після перевірки кредитоспроможності	Фактичний результат		Загалом
	Клієнт не повернув позику	Клієнт повернув позику	
Позичати	735	15	750
Не позичати	225	25	250
	960	40	1000

У банку також є альтернативна можливість вкладення своїх грошей з 100% гарантією повернення під 9% річних. Яке рішення повинен прийняти банк?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія виробляє гірські лижі трьох марок. Прогнозований обсяг продажів за моделями становить 2000, 4000 і 6000 пар (ймовірності 0,30; 0,45; 0,25). Роздрібна ціна становить 400 доларів за пару (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Лижі	FC	AVC
A	50 000	75
B	75 000	60
C	90 000	30

Яку марку лиж вигідніше виробляти?

При виборі тієї чи іншої марки прийміть рішення з точки зору привабливості та рівня ризику по виробництву тієї чи іншої моделі з використанням критеріїв передбачуваної вартості та коефіцієнта варіації. Побудуйте матрицю втрат і визначте, яка модель повинна бути обрана за критерієм Сейвіджа?

ВАРІАНТ VIII

Контрольне завдання № 1

До завдань, які вирішуються в процесі управління ризиками не входить:

- а) виявлення передбачуваного ризику;
- б) оцінка ризику і вибір методу його мінімізації;
- в) маркетинг;
- г) розрахунок витрат на реалізацію сформульованих завдань.

Контрольне завдання № 2

Використання альтернативних можливостей отримання доходу від різних фінансових та виробничих операцій є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 3

Діяльність, що спрямована на захист підприємства від можливих втрат і зниження прибутковості називається:

- а) політикою ризику;
- б) управлінням ризиком;
- в) аналізом ризику;
- г) динамікою ризику.

Контрольне завдання № 4

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43, 3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;

в) 12 тис. грн.;

г) інше.

Контрольне завдання № 5

Зниження ймовірності та розміру настання потенційного збитку від несприятливого події є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

а) диверсифікація;

б) відмова від ризику;

в) лімітування;

г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 6

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

$$\text{б) } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i} .$$

де $X_{.i}$ - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;

г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 7

Основною вимогою до побудови дерева цілей виступає:

а) формулюючи цілі різних рівнів необхідно описати способи їх отримання;

б) цілі усіх рівнів узгоджувати не обов'язково;

в) підцілі кожного рівня повинні бути незалежні одна від одної;

г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 8

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику – страхування:

- а) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.;
- б) це децентралізована форма створення натуральних і грошових страхових фондів безпосередньо в господарюючих суб'єктах, особливо в тих, чия діяльність піддається ризику;
- в) це захист майнових інтересів господарюючих суб'єктів і громадян при настанні певних подій за рахунок грошових фондів, які формуються з виплачених ними страхових внесків;
- г) всі відповіді правильні.

Контрольне завдання № 9

Підприємець застрахував своє майно терміном на один рік на суму 300 тис. грн. Ставка страхового тарифу – 3%. За договором страхування передбачається франшиза в розмірі 4 тис. грн. За умови наявності франшизи в договорі у страхувальника виникає знижка до тарифу 40%. Фактичний збиток страхувальника склав 17 тис. грн. Розрахуйте фінансовий результат в обох випадках. Можливо було вигідніше відмовитися від франшизи?

- а) 8;8;
- б) 7,6; 7,6;
- в) 7,6 ; 8;
- г) інше.

Контрольне завдання № 10

Метод, у якому використовуються як досвід, накопичений у минулому, так і поточні допущення відносно майбутнього з метою його визначення - це:

- а) прогнозування;
- б) моделювання;
- в) показники прогнозу;
- г) планування.

Контрольне завдання № 11

За договором страхування майна наступив страховий випадок. Страхова сума 100 у.о., сума реальної шкоди – 20 у.о. Який порядок обчислення страхового відшкодування є більш вигідним для страхувальника?

- а) франшиза – 2% від страхової суми, тариф – 3%.
- б) франшиза – 4 % від обсягу страхового випадку, тариф – 4%.
- в) франшиза – 0%, тариф – 7%.
- г) однаково вигідні порядки а і б.

Контрольне завдання № 12

Логічний прийом, метод дослідження, суть якого полягає в тому, що досліджуваний предмет подумки розчленовується на складові елементи, кожний з яких потім досліджується окремо як частина розчленованого цілого - це:

- а) синтез;
- б) аналіз;
- в) імітаційне динамічне моделювання;
- г) мозкова атака.

Контрольне завдання № 13

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 14

Використання методу мінімізації ризику «Відмовлення від ризиків» притаманно стратегії управління ризиком:

- а) обережна;
- б) зважена;
- в) ризикова;

г) а+б.

Контрольне завдання № 15

Основними підсистемами управління ризиками є:

- а) об'єкт управління;
- б) суб'єкт управління;
- в) принципи управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 16

Суб'єктивний фактор при встановленні цілей визначається через:

- а) нормальні, реальні, планові цілі;
- б) реалізовані, номінальні, перспективні цілі;
- в) немає вірної відповіді;
- г) відповіді а) і б).

Контрольне завдання № 17

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 18

Визначення загальних підходів до виявлення причин виникнення ризиків в економіці взагалі і специфічних причин виникнення ризиків, дослідження співвідношення невизначеності і ризику; оцінку ступеня ризику тощо - це:

- а) процес управління ризиками;
- б) методологія управління ризиками;
- в) принципи управління ризиками;
- г) політика управління ризиками.

Контрольне завдання № 19

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-самострахування:

- а) захист майнових інтересів господарюючих суб'єктів і громадян при настанні певних подій за рахунок грошових фондів, які формуються з виплачених ними страхових внесків;
- б) форма створення натуральних і грошових страхових фондів безпосередньо в господарюючих суб'єктах, особливо в тих, чия діяльність піддається ризику;
- в) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

Контрольне завдання № 20

Коефіцієнт варіації – це:

- а) відношення середнього квадратичного відхилення до передбачуваної вартості, або середнього;
- б) індекс ризику в розрахунку на грошову одиницю вкладів;
- в) $a + б$;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 21

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;

д) інше.

Контрольне завдання № 22

Декомпозиція - це:

- а) метод проголошення, встановлення, обґрунтування орієнтирів розвитку;
- б) метод розкриття структури системи діленням за ознакою на складові;
- в) метод оцінки ресурсоємності різних цілей;
- г) метод визначення пріоритетності різних цілей.

Контрольне завдання № 23

Визначення можливості реалізації мети управління, уточнення основної мети організації й формулювання її місії - це:

- а) нормативний прогноз;
- б) оперативний прогноз;
- в) проектний прогноз;
- г) цільовий прогноз.

Контрольне завдання № 24

До основних функцій об'єкта управління ризику не належать:

- а) дозвіл ризику;
- б) прогнозування ризику;
- в) ризиковане вкладення капіталу;
- г) робота зі зниження величини ризику;

Контрольне завдання № 25

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;
- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 26

Угоди, що не передбачають зобов'язання сторін поставити або прийняти реальний товар, а припускають купівлю і продаж прав на товар (паперові угоди) це:

- а) усі позабіржові інструменти хеджування;
- б) ф'ючерсні угоди;
- в) форвардні угоди;
- г) угоди «спот».

Контрольне завдання № 27

Статистична теорія вимагає, щоб дані по частоті задовольняли таким технічним умовам:

- а) дані повинні забезпечувати достатню кількість випадків або спостережень, щоб продемонструвати стабільність;
- б) спостереження повинні повторюватися в сукупності спостережень;
- в) спостереження повинні бути незалежними;
- г) а + б + в.

Контрольне завдання № 28

Мінімізація рівня ризику дає:

- а) невисокий, але стабільний прибуток;
- б) високий та стабільний прибуток;
- в) невисокий та нестабільний прибуток;
- г) високий, але нестабільний прибуток.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

ВАТ «Агротранс» - виробничо-господарська компанія. На 2011 рік у ВАТ «Агротранс» є наступні варіанти збуту послуг:

- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на довгострокову перспективу в результаті сталих контактів (p1) - 118,2 тис. т;

- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на короткий період (p_2) - 50,8 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, забезпечений разовим збутом (p_3) - 143,1 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, покупець на який не визначений (p_4) - 34,1 тис. т.

Разом, місткість ринку може скласти до 346, 2 тис. т. = $p_1 + p_2 + p_3 + p_4$.

Керівництвом компанії виділяються три стратегії виробництва послуг:

$$S_1 = p_1 + p_2 = 169, 0 \text{ тис. т}$$

$$S_2 = p_1 + p_2 + p_3 = 312, 1 \text{ тис. т}$$

$$S_3 = p_1 + p_2 + p_3 + p_4 = 346, 2 \text{ тис. т}$$

В залежності від кон'юнктури ринку в зв'язку з наявними можливостями збуту послуг розраховані варіанти середньорічного прибутку, які зведені в матрицю з урахуванням очікуваного значення втрат. У матриці рядки означають можливі варіанти рішень, що приймаються керівником, а стовпці - можливі стану господарської середовища. Елемент матриці a_{ij} означає результат ситуації, коли керівник приймає рішення i (вибирає стратегію i) при стані середовища j . За даними ВАТ «Агротранс» елементи матриці отримані, виходячи з ціни транспортних послуг, собівартості транспортних послуг (з урахуванням постійних витрат), обсягу збуту послуг і представлені в таблиці 1:

Таблиця 1

Обсяг виробництва, тис. т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j			
	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317

Визначте найбільш раціональну стратегію виробництва за критеріями Вальда, Гурвіца (при коефіцієнті оптимізму, рівному 1) і Сейвіджа (таблиці 2, 3):

Таблиця 2

Обсяг виробництва, тис. Т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Вальд	Гурвиц
	$C_1=118,2$	$C_2=169,0$	$C_3=312,1$	$C_4=246,2$		
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823		
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627		
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317		

Таблиця 3

Обсяг виробництва, тис. Т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Матриця втрат в залежності від коливань попиту C_j			
	C_1	C_2	C_3	C_4	$C_1=118,2$	$C_2=169,0$	$C_3=312,1$	$C_4=246,2$
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2864 823	0			
S_2	-2 529 613	-1675 591	713 602	1280 627				
S_3	-2 902 272	-2060 202	351 987	928 317				

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія займається ловом тунця в Атлантичному океані тривалий період часу. За час роботи директор компанії спостерігав злети і падіння своєї фірми, в залежності від улову тунця в той чи інший рік. До початку сезону лову неможливо передбачити, чи буде він поганим чи хорошим, обидва сезону вважаються рівноймовірно. У гарний сезон улов досягає 300 000 тонн, у поганий 200 000 тонн. За місяць до початку сезону компанія отримала пропозицію про укладення контракту на постачання 150 000 тонн тунця за

ціною 1,1 євро за тонну від іспанського імпортера. Крім Атлантичного океану тунець ловиться також в Тихому – російськими і американськими рибалками. Ціноутворення має наступний вигляд:

- 1) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,5 євро;
- 2) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 0,6 євро;
- 3) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,8 євро;
- 4) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 1 євро.

Можна доставити тунець в Іспанію власної човном, при цьому кількість «рибних» днів скоротиться на одну третину, оскільки під час переходу ловити тунець неможливо. Існує інший варіант доставки - зафрахтувати човен. Фрахт породжує транспортні витрати в розмірі – 0,44 за тонну перевезеного тунця. Компанія отримує щорічний стабільний додатковий дохід у розмірі 30 000 євро від орендованих активів. Постійні витрати за сезон складають 180 000 євро. Чи варто укладати контракт з Іспанським імпортером? Якщо так, то який спосіб доставки більш економічний?

ВАРІАНТ ІХ

Контрольне завдання № 1

Інформація для розробки програми управління ризиком присвячена аналізу наступних питань:

- а) уточнення стратегії підприємства по управлінню ризиками і використанню процедур управління;
- б) процесу попереднього добору ризиків;
- в) формування плану превентивних заходів;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 2

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 3

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою пропорційної відповідальності, якщо вартісна оцінка об'єкту страхування – 2,35 млн. грн., страхова сума – 1,40 млн. грн., шкода, заподіяна страхувальнику внаслідок страхового випадку – 1,75 млн. грн.

- а) 1,05 млн. грн;
- б) 2,05 млн. грн;
- в) 1,75 млн. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 4

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;
- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 5

Використання альтернативних можливостей отримання доходу від різних фінансових та виробничих операцій є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 6

Реалізація принципу «недоцільно ризикувати великим заради малого» передбачає:

- а) порівняння очікуваного доходу з рівнем ризиків, що притаманні цій діяльності;
- б) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;
- в) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- г) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами.

Контрольне завдання № 7

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;
- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;
- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 8

Логічний прийом, метод дослідження, суть якого полягає в тому, що досліджуваний предмет подумки розчленовується на складові елементи, кожний з яких потім досліджується окремо як частина розчленованого цілого - це:

- а) синтез;
- б) аналіз;
- в) імітаційне динамічне моделювання;
- г) мозкова атака.

Контрольне завдання № 9

Американський опціон «пут» наділяє його утримувача:

- а) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;

Контрольне завдання № 10

Діяльність, що спрямована на захист підприємства від можливих втрат і зниження прибутковості називається:

- а) політикою ризику;

- б) управлінням ризиком;
- в) аналізом ризику;
- г) динамікою ризику.

Контрольне завдання № 11

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-диверсифікації:

- а) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- б) процес, що дозволяє уникнути частини ризику при концентрації капіталу на одному виді діяльності;
- в) більш повна інформація дозволяє зробити чіткий прогноз і знизити ризик, що робить інформацію товаром, причому дуже цінним. Використовується новий погляд на відносини з конкурентами.
- г) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.

Контрольне завдання № 12

Використання методу мінімізації ризику «Відмовлення від ризиків» притаманно стратегії управління ризиком:

- а) обережна;
- б) зважена;
- в) ризикова;
- г) а+б.

Контрольне завдання № 13

Європейський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;

- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 14

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 15

Виплата страхового відшкодування в розмірі фактичного збитку але не більше, ніж заздалегідь встановлена сторонами страхова сума, при якій збиток понад страхову суму взагалі не відшкодовується – це:

- а) виплата за системою «першого ризику»;
- б) виплата за пропорційною системою;
- в) виплата за системою граничної відповідальності.
- г) інше.

Контрольне завдання № 16

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 17

Угода, при якій курс встановлюється в сьогоднішній день, а обмін валютами відбувається в майбутньому це:

- а) форвардна угода;
- б) угода «спот»;
- в) а + б;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 18

Суб'єктивний фактор при встановленні цілей визначається через:

- а) нормальні, реальні, планові цілі;
- б) реалізовані, номінальні, перспективні цілі;
- в) немає вірної відповіді;
- г) відповіді а) і б).

Контрольне завдання № 19

Конкретні методи і прийоми для досягнення поставленої мети в конкретних умовах - це:

- а) стратегія управління;
- б) тактика управління;
- в) політика управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 20

Метод, у якому використовуються як досвід, накопичений у минулому, так і поточні допущення відносно майбутнього з метою його визначення - це:

- а) прогнозування;
- б) моделювання;
- в) показники прогнозу;
- г) планування.

Контрольне завдання № 21

Угоди, що не передбачають зобов'язання сторін поставити або прийняти реальний товар, а припускають купівлю і продаж прав на товар (паперові угоди) це:

- а) усі позабіржові інструменти хеджування;
- б) ф'ючерсні угоди;
- в) форвардні угоди;
- г) угоди «спот».

Контрольне завдання № 22

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 23

Під управлінням ризиками розуміється:

- а) дії по визначенню прийнятного рівня ризику для фірми і напрямків зниження дій ризику, що для фірми неприпустимі;
- б) особливий вид діяльності, спрямований на пом'якшення впливу ризику на кінцеві результати діяльності фірми;
- в) методичний інструментарій оцінки і урахування ризику;
- г) процеси, що пов'язані з ідентифікацією, аналізом ризиків і прийняттям рішення, що включає максимізацію позитивних і мінімізацію негативних наслідків настання ризикових подій.

Контрольне завдання № 24

Область використання методу дерева рішень об'єднує:

- а) опис та класифікацію даних;
- б) регресію та контроль за якістю даних;
- в) класифікацію та контроль за якістю даних;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 25

Якщо передбачувані вартості альтернативних стратегій однакові, то, для того щоб зробити вибір між стратегіями слід використовувати інший критерій, яким може бути:

- а) ступінь ризику;
- б) розмах;
- в) середнє квадратичне відхилення;
- г) а + б + в.

Контрольне завдання № 26

Визначення загальних підходів до виявлення причин виникнення ризиків в економіці взагалі і специфічних причин виникнення ризиків, дослідження співвідношення невизначеності і ризику; оцінку ступеня ризику тощо - це:

- а) процес управління ризиками;
- б) методологія управління ризиками;
- в) принципи управління ризиками;
- г) політика управління ризиками.

Контрольне завдання № 27

Передбачувана вартість, як критерій ризикового рішення обчислюється таким чином:

а)
$$E(X) = P_1 X_1 + P_2 X_2 + \dots + P_n X_n = \sum_{i=1}^n P_i X_i ;$$

б)
$$E(X) = P_1 X_1 - P_2 X_2 - \dots - P_n X_n ;$$

де X_i - вартість і-й віддачі;

P_i - ймовірність і-й віддачі (яка дорівнює ймовірності і-го варіанту).

в) передбачувана вартість стратегії представляє собою середньозважену вартість, в якій використовуються ймовірності віддачі в якості вагових коефіцієнтів.

г) а + в.

Контрольне завдання № 28

Об'єднання людей, що спільно реалізують програму ризикованого вкладення капіталу на основі певних правил і процедур - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Компанія "Tropical products Inc." – найбільший виробник консервованих і свіжих ананасів. Останніми роками компанія зайнялася виробництвом горіхів макадамії, що виростають в Австралії. Продукція, завдяки високій якості, дуже популярна серед туристів. До теперішнього часу компанія продавала горіхи тільки на внутрішньому ринку. На сьогоднішній день компанія збільшила свої плантації для виходу на міжнародний ринок.

У структуру фірми входить відділ маркетингу, який запропонував дві альтернативні стратегії вартістю 3 млн. дол. для стимулювання збуту горіхів.

Стратегія 1. Рекламна компанія по національному телебаченню (впродовж чотирьох тижнів передбачається транслювати шістнадцять 15-тисекундних роликів).

Стратегія 2. Впродовж 1 року поширювати горіхи як зразки серед пасажирів, що летять на гаваї літаками авіакомпаній «American», «Continental», «Delta», «TWA», «United Airlines». Відділ маркетингу припускає поставити на продукцію таку ціну, яка забезпечить питому вагу прибутку в ціні, - 30% з 1 долара продажів. З цього прибутку і повинні оплачуватися заходи щодо просування продукції на ринок. При такій ціні відділ маркетингу оцінював

прибутки для кожної стратегії рекламної компанії як високо успішні, середньо успішні і невдалі (табл. 1).

Таблиця 1. Продажі, млн. дол.

Стратегії	Високо успішні, ймовірність (p)=0,3	Середньо успішні, ймовірність (p)=0,4	Невдалі, ймовірність (p)=0,3
S 1	80	45	15
S 2	45	35	30

Віце-президент компанії по питаннях фінансування відзначає також, що доходи поточного року по державних облігаціях складають 10%; вартість використання капіталу компанії – 15%; ризикованість стратегій S1 і S2 така, що потрібні премії за ризик в розмірі не менше 20% від норми прибутку для S1 і 8% для S2.

1. Складіть матрицю чистого прибутку по двох стратегіях для трьох сценаріїв прогнозів (після вирахування вартості заходів щодо просування продукції).
2. Обчисліть для кожної стратегії чистий прибуток, дисконтований за допомогою облікової ставки, скоректованої з урахуванням ризику.
3. Обчисліть передбачувану вартість, середньоквадратичне відхилення і коефіцієнт варіації для кожної стратегії. Яка стратегія буде рекомендована Вами для просування продукції компанією “Tropical products Inc.”?
4. Припустимо, що оцінка ймовірності не була проведена. Яку стратегію слід вибрати відповідно до критеріїв Лапласа і Вальда?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Отримавши ступінь бакалавра мистецтв, Сусанна отримала відмінну посаду в міжнародній бухгалтерській фірмі. Протягом першого року зайнятості вона зуміла заощадити 6000 доларів США, які вона помістила в фонд грошового ринку. В даний час вона вивчає можливості інвестування. Для проекту А ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 3000 доларів США

дорівнює 0, 20, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 10 000 доларів США дорівнює 0,10 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 7000 доларів США дорівнює 0, 70.

Для проекту В вірогідність прибутку з чистою поточною вартістю в 4000 дол. дорівнює 0, 35, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 8000 доларів дорівнює 0,25 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 6500 доларів дорівнює 0,40.

А) Яка передбачувана поточна вартість для кожної інвестиції?

Б) Знайдіть середньоквадратичне відхилення та коефіцієнт варіації для кожної інвестиції. Які інвестиції повинні бути вибрані?

В) Припустимо, що загальна корисність доходу Сусанни може бути виражена рівнянням:

$$TU = 25X - 3X^2,$$

де X виражений в тисячах доларів США поточної вартості. Які інвестиції повинні бути вибрані? Чому?

ВАРІАНТ X

Контрольне завдання № 1

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 2

До функцій суб'єкта управління не відноситься:

- а) страхування ризиків;
- б) прогнозування;
- в) організація;
- г) регулювання.

Контрольне завдання № 3

Сутність принципу «недоцільно ризикувати більше, ніж це дозволяє розмір власного капіталу» полягає у наступному:

- а) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;
- б) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- в) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 4

Метод системного дослідження, застосовуваного по призначенню об'єкта з метою підвищення корисного ефекту (віддачі) на одиницю сукупних витрат за життєвий цикл об'єкта - це:

- а) графічний метод;
- б) індексний метод;
- в) функціонально-вартісний аналіз;
- г) балансовий метод.

Контрольне завдання № 5

До основних функції об'єкта управління ризику не належать:

- а) дозвіл ризику;
- б) прогнозування ризику;
- в) ризиковане вкладення капіталу;
- г) робота зі зниження величини ризику;

Контрольне завдання № 6

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

- а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

$$\text{б) } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i} .$$

де $X_{.i}$ - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

- в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 7

За договором страхування майна наступив страховий випадок. Страхова сума 100 у.о., сума реальної шкоди – 20 у.о. Який порядок обчислення страхового відшкодування є більш вигідним для страхувальника?

- а) франшиза – 2% від страхової суми, тариф – 3%.

б) франшиза – 4 % від обсягу страхового випадку, тариф – 4%.

в) франшиза – 0%, тариф – 7%.

г) однаково вигідні порядки а і б.

Контрольне завдання № 8

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-диверсифікації:

а) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;

б) процес, що дозволяє уникнути частини ризику при концентрації капіталу на одному виді діяльності;

в) більш повна інформація дозволяє зробити чіткий прогноз і знизити ризик, що робить інформацію товаром, причому дуже цінним. Використовується новий погляд на відносини з конкурентами.

г) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.

Контрольне завдання № 9

Що не виступає показником якості цілей:

а) підпорядкованість;

б) обумовленість;

в) розгорнутість;

г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 10

Яке завдання не вирішуються при формуванні стратегії управління економічним ризиком:

а) які саме види комерційних ризиків підприємство зобов'язане враховувати у своїй діяльності;

б) які способи й інструменти дозволяють управляти цими ризиками;

- в) який обсяг комерційного ризику підприємство може взяти на себе (прийнятна сума збитку, що може бути погашена з власних коштів);
- г) які види угод доцільно використовувати із партнерами-учасниками обміну.

Контрольне завдання № 11

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-самострахування:

- а) захист майнових інтересів господарюючих суб'єктів і громадян при настанні певних подій за рахунок грошових фондів, які формуються з виплачених ними страхових внесків;
- б) форма створення натуральних і грошових страхових фондів безпосередньо в господарюючих суб'єктах, особливо в тих, чия діяльність піддається ризику;
- в) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

Контрольне завдання № 12

Схема процесу управління ризиком включає наступні етапи:

- а) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, вибір засобів управління ризиком, застосування засобів мінімізації дії ризику, оцінка результатів;
- б) вибір засобів управління ризиком, застосування засобів, оцінка ризику;
- в) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, прийняття рішень, пом'якшення впливу ризику;
- г) б+в.

Контрольне завдання № 13

Можливі правила управління ризиками, обумовлені обраним варіантом стратегії управління підприємством включають:

- а) готовність до самостійного покриття великих збитків;

- б) передачу всіх ризиків, що можуть негативно вплинути на фінансову стійкість підприємства;
- в) відмовлення від освоєння нової ринкової ніші при визначеному розмірі збитків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 14

Зниження ймовірності та розміру настання потенційного збитку від несприятливого події є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 15

Система управління ризиками включає:

- а) усвідомлення ризику, визначення причин його виникнення та ризикових сфер;
- б) аналіз та оцінку ризику: мінімізація або обмеження ризиків;
- в) здійснення постійного контролю за рівнем ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 16

Поточна вартість золота складає 600 доларів США за унцію. Ф'ючерсне котирування на контракт із поставкою через рік складає 700 доларів за унцію. Спекулянт може отримати кредит під 17% річних. Що має зробити спекулянт в такій ситуації якщо вважати, що вартість зберігання золота дорівнює 0?

- а) нічого;
- б) взяти кредит під 17 % річних;
- в) придбати ф'ючерс;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 17

Визначте відмінність між розподілом частоти і розподілом ймовірності:

- а) розподіл частоти - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл ймовірності - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- б) розподіл ймовірності - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл частоти - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- в) відмінність відсутня;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 18

Основною вимогою до побудови дерева цілей виступає:

- а) формулюючи цілі різних рівнів необхідно описати способи їх отримання;
- б) цілі усіх рівнів узгоджувати не обов'язково;
- в) підцілі кожного рівня повинні бути незалежні одна від одної;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 19

Визначення загальних підходів до виявлення причин виникнення ризиків в економіці взагалі і специфічних причин виникнення ризиків, дослідження співвідношення невизначеності і ризику; оцінку ступеня ризику тощо - це:

- а) процес управління ризиками;
- б) методологія управління ризиками;
- в) принципи управління ризиками;
- г) політика управління ризиками.

Контрольне завдання № 20

До основних вимог, що ставляться до прогнозів, відносять:

- а) своєчасність, надійність, простота методики прогнозування;
- б) економічність, своєчасність;
- в) гнучкість, надійність, економічність;

г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 21

Процес представлення якісного аналізу ідентифікації ризиків і визначення ризиків, що вимагають швидкого реагування - це:

- а) кількісна оцінка ризиків;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 22

При методі апостеріорі –

- а) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;
- б) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;
- в) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;
- г) а + б.

Контрольне завдання № 23

Визначення можливості реалізації мети управління, уточнення основної мети організації й формулювання її місії - це:

- а) нормативний прогноз;
- б) оперативний прогноз;
- в) проектний прогноз;
- г) цільовий прогноз.

Контрольне завдання № 24

Недоліками методу оцінки ризику за допомогою дерева рішень є:

- а) досить трудомісткий та витратний;
- б) не заслуговує довіри через неможливість перевірки інформації;

- в) досить трудомісткий та враховуються дії та наслідки, що можливі на думку підприємця;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 25

Під управлінням ризиками розуміється:

- а) дії по визначенню прийнятного рівня ризику для фірми і напрямків зниження дій ризику, що для фірми неприпустимі;
- б) особливий вид діяльності, спрямований на пом'якшення впливу ризику на кінцеві результати діяльності фірми;
- в) методичний інструментарій оцінки і урахування ризику;
- г) процеси, що пов'язані з ідентифікацією, аналізом ризиків і прийняттям рішення, що включає максимізацію позитивних і мінімізацію негативних наслідків настання ризикових подій.

Контрольне завдання № 26

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

- а) теорії максимізації результативних показників;
- б) теорії оптимізації;
- в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 27

Угода, при якій курс встановлюється в сьогоднішні, а обмін валютами відбувається в майбутньому це:

- а) форвардна угода;
- б) угода «спот»;
- в) а + б;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 28

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Компанія займається ловом тунця в Атлантичному океані тривалий період часу. За час роботи директор компанії спостерігав злети і падіння своєї фірми, в залежності від улову тунця в той чи інший рік. До початку сезону лову неможливо передбачити, чи буде він поганим чи хорошим, обидва сезону вважаються рівноймовірно. У гарний сезон улов досягає 300 000 тонн, у поганий 200 000 тонн. За місяць до початку сезону компанія отримала пропозицію про укладення контракту на постачання 150 000 тонн тунця за ціною 1,1 євро за тонну від іспанського імпортера. Крім Атлантичного океану тунець ловиться також в Тихому – російськими і американськими рибалками. Ціноутворення має наступний вигляд:

- 1) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,5 євро;
- 2) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 0,6 євро;
- 3) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,8 євро;
- 4) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 1 євро.

Можна доставити тунець в Іспанію власної човном, при цьому кількість «рибних» днів скоротиться на одну третину, оскільки під час переходу

ловити тунець неможливо. Існує інший варіант доставки - зафрахтувати човен. Фрахт породжує транспортні витрати в розмірі – 0, 44 за тонну перевезеного тунця. Компанія отримує щорічний стабільний додатковий дохід у розмірі 30 000 євро від орендованих активів. Постійні витрати за сезон складають 180 000 євро. Чи варто укласти контракт з Іспанським імпортером? Якщо так, то який спосіб доставки більш економічний?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія “Tropical products Inc.” – найбільший виробник консервованих і свіжих ананасів. Останніми роками компанія зайнялася виробництвом горіхів макадамії, що виростають в Австралії. Продукція, завдяки високій якості, дуже популярна серед туристів. До теперішнього часу компанія продавала горіхи тільки на внутрішньому ринку. На сьогоднішній день компанія збільшила свої плантації для виходу на міжнародний ринок.

У структуру фірми входить відділ маркетингу, який запропонував дві альтернативні стратегії вартістю 3 млн. дол. для стимулювання збуту горіхів.

Стратегія 1. Рекламна компанія по національному телебаченню (впродовж чотирьох тижнів передбачається транслювати шістнадцять 15-тисекундних роликів).

Стратегія 2. Впродовж 1 року поширювати горіхи як зразки серед пасажирів, що летять на гаваї літаками авіакомпаній «American», «Continental», «Delta», «TWA», «United Airlines». Відділ маркетингу припускає поставити на продукцію таку ціну, яка забезпечить питому вагу прибутку в ціні, - 30% з 1 долара продажів. З цього прибутку і повинні оплачуватися заходи щодо просування продукції на ринок. При такій ціні відділ маркетингу оцінював прибутки для кожної стратегії рекламної компанії як високо успішні, середньо успішні і невдалі (табл. 1).

Таблиця 1. Продажі, млн. дол.

Стратегії	Високо	Середньо	Невдалі,

	успішні, ймовірність (p)=0,3	успішні, ймовірність (p)=0,4	ймовірність (p)=0,3
S 1	80	45	15
S 2	45	35	30

Віце-президент компанії по питаннях фінансування відзначає також, що доходи поточного року по державних облігаціях складають 10%; вартість використання капіталу компанії – 15%; ризикованість стратегій S1 і S2 така, що потрібні премії за ризик в розмірі не менше 20% від норми прибутку для S1 і 8% для S2.

1. Складіть матрицю чистого прибутку по двох стратегіях для трьох сценаріїв прогнозів (після вирахування вартості заходів щодо просування продукції).
2. Обчисліть для кожної стратегії чистий прибуток, дисконтований за допомогою облікової ставки, скоректованої з урахуванням ризику.
3. Обчисліть передбачувану вартість, середньоквадратичне відхилення і коефіцієнт варіації для кожної стратегії. Яка стратегія буде рекомендована Вами для просування продукції компанією “Tropical products Inc.”?
4. Припустимо, що оцінка ймовірності не була проведена. Яку стратегію слід вибрати відповідно до критеріїв Лапласа і Вальда?

ВАРІАНТ XI

Контрольне завдання № 1

Метод, у якому використовуються як досвід, накопичений у минулому, так і поточні допущення відносно майбутнього з метою його визначення - це:

- а) прогнозування;
- б) моделювання;
- в) показники прогнозу;
- г) планування.

Контрольне завдання № 2

Визначення можливості реалізації мети управління, уточнення основної мети організації й формулювання її місії - це:

- а) нормативний прогноз;
- б) оперативний прогноз;
- в) проектний прогноз;
- г) цільовий прогноз.

Контрольне завдання № 3

В основу якісних методів прогнозування господарських рішень покладені:

- а) експертні оцінки фахівців в області прийнятих рішень;
- б) інформація, яку можна одержати, знаючи тенденції зміни параметрів або маючи статистично достовірні залежності, що характеризують виробничу діяльність об'єкта управління;
- в) аналіз часових рядів;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 4

Логічний прийом, метод дослідження, суть якого полягає в тому, що досліджуваний предмет подумки розчленовується на складові елементи, кожний з яких потім досліджується окремо як частина розчленованого цілого - це:

- а) синтез;

- б) аналіз;
- в) імітаційне динамічне моделювання;
- г) мозкова атака.

Контрольне завдання № 5

До основних вимог, що ставляться до прогнозів, відносять:

- а) своєчасність, надійність, простота методики прогнозування;
- б) економічність, своєчасність;
- в) гнучкість, надійність, економічність;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 6

Метод системного дослідження, застосовуваного по призначенню об'єкта з метою підвищення корисного ефекту (віддачі) на одиницю сукупних витрат за життєвий цикл об'єкта - це:

- а) графічний метод;
- б) індексний метод;
- в) функціонально-вартісний аналіз;
- г) балансовий метод.

Контрольне завдання № 7

Сутність принципу «недоцільно ризикувати більше, ніж це дозволяє розмір власного капіталу» полягає у наступному:

- а) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;
- б) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- в) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 8

Реалізація принципу «недоцільно ризикувати великим заради малого» передбачає:

- а) порівняння очікуваного доходу з рівнем ризиків, що притаманні цій діяльності;
- б) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;
- в) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- г) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами.

Контрольне завдання № 9

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 10

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 11

До алгоритму експертизи кожного альтернативного варіанту управлінського рішення не входить:

- а) розраховуються прогнознi значення результативних показників кожного альтернативного варіанта;
- б) розраховується коефіцієнт варіації результату;
- в) розраховується співвідношення доходів і витрат;
- г) порівнюється середній очікуваний дохід з коефіцієнтом варіації на пропонуваній альтернативній варіант рішення.

Контрольне завдання № 12

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 13

Суб'єктивний фактор при встановленні цілей визначається через:

- а) нормальні, реальні, планові цілі;
- б) реалізовані, номінальні, перспективні цілі;
- в) немає вірної відповіді;
- г) відповіді а) і б).

Контрольне завдання № 14

Дерево цілей - це:

- а) стратегічний орієнтир підприємства;
- б) орієнтир в одному напрямку людей щодо підприємства з середини;
- в) зображення взаємозв'язку і підпорядкованості цілей;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 15

Декомпозиція - це:

- а) метод проголошення, встановлення, обґрунтування орієнтирів розвитку;
- б) метод розкриття структури системи діленням за ознакою на складові;
- в) метод оцінки ресурсоємності різних цілей;
- г) метод визначення пріоритетності різних цілей.

Контрольне завдання № 16

Основною вимогою до побудови дерева цілей виступає:

- а) формулюючи цілі різних рівнів необхідно описати способи їх отримання;
- б) цілі усіх рівнів узгоджувати не обов'язково;
- в) підцілі кожного рівня повинні бути незалежні одна від одної;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 17

Американський опціон «пут» наділяє його утримувача:

- а) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;

Контрольне завдання № 18

Що не виступає показником якості цілей:

- а) підпорядкованість;
- б) обумовленість;
- в) розгорнутість;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 19

Розрізняють дерева цілей:

- а) планові та фактичні;
- б) нормативні та фактичні;
- в) нормативні та підзвітні;
- г) планові та підзвітні.

Контрольне завдання № 20

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 21

Область використання методу дерева рішень об'єднує:

- а) опис та класифікацію даних;
- б) регресію та контроль за якістю даних;
- в) класифікацію та контроль за якістю даних;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 22

Головна перевага дерева рішень:

- а) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- б) дозволяє сформулювати завдання та визначення виконавців;
- в) дозволяє виявити недостатність ресурсів;
- г) дозволяє пов'язати ставлення цілі з діями, що підлягають реалізації.

Контрольне завдання № 23

Прийняття управлінських рішень за допомогою дерева рішень допускає етапи:

- а) формулювання завдання, побудова дерева рішень;
- б) побудова матриці можливостей та загроз;
- в) вирішення завдання на основі матриці можливостей та загроз;

г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 24

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;
- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 25

Недоліками методу оцінки ризику за допомогою дерева рішень є:

- а) досить трудомісткий та витратний;
- б) не заслуговує довіри через неможливість перевірки інформації;
- в) досить трудомісткий та враховуються дії та наслідки, що можливі на думку підприємця;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 26

Визначення загальних підходів до виявлення причин виникнення ризиків в економіці взагалі і специфічних причин виникнення ризиків, дослідження співвідношення невизначеності і ризику; оцінку ступеня ризику тощо - це:

- а) процес управління ризиками;
- б) методологія управління ризиками;
- в) принципи управління ризиками;
- г) політика управління ризиками.

Контрольне завдання № 27

Специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області теорії фірми, страхового діла, аналізу господарської діяльності підприємства, це:

- а) політика ризику;

- б) управління ризиками;
- в) система управління ризиками;
- г) процес управління ризиками.

Контрольне завдання № 28

Схема процесу управління ризиком включає наступні етапи:

- а) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, вибір засобів управління ризиком, застосування засобів мінімізації дії ризику, оцінка результатів;
- б) вибір засобів управління ризиком, застосування засобів, оцінка ризику;
- в) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, прийняття рішень, пом'якшення впливу ризику;
- г) б+в.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Компанія “Tropical products Inc.” – найбільший виробник консервованих і свіжих ананасів. Останніми роками компанія зайнялася виробництвом горіхів макадамії, що виростають в Австралії. Продукція, завдяки високій якості, дуже популярна серед туристів. До теперішнього часу компанія продавала горіхи тільки на внутрішньому ринку. На сьогоднішній день компанія збільшила свої плантації для виходу на міжнародний ринок.

У структуру фірми входить відділ маркетингу, який запропонував дві альтернативні стратегії вартістю 3 млн. дол. для стимулювання збуту горіхів.

Стратегія 1. Рекламна компанія по національному телебаченню (впродовж чотирьох тижнів передбачається транслювати шістнадцять 15-тисекундних роликів).

Стратегія 2. Впродовж 1 року поширювати горіхи як зразки серед пасажирів, що летять на гаваї літаками авіакомпаній «American», «Continental», «Delta», «TWA», «United Airlines». Відділ маркетингу припускає поставити на продукцію таку ціну, яка забезпечить питому вагу прибутку в ціні, - 30% з 1 долара продажів. З цього прибутку і повинні оплачуватися заходи щодо

просування продукції на ринок. При такій ціні відділ маркетингу оцінював прибутки для кожної стратегії рекламної компанії як високо успішні, середньо успішні і невдалі (табл. 1).

Таблиця 1. Продажі, млн. дол.

Стратегії	Високо успішні, ймовірність (p)=0,3	Середньо успішні, ймовірність (p)=0,4	Невдалі, ймовірність (p)=0,3
S 1	80	45	15
S 2	45	35	30

Віце-президент компанії по питаннях фінансування відзначає також, що доходи поточного року по державних облігаціях складають 10%; вартість використання капіталу компанії – 15%; ризикованість стратегій S1 і S2 така, що потрібні премії за ризик в розмірі не менше 20% від норми прибутку для S1 і 8% для S2.

1. Складіть матрицю чистого прибутку по двох стратегіях для трьох сценаріїв прогнозів (після вирахування вартості заходів щодо просування продукції).
2. Обчисліть для кожної стратегії чистий прибуток, дисконтований за допомогою облікової ставки, скоректованої з урахуванням ризику.
3. Обчисліть передбачувану вартість, середньоквадратичне відхилення і коефіцієнт варіації для кожної стратегії. Яка стратегія буде рекомендована Вами для просування продукції компанією “Tropical products Inc.”?
4. Припустимо, що оцінка ймовірності не була проведена. Яку стратегію слід вибрати відповідно до критеріїв Лапласа і Вальда?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

ВАТ «Агротранс» - виробничо-господарська компанія. На 2011 рік у ВАТ «Агротранс» є наступні варіанти збуту послуг:

- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на довгострокову перспективу в результаті сталих контактів (p1) - 118,2 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на короткий період (p2) - 50,8 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, забезпечений разовим збутом (p3) - 143,1 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, покупець на який не визначений (p4) - 34,1 тис. т.

Разом, місткість ринку може скласти до 346, 2 тис. т. = p1 + p2 + p3 + p4.

Керівництвом компанії виділяються три стратегії виробництва послуг:

$$S_1 = p1 + p2 = 169, 0 \text{ тис. т}$$

$$S_2 = p1 + p2 + p3 = 312, 1 \text{ тис. т}$$

$$S_3 = p1 + p2 + p3 + p4 = 346, 2 \text{ тис. т}$$

В залежності від кон'юнктури ринку в зв'язку з наявними можливостями збуту послуг розраховані варіанти середньорічного прибутку, які зведені в матрицю з урахуванням очікуваного значення втрат. У матриці рядки означають можливі варіанти рішень, що приймаються керівником, а стовпці - можливі стану господарської середовища. Елемент матриці a_{ij} означає результат ситуації, коли керівник приймає рішення i (вибирає стратегію i) при стані середовища j . За даними ВАТ «Агротранс» елементи матриці отримані, виходячи з ціни транспортних послуг, собівартості транспортних послуг (з урахуванням постійних витрат), обсягу збуту послуг і представлені в таблиці 1:

Таблиця 1

Обсяг виробництва, тис. т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j			
	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$

S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317

Визначте найбільш раціональну стратегію виробництва за критеріями Вальда, Гурвіца (при коефіцієнті оптимізму, рівному 1) і Сейвіджа (таблиці 2, 3):

Таблиця 2

Обсяг виробництва, тис. Т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Вальд	Гурвиц
	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$		
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823		
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627		
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317		

Таблиця 3

Обсяг виробництва, тис. Т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Матриця втрат в залежності від коливань попиту C_j			
	C_1	C_2	C_3	C_4	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823	0			
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627				
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317				

ВАРІАНТ XII

Контрольне завдання № 1

Під управлінням ризиками розуміється:

- а) дії по визначенню прийняттого рівня ризику для фірми і напрямків зниження дій ризику, що для фірми неприпустимі;
- б) особливий вид діяльності, спрямований на пом'якшення впливу ризику на кінцеві результати діяльності фірми;
- в) методичний інструментарій оцінки і урахування ризику;
- г) процеси, що пов'язані з ідентифікацією, аналізом ризиків і прийняттям рішення, що включає максимізацію позитивних і мінімізацію негативних наслідків настання ризикових подій.

Контрольне завдання № 2

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 3

Діяльність, що спрямована на захист підприємства від можливих втрат і зниження прибутковості називається:

- а) політикою ризику;
- б) управлінням ризиком;
- в) аналізом ризику;
- г) динамікою ризику.

Контрольне завдання № 4

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

- а) теорії максимізації результативних показників;

- б) теорії оптимізації;
- в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 5

Конкретні методи і прийоми для досягнення поставленої мети в конкретних умовах - це:

- а) стратегія управління;
- б) тактика управління;
- в) політика управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 6

До завдань, які вирішуються в процесі управління ризиками не входить:

- а) виявлення передбачуваного ризику;
- б) оцінка ризику і вибір методу його мінімізації;
- в) маркетинг;
- г) розрахунок витрат на реалізацію сформульованих завдань.

Контрольне завдання № 7

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 8

Яке завдання не вирішуються при формуванні стратегії управління економічним ризиком:

- а) які саме види комерційних ризиків підприємство зобов'язане враховувати у своїй діяльності;
- б) які способи й інструменти дозволяють управляти цими ризиками;
- в) який обсяг комерційного ризику підприємство може взяти на себе (прийнятна сума збитку, що може бути погашена з власних коштів);
- г) які види угод доцільно використовувати із партнерами-учасниками обміну.

Контрольне завдання № 9

Використання методу мінімізації ризику «Відмовлення від ризиків» притаманно стратегії управління ризиком:

- а) обережна;
- б) зважена;
- в) ризикова;
- г) а+б.

Контрольне завдання № 10

До функцій суб'єкта управління не відноситься:

- а) страхування ризиків;
- б) прогнозування;
- в) організація;
- г) регулювання.

Контрольне завдання № 11

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;
- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;
- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 12

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43,3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;
- в) 12 тис. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 13

Процес представлення якісного аналізу ідентифікації ризиків і визначення ризиків, що вимагають швидкого реагування - це:

- а) кількісна оцінка ризиків;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 14

Розробка методів і технологій зниження негативного впливу ризиків на проект - це:

- а) планування реагування на ризики;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 15

До основних принципів управління ризиками не належить:

- а) усвідомленість прийняття ризиків;
- б) ефективність прийнятих рішень;
- в) порівнянність рівня прийнятих ризиків;
- г) керованість прийнятими ризиками.

Контрольне завдання № 16

До основних принципів управління ризиками належить:

- а) порівнянність рівня прийнятих ризиків з можливими втратами підприємства;
- б) урахування фактору часу в управлінні ризиками;
- в) урахування стратегії підприємства в процесі управління ризиками та можливості передачі ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 17

Основними підсистемами управління ризиками є:

- а) об'єкт управління;
- б) суб'єкт управління;
- в) принципи управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 18

До основних функції об'єкта управління ризику не належать:

- а) дозвіл ризику;
- б) прогнозування ризику;
- в) ризиковане вкладення капіталу;
- г) робота зі зниження величини ризику;

Контрольне завдання № 19

Дії, що дозволяють узгодити роботу всієї системи управління ризиком, апарату управління і фахівців - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) в + г.

Контрольне завдання № 20

Об'єднання людей, що спільно реалізують програму ризикованого вкладення капіталу на основі певних правил і процедур - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 21

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 22

Система управління ризиками включає:

- а) усвідомлення ризику, визначення причин його виникнення та ризикових сфер;
- б) аналіз та оцінку ризику: мінімізація або обмеження ризиків;
- в) здійснення постійного контролю за рівнем ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 23

Забезпечення умов успішного функціонування підприємства в умовах ризику - це:

- а) головна мета складання програми управління ризиками;
- б) головний принцип управління ризиками;
- в) головна мета системи управління ризиками;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 24

Можливі правила управління ризиками, обумовлені обраним варіантом стратегії управління підприємством включають:

- а) готовність до самостійного покриття великих збитків;
- б) передачу всіх ризиків, що можуть негативно вплинути на фінансову стійкість підприємства;
- в) відмовлення від освоєння нової ринкової ніші при визначеному розмірі збитків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 25

Інформація для розробки програми управління ризиком присвячена аналізу наступних питань:

- а) уточнення стратегії підприємства по управлінню ризиками і використанню процедур управління;
- б) процесу попереднього добору ризиків;
- в) формування плану превентивних заходів;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 26

Мінімізація рівня ризику дає:

- а) невисокий, але стабільний прибуток;
- б) високий та стабільний прибуток;
- в) невисокий та нестабільний прибуток;
- г) високий, але нестабільний прибуток.

Контрольне завдання № 27

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-диверсифікації:

- а) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- б) процес, що дозволяє уникнути частини ризику при концентрації капіталу на одному виді діяльності;

в) більш повна інформація дозволяє зробити чіткий прогноз і знизити ризик, що робить інформацію товаром, причому дуже цінним. Використовується новий погляд на відносини з конкурентами.

г) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.

Контрольне завдання № 28

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-самострахування:

а) захист майнових інтересів господарюючих суб'єктів і громадян при настанні певних подій за рахунок грошових фондів, які формуються з виплачених ними страхових внесків;

б) форма створення натуральних і грошових страхових фондів безпосередньо в господарюючих суб'єктах, особливо в тих, чия діяльність піддається ризику;

в) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;

г) жодна з відповідей не є правильною.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Розгляньте ситуацію: банк вирішує питання, перевіряти чи конкурентоспроможність клієнта, перед тим, як видавати позику в розмірі 15 000 євро під 15%. Аудиторська фірма бере з банку 80 євро за перевірку. В результаті цього перед банком постають дві проблеми: перша проводити чи ні перевірку, друга - видавати після цього позику чи ні. Вирішуючи першу проблему, банк перевіряє правильність виданих аудиторською фірмою відомостей. Для цього вибираються 1000 осіб, які були перевірені і яким згодом видавалися позики (див. табл. 1):

Таблиця 1

Рекомендації аудиторської фірми та повернення позики

Рекомендації після перевірки кредитоспроможності	Фактичний результат		Загалом
	Клієнт не повернув позику	Клієнт повернув позику	
Позичати	735	15	750
Не позичати	225	25	250
	960	40	1000

У банку також є альтернативна можливість вкладення своїх грошей з 100% гарантією повернення під 9% річних. Яке рішення повинен прийняти банк?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія займається ловом тунця в Атлантичному океані тривалий період часу. За час роботи директор компанії спостерігав злети і падіння своєї фірми, в залежності від улову тунця в той чи інший рік. До початку сезону лову неможливо передбачити, чи буде він поганим чи хорошим, обидва сезону вважаються рівноймовірно. У гарний сезон улов досягає 300 000 тонн, у поганий 200 000 тонн. За місяць до початку сезону компанія отримала пропозицію про укладення контракту на постачання 150 000 тонн тунця за ціною 1,1 євро за тонну від іспанського імпортера. Крім Атлантичного океану тунець ловиться також в Тихому – російськими і американськими рибалками. Ціноутворення має наступний вигляд:

- 1) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,5 євро;
- 2) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 0,6 євро;
- 3) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,8 євро;
- 4) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 1 євро.

Можна доставити тунець в Іспанію власної човном, при цьому кількість «рибних» днів скоротиться на одну третину, оскільки під час переходу ловити тунець неможливо. Існує інший варіант доставки - зафрахтувати човен. Фрахт породжує транспортні витрати в розмірі – 0, 44 за тонну перевезеного тунця. Компанія отримує щорічний стабільний додатковий дохід у розмірі 30 000 євро від орендованих активів. Постійні витрати за сезон складають 180 000 євро. Чи варто укладати контракт з Іспанським імпортером? Якщо так, то який спосіб доставки більш економічний?

ВАРІАНТ XIII

Контрольне завдання № 1

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику – страхування:

- а) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.;
- б) це децентралізована форма створення натуральних і грошових страхових фондів безпосередньо в господарюючих суб'єктах, особливо в тих, чия діяльність піддається ризику;
- в) це захист майнових інтересів господарюючих суб'єктів і громадян при настанні певних подій за рахунок грошових фондів, які формуються з виплачених ними страхових внесків;
- г) всі відповіді правильні.

Контрольне завдання № 2

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 3

При методі апіорі -

- а) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;
- б) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;
- в) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;
- г) а + б.

Контрольне завдання № 4

При методі апостеріорі –

- а) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;
- б) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;
- в) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;
- г) а + б.

Контрольне завдання № 5

Статистична теорія вимагає, щоб дані по частоті задовольняли таким технічним умовам:

- а) дані повинні забезпечувати достатню кількість випадків або спостережень, щоб продемонструвати стабільність;
- б) спостереження повинні повторюватися в сукупності спостережень;
- в) спостереження повинні бути незалежними;
- г) а + б + в.

Контрольне завдання № 6

Визначте відмінність між розподілом частоти і розподілом ймовірності:

- а) розподіл частоти - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл ймовірності - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- б) розподіл ймовірності - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл частоти - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- в) відмінність відсутня;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 7

Передбачувана вартість, як критерій ризикового рішення обчислюється таким чином:

$$\text{а) } E(X) = P_1 X_1 + P_2 X_2 + \dots + P_n X_n = \sum_{i=1}^n P_i X_i ;$$

$$\text{б) } E(X) = P_1 X_1 - P_2 X_2 - \dots - P_n X_n ;$$

де X_i - вартість i -й віддачі;

P_i - ймовірність i -й віддачі (яка дорівнює ймовірності i -го варіанту).

в) передбачувана вартість стратегії представляє собою середньозважену вартість, в якій використовуються ймовірності віддачі в якості вагових коефіцієнтів.

г) а + в.

Контрольне завдання № 8

При оцінці безлічі стратегій з однаковою вартістю інвестицій, менеджер, який приймає рішення:

- а) обирає стратегію з найнижчою передбачуваною вартістю;
- б) обирає стратегію з найвищою передбачуваною вартістю;
- в) обсяг передбачуваної вартості не впливає на рішення менеджера;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 9

Якщо передбачувані вартості альтернативних стратегій однакові, то, для того щоб зробити вибір між стратегіями слід використовувати інший критерій, яким може бути:

- а) ступінь ризику;
- б) розмах;
- в) середнє квадратичне відхилення;
- г) а + б + в.

Контрольне завдання № 10

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

- а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

$$\text{б) } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i}.$$

де X_i - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;

г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 11

Коефіцієнт варіації – це:

а) відношення середнього квадратичного відхилення до передбачуваної вартості, або середнього;

б) індекс ризику в розрахунку на грошову одиницю вкладів;

в) а + б;

г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 12

Відмова від здійснення фінансових операцій, використання в більших обсягах позикового капіталу, надмірного використання оборотних активів в низько ліквідних формах та тимчасово вільних грошових активів в короткострокових фінансових вкладеннях є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

а) прийняття ризику;

б) відмова від ризику;

в) лімітування;

г) хеджування.

Контрольне завдання № 13

Формування резервного (страхового) фонду підприємства та створення кептивної страхової компанії є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) прийняття ризику;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) хеджування.

Контрольне завдання № 14

Зниження ймовірності та розміру настання потенційного збитку від несприятливого події є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 15

Використання альтернативних можливостей отримання доходу від різних фінансових та виробничих операцій є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 16

Угоди, за якими продавець, який продав товар, зобов'язаний мати цей товар в наявності і фактично поставити його в обумовлений контрактом термін є:

- а) угодами на реальний товар;
- б) угодами «кеш»;
- в) угодами «форвард»;
- г) усі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 17

Угода, при якій курс встановлюється в сьогодні, а обмін валютами відбувається в майбутньому це:

- а) форвардна угода;
- б) угода «спот»;
- в) а + б;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 18

Обмін однієї валюти на іншу на певний період часу, що являє собою комбінацію касової операції – «спот» і термінової – «форвард» це:

- а) форварда операція;
- б) ф'ючерсна операція;
- в) угода «своп»;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 19

Угоди, що не передбачають зобов'язання сторін поставити або прийняти реальний товар, а припускають купівлю і продаж прав на товар (паперові угоди) це:

- а) усі позабіржові інструменти хеджування;
- б) ф'ючерсні угоди;
- в) форвардні угоди;
- г) угоди «спот».

Контрольне завдання № 20

Європейський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;

- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 21

Виплата страхового відшкодування в розмірі фактичного збитку але не більше, ніж заздалегідь встановлена сторонами страхова сума, при якій збиток понад страхову суму взагалі не відшкодовується – це:

- а) виплата за системою «першого ризику»;
- б) виплата за пропорційною системою;
- в) виплата за системою граничної відповідальності.
- г) інше.

Контрольне завдання № 22

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 23

За договором страхування майна наступив страховий випадок. Страхова сума 100 у.о., сума реальної шкоди – 20 у.о. Який порядок обчислення страхового відшкодування є більш вигідним для страхувальника?

- а) франшиза – 2% від страхової суми, тариф – 3%.
- б) франшиза – 4 % від обсягу страхового випадку, тариф – 4%.
- в) франшиза – 0%, тариф – 7%.

г) однаково вигідні порядки а і б.

Контрольне завдання № 24

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43,3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;
- в) 12 тис. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 25

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою пропорційної відповідальності, якщо вартісна оцінка об'єкту страхування – 2,35 млн. грн., страхова сума – 1,40 млн. грн., шкода, заподіяна страхувальнику внаслідок страхового випадку – 1,75 млн. грн.

- а) 1,05 млн. грн.;
- б) 2,05 млн. грн.;
- в) 1,75 млн. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 26

Поточна вартість золота складає 600 доларів США за унцію. Ф'ючерсне котирування на контракт із поставкою через рік складає 700 доларів за унцію. Спекулянт може отримати кредит під 17% річних. Що має зробити спекулянт в такій ситуації якщо вважати, що вартість зберігання золота дорівнює 0?

- а) нічого;
- б) взяти кредит під 17 % річних;
- в) придбати ф'ючерс;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 27

Інвестор бажає купити 100 звичайних акцій корпорації, ціна який дорівнює 80 у.о. Зараз наявної готівки в інвестора немає, але інвестор прогнозує значне зростання ціни акцій. Тому він вирішає купити шестимісячний опціон купівлі за премію 900 у.о. Скільки здатен заощадити інвестор, якщо за шість місяців ціна акцій зросте до 110 у.о., у порівнянні із купівлею акцій за спот-курсом за умови реалізації опціону?

- а) 2200 у.о.;
- б) 2100 у.о.;
- в) інвестор не здатен заощадити;
- г) інше.

Контрольне завдання № 28

Підприємець застрахував своє майно терміном на один рік на суму 300 тис. грн. Ставка страхового тарифу – 3%. За договором страхування передбачається франшиза в розмірі 4 тис. грн. За умови наявності франшизи в договорі у страхувальника виникає знижка до тарифу 40%. Фактичний збиток страхувальника склав 17 тис. грн. Розрахуйте фінансовий результат в обох випадках. Можливо було вигідніше відмовитися від франшизи?

- а) 8;8;
- б) 7,6; 7,6;
- в) 7,6 ; 8;
- г) інше.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Отримавши ступінь бакалавра мистецтв, Сусанна отримала відмінну посаду в міжнародній бухгалтерській фірмі. Протягом першого року зайнятості вона зуміла заощадити 6000 доларів США, які вона помістила в фонд грошового ринку. В даний час вона вивчає можливості інвестування. Для проекту А ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 3000 доларів США дорівнює 0, 20, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 10 000

доларів США дорівнює 0,10 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 7000 доларів США дорівнює 0,70.

Для проекту В вірогідність прибутку з чистою поточною вартістю в 4000 дол. дорівнює 0,35, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 8000 доларів дорівнює 0,25 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 6500 доларів дорівнює 0,40.

А) Яка передбачувана поточна вартість для кожної інвестиції?

Б) Знайдіть середньоквадратичне відхилення та коефіцієнт варіації для кожної інвестиції. Які інвестиції повинні бути вибрані?

В) Припустимо, що загальна корисність доходу Сусанни може бути виражена рівнянням:

$$TU = 25X - 3X^2,$$

де X виражений в тисячах доларів США поточної вартості. Які інвестиції повинні бути вибрані? Чому?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія виробляє гірські лижі трьох марок. Прогнозований обсяг продажів за моделями становить 2000, 4000 і 6000 пар (ймовірності 0,30; 0,45; 0,25). Роздрібна ціна становить 400 доларів за пару (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Лижі	FC	AVC
A	50 000	75
B	75 000	60
C	90 000	30

Яку марку лиж вигідніше виробляти?

При виборі тієї чи іншої марки прийміть рішення з точки зору привабливості та рівня ризику по виробництву тієї чи іншої моделі з використанням критеріїв передбачуваної вартості та коефіцієнта варіації. Побудуйте

ВАРІАНТ XIV

Контрольне завдання № 1

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 2

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 3

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;
- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;

г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 4

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

- а) теорії максимізації результативних показників;
- б) теорії оптимізації;
- в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 5

Метод, у якому використовуються як досвід, накопичений у минулому, так і поточні допущення відносно майбутнього з метою його визначення - це:

- а) прогнозування;
- б) моделювання;
- в) показники прогнозу;
- г) планування.

Контрольне завдання № 6

Реалізація принципу «недоцільно ризикувати великим заради малого» передбачає:

- а) порівняння очікуваного доходу з рівнем ризиків, що притаманні цій діяльності;
- б) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;
- в) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- г) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами.

Контрольне завдання № 7

Дерево цілей - це:

- а) стратегічний орієнтир підприємства;

- б) орієнтир в одному напрямку людей щодо підприємства з середини;
- в) зображення взаємозв'язку і підпорядкованості цілей;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 8

Основною вимогою до побудови дерева цілей виступає:

- а) формулюючи цілі різних рівнів необхідно описати способи їх отримання;
- б) цілі усіх рівнів узгоджувати не обов'язково;
- в) підцілі кожного рівня повинні бути незалежні одна від одної;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 9

Інвестор бажає купити 100 звичайних акцій корпорації, ціна який дорівнює 80 у.о. Зараз наявної готівки в інвестора немає, але інвестор прогнозує значне зростання ціни акцій. Тому він вирішає купити шестимісячний опціон купівлі за премію 900 у.о. Скільки здатен заощадити інвестор, якщо за шість місяців ціна акцій зросте до 110 у.о., у порівнянні із купівлею акцій за спот-курсом за умови реалізації опціону?

- а) 2200 у.о.;
- б) 2100 у.о.;
- в) інвестор не здатен заощадити;
- г) інше.

Контрольне завдання № 10

Визначте відмінність між розподілом частоти і розподілом ймовірності:

- а) розподіл частоти - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл ймовірності - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- б) розподіл ймовірності - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл частоти - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- в) відмінність відсутня;

г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 11

До основних функції об'єкта управління ризику не належать:

- а) дозвіл ризику;
- б) прогнозування ризику;
- в) ризиковане вкладення капіталу;
- г) робота зі зниження величини ризику;

Контрольне завдання № 12

Яке завдання не вирішуються при формуванні стратегії управління економічним ризиком:

- а) які саме види комерційних ризиків підприємство зобов'язане враховувати у своїй діяльності;
- б) які способи й інструменти дозволяють управляти цими ризиками;
- в) який обсяг комерційного ризику підприємство може взяти на себе (прийнятна сума збитку, що може бути погашена з власних коштів);
- г) які види угод доцільно використовувати із партнерами-учасниками обміну.

Контрольне завдання № 13

Формування резервного (страхового) фонду підприємства та створення кептивної страхової компанії є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) прийняття ризику;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) хеджування.

Контрольне завдання № 14

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;

- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 15

Обмін однієї валюти на іншу на певний період часу, що являє собою комбінацію касової операції – «спот» і термінової – «форвард» це:

- а) форварда операція;
- б) ф'ючерсна операція;
- в) угода «своп»;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 16

Об'єднання людей, що спільно реалізують програму ризикованого вкладення капіталу на основі певних правил і процедур - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 17

Мінімізація рівня ризику дає:

- а) невисокий, але стабільний прибуток;
- б) високий та стабільний прибуток;
- в) невисокий та нестабільний прибуток;
- г) високий, але нестабільний прибуток.

Контрольне завдання № 18

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 19

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;
- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;
- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 20

Розрізняють дерева цілей:

- а) планові та фактичні;
- б) нормативні та фактичні;
- в) нормативні та підзвітні;
- г) планові та підзвітні.

Контрольне завдання № 21

Розробка методів і технологій зниження негативного впливу ризиків на проект - це:

- а) планування реагування на ризики;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 22

Основними підсистемами управління ризиками є:

- а) об'єкт управління;
- б) суб'єкт управління;
- в) принципи управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 23

До алгоритму експертизи кожного альтернативного варіанту управлінського рішення не входить:

- а) розраховуються прогнознi значення результативних показників кожного альтернативного варіанта;
- б) розраховується коефіцієнт варіації результату;
- в) розраховується співвідношення доходів і витрат;
- г) порівнюється середній очікуваний доход з коефіцієнтом варіації на пропонуваній альтернативній варіант рішення.

Контрольне завдання № 24

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43,3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;
- в) 12 тис. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 25

В основу якісних методів прогнозування господарських рішень покладені:

- а) експертні оцінки фахівців в області прийнятих рішень;
- б) інформація, яку можна одержати, знаючи тенденції зміни параметрів або маючи статистично достовірні залежності, що характеризують виробничу діяльність об'єкта управління;
- в) аналіз часових рядів;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 26

Недоліками методу оцінки ризику за допомогою дерева рішень є:

- а) досить трудомісткий та витратний;
- б) не заслуговує довіри через неможливість перевірки інформації;
- в) досить трудомісткий та враховуються дії та наслідки, що можливі на думку підприємця;

г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 27

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

$$\text{б) } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i} .$$

де X_i - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;

г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 28

При методі апостеріорі –

а) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;

б) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;

в) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;

г) а + б.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Компанія “Tropical products Inc.” – найбільший виробник консервованих і свіжих ананасів. Останніми роками компанія зайнялася виробництвом горіхів макадамії, що виростають в Австралії. Продукція, завдяки високій якості, дуже популярна серед туристів. До теперішнього часу компанія продавала горіхи тільки на внутрішньому ринку. На сьогоднішній день компанія збільшила свої плантації для виходу на міжнародний ринок.

У структуру фірми входить відділ маркетингу, який запропонував дві альтернативні стратегії вартістю 3 млн. дол. для стимулювання збуту горіхів.

Стратегія 1. Рекламна компанія по національному телебаченню (впродовж чотирьох тижнів передбачається транслювати шістнадцять 15-тисекундних роликів).

Стратегія 2. Впродовж 1 року поширювати горіхи як зразки серед пасажирів, що летять на гаваї літаками авіакомпаній «American», «Continental», «Delta», «TWA», «United Airlines». Відділ маркетингу припускає поставити на продукцію таку ціну, яка забезпечить питому вагу прибутку в ціні, - 30% з 1 долара продажів. З цього прибутку і повинні оплачуватися заходи щодо просування продукції на ринок. При такій ціні відділ маркетингу оцінював прибутки для кожної стратегії рекламної компанії як високо успішні, середньо успішні і невдалі (табл. 1).

Таблиця 1. Продажі, млн. дол.

Стратегії	Високо успішні, ймовірність (p)=0,3	Середньо успішні, ймовірність (p)=0,4	Невдалі, ймовірність (p)=0,3
S 1	80	45	15
S 2	45	35	30

Віце-президент компанії по питаннях фінансування відзначає також, що доходи поточного року по державних облігаціях складають 10%; вартість використання капіталу компанії – 15%; ризикованість стратегій S1 і S2 така, що потрібні премії за ризик в розмірі не менше 20% від норми прибутку для S1 і 8% для S2.

1. Складіть матрицю чистого прибутку по двох стратегіях для трьох сценаріїв прогнозів (після вирахування вартості заходів щодо просування продукції).
2. Обчисліть для кожної стратегії чистий прибуток, дисконтований за допомогою облікової ставки, скоректованої з урахуванням ризику.

3. Обчисліть передбачувану вартість, середньоквадратичне відхилення і коефіцієнт варіації для кожної стратегії. Яка стратегія буде рекомендована Вами для просування продукції компанією “Tropical products Inc.”?
4. Припустимо, що оцінка ймовірності не була проведена. Яку стратегію слід вибрати відповідно до критеріїв Лапласа і Вальда?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Розгляньте ситуацію: банк вирішує питання, перевіряти чи конкурентоспроможність клієнта, перед тим, як видавати позику в розмірі 15 000 євро під 15%. Аудиторська фірма бере з банку 80 євро за перевірку. В результаті цього перед банком постають дві проблеми: перша проводити чи ні перевірку, друга - видавати після цього позику чи ні. Вирішуючи першу проблему, банк перевіряє правильність виданих аудиторською фірмою відомостей. Для цього вибираються 1000 осіб, які були перевірені і яким згодом видавалися позики (див. табл. 1):

Таблиця 1

Рекомендації аудиторської фірми та повернення позики

Рекомендації після перевірки кредитоспроможності	Фактичний результат		Загалом
	Клієнт не повернув позику	Клієнт повернув позику	
Позичати	735	15	750
Не позичати	225	25	250
	960	40	1000

У банку також є альтернативна можливість вкладення своїх грошей з 100% гарантією повернення під 9% річних. Яке рішення повинен прийняти банк?

ВАРІАНТ XV

Контрольне завдання № 1

Угода, при якій курс встановлюється в сьогоднішній день, а обмін валютами відбувається в майбутньому це:

- а) форвардна угода;
- б) угода «спот»;
- в) а + б;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 2

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

- а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

$$\text{б) } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i} .$$

де $X_{.i}$ - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

- в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 3

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43,3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;
- в) 12 тис. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 4

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

- а) теорії максимізації результативних показників;
- б) теорії оптимізації;
- в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 5

Головна перевага дерева рішень:

- а) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- б) дозволяє сформулювати завдання та визначення виконавців;
- в) дозволяє виявити недостатність ресурсів;
- г) дозволяє пов'язати ставлення цілі з діями, що підлягають реалізації.

Контрольне завдання № 6

Суб'єктивний фактор при встановленні цілей визначається через:

- а) нормальні, реальні, планові цілі;
- б) реалізовані, номінальні, перспективні цілі;
- в) немає вірної відповіді;
- г) відповіді а) і б).

Контрольне завдання № 7

До завдань, які вирішуються в процесі управління ризиками не входить:

- а) виявлення передбачуваного ризику;
- б) оцінка ризику і вибір методу його мінімізації;
- в) маркетинг;
- г) розрахунок витрат на реалізацію сформульованих завдань.

Контрольне завдання № 8

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 9

В основу якісних методів прогнозування господарських рішень покладені:

- а) експертні оцінки фахівців в області прийнятих рішень;
- б) інформація, яку можна одержати, знаючи тенденції зміни параметрів або маючи статистично достовірні залежності, що характеризують виробничу діяльність об'єкта управління;
- в) аналіз часових рядів;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 10

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 11

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-диверсифікації:

- а) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- б) процес, що дозволяє уникнути частини ризику при концентрації капіталу на одному виді діяльності;

в) більш повна інформація дозволяє зробити чіткий прогноз і знизити ризик, що робить інформацію товаром, причому дуже цінним. Використовується новий погляд на відносини з конкурентами.

г) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.

Контрольне завдання № 12

Що не виступає показником якості цілей:

- а) підпорядкованість;
- б) обумовленість;
- в) розгорнутість;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 13

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;
- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;
- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 14

До основних принципів управління ризиками належить:

- а) порівнянність рівня прийнятих ризиків з можливими втратами підприємства;
- б) урахування фактору часу в управлінні ризиками;
- в) урахування стратегії підприємства в процесі управління ризиками та можливості передачі ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 15

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 16

Використання альтернативних можливостей отримання доходу від різних фінансових та виробничих операцій є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 17

Декомпозиція - це:

- а) метод проголошення, встановлення, обґрунтування орієнтирів розвитку;
- б) метод розкриття структури системи діленням за ознакою на складові;
- в) метод оцінки ресурсоемності різних цілей;
- г) метод визначення пріоритетності різних цілей.

Контрольне завдання № 18

До функцій суб'єкта управління не відноситься:

- а) страхування ризиків;
- б) прогнозування;

- в) організація;
- г) регулювання.

Контрольне завдання № 19

Схема процесу управління ризиком включає наступні етапи:

- а) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, вибір засобів управління ризиком, застосування засобів мінімізації дії ризику, оцінка результатів;
- б) вибір засобів управління ризиком, застосування засобів, оцінка ризику;
- в) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, прийняття рішень, пом'якшення впливу ризику;
- г) б+в.

Контрольне завдання № 20

При методі апостеріорі –

- а) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;
- б) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;
- в) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;
- г) а + б.

Контрольне завдання № 21

Зниження ймовірності та розміру настання потенційного збитку від несприятливого події є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 22

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 23

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 24

До основних вимог, що ставляться до прогнозів, відносять:

- а) своєчасність, надійність, простота методики прогнозування;
- б) економічність, своєчасність;
- в) гнучкість, надійність, економічність;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 25

Забезпечення умов успішного функціонування підприємства в умовах ризику - це:

- а) головна мета складання програми управління ризиками;
- б) головний принцип управління ризиками;
- в) головна мета системи управління ризиками;

г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 26

Визначення можливості реалізації мети управління, уточнення основної мети організації й формулювання її місії - це:

- а) нормативний прогноз;
- б) оперативний прогноз;
- в) проектний прогноз;
- г) цільовий прогноз.

Контрольне завдання № 27

Дерево цілей - це:

- а) стратегічний орієнтир підприємства;
- б) орієнтир в одному напрямку людей щодо підприємства з середини;
- в) зображення взаємозв'язку і підпорядкованості цілей;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 28

Основною вимогою до побудови дерева цілей виступає:

- а) формулюючи цілі різних рівнів необхідно описати способи їх отримання;
- б) цілі усіх рівнів узгоджувати не обов'язково;
- в) підцілі кожного рівня повинні бути незалежні одна від одної;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Отримавши ступінь бакалавра мистецтв, Сусанна отримала відмінну посаду в міжнародній бухгалтерській фірмі. Протягом першого року зайнятості вона зуміла заощадити 6000 доларів США, які вона помістила в фонд грошового ринку. В даний час вона вивчає можливості інвестування. Для проекту А ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 3000 доларів США дорівнює 0,20, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 10 000 доларів США дорівнює 0,10 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 7000 доларів США дорівнює 0,70.

Для проекту В вірогідність прибутку з чистою поточною вартістю в 4000 дол. дорівнює 0,35, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 8000 доларів дорівнює 0,25 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 6500 доларів дорівнює 0,40.

А) Яка передбачувана поточна вартість для кожної інвестиції?

Б) Знайдіть середньоквадратичне відхилення та коефіцієнт варіації для кожної інвестиції. Які інвестиції повинні бути вибрані?

В) Припустимо, що загальна корисність доходу Сусанни може бути виражена рівнянням:

$$TU = 25X - 3X^2,$$

де X виражений в тисячах доларів США поточної вартості. Які інвестиції повинні бути вибрані? Чому?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

ВАТ «Агротранс» - виробничо-господарська компанія. На 2011 рік у ВАТ «Агротранс» є наступні варіанти збуту послуг:

- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на довгострокову перспективу в результаті сталих контактів (p1) - 118,2 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на короткий період (p2) - 50,8 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, забезпечений разовим збутом (p3) - 143,1 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, покупець на який не визначений (p4) - 34,1 тис. т.

Разом, місткість ринку може скласти до 346,2 тис. т. = p1 + p2 + p3 + p4.

Керівництвом компанії виділяються три стратегії виробництва послуг:

$$S_1 = p1 + p2 = 169,0 \text{ тис. т}$$

$$S_2 = p1 + p2 + p3 = 312,1 \text{ тис. т}$$

$$S_3 = p_1 + p_2 + p_3 + p_4 = 346,2 \text{ тис. т}$$

В залежності від кон'юнктури ринку в зв'язку з наявними можливостями збуту послуг розраховані варіанти середньорічного прибутку, які зведені в матрицю з урахуванням очікуваного значення втрат. У матриці рядки означають можливі варіанти рішень, що приймаються керівником, а стовпці - можливі стану господарської середовища. Елемент матриці a_{ij} означає результат ситуації, коли керівник приймає рішення i (вибирає стратегію i) при стані середовища j . За даними ВАТ «Агротранс» елементи матриці отримані, виходячи з ціни транспортних послуг, собівартості транспортних послуг (з урахуванням постійних витрат), обсягу збуту послуг і представлені в таблиці 1:

Таблиця 1

Обсяг виробництва, тис. т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j			
	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317

Визначте найбільш раціональну стратегію виробництва за критеріями Вальда, Гурвіца (при коефіцієнті оптимізму, рівному 1) і Сейвіджа (таблиці 2, 3):

Таблиця 2

Обсяг виробництва, тис. Т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Вальд	Гурвиц
	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$		
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823		
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627		
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317		

	272	202				

Таблиця 3

Обсяг виробництва, тис. т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Матриця втрат в залежності від коливань попиту C_j			
	C_1	C_2	C_3	C_4	$C_1=118,2$	$C_2=169,0$	$C_3=312,1$	$C_4=246,2$
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2864 823	0			
S_2	-2 529 613	-1675 591	713 602	1280 627				
S_3	-2 902 272	-2060 202	351 987	928 317				

ВАРІАНТ XVI

Контрольне завдання № 1

Декомпозиція - це:

- а) метод проголошення, встановлення, обґрунтування орієнтирів розвитку;
- б) метод розкриття структури системи діленням за ознакою на складові;
- в) метод оцінки ресурсоємності різних цілей;
- г) метод визначення пріоритетності різних цілей.

Контрольне завдання № 2

Діяльність, що спрямована на захист підприємства від можливих втрат і зниження прибутковості називається:

- а) політикою ризику;
- б) управлінням ризиком;
- в) аналізом ризику;
- г) динамікою ризику.

Контрольне завдання № 3

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;
- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 4

Угода, при якій курс встановлюється в сьогоднішні, а обмін валютами відбувається в майбутньому це:

- а) форвардна угода;
- б) угода «спот»;

- в) а + б;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 5

Визначення можливості реалізації мети управління, уточнення основної мети організації й формулювання її місії - це:

- а) нормативний прогноз;
- б) оперативний прогноз;
- в) проектний прогноз;
- г) цільовий прогноз.

Контрольне завдання № 6

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

- а) теорії максимізації результативних показників;
- б) теорії оптимізації;
- в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 7

Основними підсистемами управління ризиками є:

- а) об'єкт управління;
- б) суб'єкт управління;
- в) принципи управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 8

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;
- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;

- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 9

Розробка методів і технологій зниження негативного впливу ризиків на проект - це:

- а) планування реагування на ризики;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 10

Зниження ймовірності та розміру настання потенційного збитку від несприятливого події є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 11

Відмова від здійснення фінансових операцій, використання в більших обсягах позикового капіталу, надмірного використання оборотних активів в низько ліквідних формах та тимчасово вільних грошових активів в короткострокових фінансових вкладеннях є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) прийняття ризику;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) хеджування.

Контрольне завдання № 12

Область використання методу дерева рішень об'єднує:

- а) опис та класифікацію даних;
- б) регресію та контроль за якістю даних;
- в) класифікацію та контроль за якістю даних;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 13

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 14

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-диверсифікації:

- а) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- б) процес, що дозволяє уникнути частини ризику при концентрації капіталу на одному виді діяльності;
- в) більш повна інформація дозволяє зробити чіткий прогноз і знизити ризик, що робить інформацію товаром, причому дуже цінним. Використовується новий погляд на відносини з конкурентами.
- г) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при

видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.

Контрольне завдання № 15

Суб'єктивний фактор при встановленні цілей визначається через:

- а) нормальні, реальні, планові цілі;
- б) реалізовані, номінальні, перспективні цілі;
- в) немає вірної відповіді;
- г) відповіді а) і б).

Контрольне завдання № 16

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 17

Специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області теорії фірми, страхового діла, аналізу господарської діяльності підприємства, це:

- а) політика ризику;
- б) управління ризиками;
- в) система управління ризиками;
- г) процес управління ризиками.

Контрольне завдання № 18

До функцій суб'єкта управління не відноситься:

- а) страхування ризиків;

- б) прогнозування;
- в) організація;
- г) регулювання.

Контрольне завдання № 19

При методі апіорі -

- а) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;
- б) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;
- в) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;
- г) а + б.

Контрольне завдання № 20

Недоліками методу оцінки ризику за допомогою дерева рішень є:

- а) досить трудомісткий та витратний;
- б) не заслуговує довіри через неможливість перевірки інформації;
- в) досить трудомісткий та враховуються дії та наслідки, що можливі на думку підприємця;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 21

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 22

Об'єднання людей, що спільно реалізують програму ризикованого вкладення капіталу на основі певних правил і процедур - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 23

Розрізняють дерева цілей:

- а) планові та фактичні;
- б) нормативні та фактичні;
- в) нормативні та підзвітні;
- г) планові та підзвітні.

Контрольне завдання № 24

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

- а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

$$\text{б) } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i} .$$

де $X_{.i}$ - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

- в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;

- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 25

За договором страхування майна наступив страховий випадок. Страхова сума 100 у.о., сума реальної шкоди – 20 у.о. Який порядок обчислення страхового відшкодування є більш вигідним для страхувальника?

- а) франшиза – 2% від страхової суми, тариф – 3%.
- б) франшиза – 4 % від обсягу страхового випадку, тариф – 4%.
- в) франшиза – 0%, тариф – 7%.
- г) однаково вигідні порядки а і б.

Контрольне завдання № 26

Формування резервного (страхового) фонду підприємства та створення кептивної страхової компанії є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) прийняття ризику;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) хеджування.

Контрольне завдання № 27

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 28

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Компанія займається ловом тунця в Атлантичному океані тривалий період часу. За час роботи директор компанії спостерігав злети і падіння своєї фірми, в залежності від улову тунця в той чи інший рік. До початку сезону лову неможливо передбачити, чи буде він поганим чи хорошим, обидва сезону вважаються рівноймовірно. У гарний сезон улов досягає 300 000 тонн, у поганий 200 000 тонн. За місяць до початку сезону компанія отримала

пропозицію про укладення контракту на постачання 150 000 тонн тунця за ціною 1,1 євро за тонну від іспанського імпортера. Крім Атлантичного океану тунець ловиться також в Тихому – російськими і американськими рибалками. Ціноутворення має наступний вигляд:

- 1) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,5 євро;
- 2) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 0,6 євро;
- 3) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,8 євро;
- 4) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 1 євро.

Можна доставити тунець в Іспанію власної човном, при цьому кількість «рибних» днів скоротиться на одну третину, оскільки під час переходу ловити тунець неможливо. Існує інший варіант доставки - зафрахтувати човен. Фрахт породжує транспортні витрати в розмірі – 0,44 за тонну перевезеного тунця. Компанія отримує щорічний стабільний додатковий дохід у розмірі 30 000 євро від орендованих активів. Постійні витрати за сезон складають 180 000 євро. Чи варто укладати контракт з Іспанським імпортером? Якщо так, то який спосіб доставки більш економічний?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія виробляє гірські лижі трьох марок. Прогнозований обсяг продажів за моделями становить 2000, 4000 і 6000 пар (ймовірності 0,30; 0,45; 0,25). Роздрібна ціна становить 400 доларів за пару (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Лижі	FC	AVC
A	50 000	75
B	75 000	60

ВАРІАНТ XVII

Контрольне завдання № 1

Поточна вартість золота складає 600 доларів США за унцію. Ф'ючерсне котирування на контракт із поставкою через рік складає 700 доларів за унцію. Спекулянт може отримати кредит під 17% річних. Що має зробити спекулянт в такій ситуації якщо вважати, що вартість зберігання золота дорівнює 0?

- а) нічого;
- б) взяти кредит під 17 % річних;
- в) придбати ф'ючерс;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 2

Метод, у якому використовуються як досвід, накопичений у минулому, так і поточні допущення відносно майбутнього з метою його визначення - це:

- а) прогнозування;
- б) моделювання;
- в) показники прогнозу;
- г) планування.

Контрольне завдання № 3

Система управління ризиками включає:

- а) усвідомлення ризику, визначення причин його виникнення та ризикових сфер;
- б) аналіз та оцінку ризику: мінімізація або обмеження ризиків;
- в) здійснення постійного контролю за рівнем ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 4

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;

- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 5

Американський опціон «пут» наділяє його утримувача:

- а) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;

Контрольне завдання № 6

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 7

Реалізація принципу «недоцільно ризикувати великим заради малого» передбачає:

- а) порівняння очікуваного доходу з рівнем ризиків, що притаманні цій діяльності;
- б) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;

- в) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- г) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами.

Контрольне завдання № 8

Процес представлення якісного аналізу ідентифікації ризиків і визначення ризиків, що вимагають швидкого реагування - це:

- а) кількісна оцінка ризиків;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 9

Якщо передбачувані вартості альтернативних стратегій однакові, то, для того щоб зробити вибір між стратегіями слід використовувати інший критерій, яким може бути:

- а) ступінь ризику;
- б) розмах;
- в) середнє квадратичне відхилення;
- г) $a + б + в$.

Контрольне завдання № 10

Розробка методів і технологій зниження негативного впливу ризиків на проект - це:

- а) планування реагування на ризики;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 11

Виплата страхового відшкодування в розмірі фактичного збитку але не більше, ніж заздалегідь установлена сторонами страхова сума, при якій збиток понад страхову суму взагалі не відшкодовується – це:

- а) виплата за системою «першого ризику»;
- б) виплата за пропорційною системою;
- в) виплата за системою граничної відповідальності.
- г) інше.

Контрольне завдання № 12

За договором страхування майна наступив страховий випадок. Страхова сума 100 у.о., сума реальної шкоди – 20 у.о. Який порядок обчислення страхового відшкодування є більш вигідним для страхувальника?

- а) франшиза – 2% від страхової суми, тариф – 3%.
- б) франшиза – 4 % від обсягу страхового випадку, тариф – 4%.
- в) франшиза – 0%, тариф – 7%.
- г) однаково вигідні порядки а і б.

Контрольне завдання № 13

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 14

Дерево цілей - це:

- а) стратегічний орієнтир підприємства;
- б) орієнтир в одному напрямку людей щодо підприємства з середини;
- в) зображення взаємозв'язку і підпорядкованості цілей;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 15

До основних принципів управління ризиками належить:

- а) порівнянність рівня прийнятих ризиків з можливими втратами підприємства;
- б) урахування фактору часу в управлінні ризиками;
- в) урахування стратегії підприємства в процесі управління ризиками та можливості передачі ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 16

Можливі правила управління ризиками, обумовлені обраним варіантом стратегії управління підприємством включають:

- а) готовність до самостійного покриття великих збитків;
- б) передачу всіх ризиків, що можуть негативно вплинути на фінансову стійкість підприємства;
- в) відмовлення від освоєння нової ринкової ніші при визначеному розмірі збитків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 17

Дії, що дозволяють узгодити роботу всієї системи управління ризиком, апарату управління і фахівців - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) в + г.

Контрольне завдання № 18

Основними підсистемами управління ризиками є:

- а) об'єкт управління;
- б) суб'єкт управління;
- в) принципи управління;

г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 19

Логічний прийом, метод дослідження, суть якого полягає в тому, що досліджуваний предмет подумки розчленовується на складові елементи, кожний з яких потім досліджується окремо як частина розчленованого цілого - це:

- а) синтез;
- б) аналіз;
- в) імітаційне динамічне моделювання;
- г) мозкова атака.

Контрольне завдання № 20

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

- а) теорії максимізації результативних показників;
- б) теорії оптимізації;
- в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 21

При оцінці безлічі стратегій з однаковою вартістю інвестицій, менеджер, який приймає рішення:

- а) обирає стратегію з найнижчою передбачуваною вартістю;
- б) обирає стратегію з найвищою передбачуваною вартістю;
- в) обсяг передбачуваної вартості не впливає на рішення менеджера;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 22

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;

- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;
- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 23

Розрізняють дерева цілей:

- а) планові та фактичні;
- б) нормативні та фактичні;
- в) нормативні та підзвітні;
- г) планові та підзвітні.

Контрольне завдання № 24

Головна перевага дерева рішень:

- а) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- б) дозволяє сформулювати завдання та визначення виконавців;
- в) дозволяє виявити недостатність ресурсів;
- г) дозволяє пов'язати ставлення цілі з діями, що підлягають реалізації.

Контрольне завдання № 25

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 26

Формування резервного (страхового) фонду підприємства та створення кептивної страхової компанії є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) прийняття ризику;

- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) хеджування.

Контрольне завдання № 27

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43,3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;
- в) 12 тис. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 28

Схема процесу управління ризиком включає наступні етапи:

- а) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, вибір засобів управління ризиком, застосування засобів мінімізації дії ризику, оцінка результатів;
- б) вибір засобів управління ризиком, застосування засобів, оцінка ризику;
- в) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, прийняття рішень, пом'якшення впливу ризику;
- г) б+в.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Розгляньте ситуацію: банк вирішує питання, перевіряти чи конкурентоспроможність клієнта, перед тим, як видавати позику в розмірі 15 000 євро під 15%. Аудиторська фірма бере з банку 80 євро за перевірку. В результаті цього перед банком постають дві проблеми: перша проводити чи ні перевірку, друга - видавати після цього позику чи ні. Вирішуючи першу проблему, банк перевіряє правильність виданих аудиторською фірмою

відомостей. Для цього вибираються 1000 осіб, які були перевірені і яким згодом видавалися позики (див. табл. 1):

Таблиця 1

Рекомендації аудиторської фірми та повернення позики

Рекомендації після перевірки кредитоспроможності	Фактичний результат		Загалом
	Клієнт не повернув позику	Клієнт повернув позику	
Позичати	735	15	750
Не позичати	225	25	250
	960	40	1000

У банку також є альтернативна можливість вкладення своїх грошей з 100% гарантією повернення під 9% річних. Яке рішення повинен прийняти банк?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія виробляє гірські лижі трьох марок. Прогнозований обсяг продажів за моделями становить 2000, 4000 і 6000 пар (ймовірності 0,30; 0,45; 0,25). Роздрібна ціна становить 400 доларів за пару (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Лижі	FC	AVC
A	50 000	75
B	75 000	60
C	90 000	30

Яку марку лиж вигідніше виробляти?

При виборі тієї чи іншої марки прийміть рішення з точки зору привабливості та рівня ризику по виробництву тієї чи іншої моделі з використанням критеріїв передбачуваної вартості та коефіцієнта варіації. Побудуйте матрицю втрат і визначте, яка модель повинна бути обрана за критерієм Сейвіджа?

Припустимо, що фірма не знає ймовірності продажів, яка модель повинна бути вибрана за Байесовим критерієм? Використовуйте таблицю 2:

Таблиця 2

	FC	AVC	2000 (p=0,3)	4000 (p=0,45)	6000 (p=0,25)	E	C	Σ
A								
B								
C								

ВАРІАНТ XVIII

Контрольне завдання № 1

До завдань, які вирішуються в процесі управління ризиками не входить:

- а) виявлення передбачуваного ризику;
- б) оцінка ризику і вибір методу його мінімізації;
- в) маркетинг;
- г) розрахунок витрат на реалізацію сформульованих завдань.

Контрольне завдання № 2

Використання альтернативних можливостей отримання доходу від різних фінансових та виробничих операцій є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 3

Діяльність, що спрямована на захист підприємства від можливих втрат і зниження прибутковості називається:

- а) політикою ризику;
- б) управлінням ризиком;
- в) аналізом ризику;
- г) динамікою ризику.

Контрольне завдання № 4

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43, 3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;

в) 12 тис. грн.;

г) інше.

Контрольне завдання № 5

Зниження ймовірності та розміру настання потенційного збитку від несприятливого події є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

а) диверсифікація;

б) відмова від ризику;

в) лімітування;

г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 6

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

$$\text{б) } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i} .$$

де $X_{.i}$ - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;

г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 7

Основною вимогою до побудови дерева цілей виступає:

а) формулюючи цілі різних рівнів необхідно описати способи їх отримання;

б) цілі усіх рівнів узгоджувати не обов'язково;

в) підцілі кожного рівня повинні бути незалежні одна від одної;

г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 8

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику – страхування:

- а) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.;
- б) це децентралізована форма створення натуральних і грошових страхових фондів безпосередньо в господарюючих суб'єктах, особливо в тих, чия діяльність піддається ризику;
- в) це захист майнових інтересів господарюючих суб'єктів і громадян при настанні певних подій за рахунок грошових фондів, які формуються з виплачених ними страхових внесків;
- г) всі відповіді правильні.

Контрольне завдання № 9

Підприємець застрахував своє майно терміном на один рік на суму 300 тис. грн. Ставка страхового тарифу – 3%. За договором страхування передбачається франшиза в розмірі 4 тис. грн. За умови наявності франшизи в договорі у страхувальника виникає знижка до тарифу 40%. Фактичний збиток страхувальника склав 17 тис. грн. Розрахуйте фінансовий результат в обох випадках. Можливо було вигідніше відмовитися від франшизи?

- а) 8;8;
- б) 7,6; 7,6;
- в) 7,6 ; 8;
- г) інше.

Контрольне завдання № 10

Метод, у якому використовуються як досвід, накопичений у минулому, так і поточні допущення відносно майбутнього з метою його визначення - це:

- а) прогнозування;
- б) моделювання;
- в) показники прогнозу;
- г) планування.

Контрольне завдання № 11

За договором страхування майна наступив страховий випадок. Страхова сума 100 у.о., сума реальної шкоди – 20 у.о. Який порядок обчислення страхового відшкодування є більш вигідним для страхувальника?

- а) франшиза – 2% від страхової суми, тариф – 3%.
- б) франшиза – 4 % від обсягу страхового випадку, тариф – 4%.
- в) франшиза – 0%, тариф – 7%.
- г) однаково вигідні порядки а і б.

Контрольне завдання № 12

Логічний прийом, метод дослідження, суть якого полягає в тому, що досліджуваний предмет подумки розчленовується на складові елементи, кожний з яких потім досліджується окремо як частина розчленованого цілого - це:

- а) синтез;
- б) аналіз;
- в) імітаційне динамічне моделювання;
- г) мозкова атака.

Контрольне завдання № 13

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 14

Використання методу мінімізації ризику «Відмовлення від ризиків» притаманно стратегії управління ризиком:

- а) обережна;
- б) зважена;
- в) ризикова;

г) а+б.

Контрольне завдання № 15

Основними підсистемами управління ризиками є:

- а) об'єкт управління;
- б) суб'єкт управління;
- в) принципи управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 16

Суб'єктивний фактор при встановленні цілей визначається через:

- а) нормальні, реальні, планові цілі;
- б) реалізовані, номінальні, перспективні цілі;
- в) немає вірної відповіді;
- г) відповіді а) і б).

Контрольне завдання № 17

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 18

Визначення загальних підходів до виявлення причин виникнення ризиків в економіці взагалі і специфічних причин виникнення ризиків, дослідження співвідношення невизначеності і ризику; оцінку ступеня ризику тощо - це:

- а) процес управління ризиками;
- б) методологія управління ризиками;
- в) принципи управління ризиками;
- г) політика управління ризиками.

Контрольне завдання № 19

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-самострахування:

- а) захист майнових інтересів господарюючих суб'єктів і громадян при настанні певних подій за рахунок грошових фондів, які формуються з виплачених ними страхових внесків;
- б) форма створення натуральних і грошових страхових фондів безпосередньо в господарюючих суб'єктах, особливо в тих, чия діяльність піддається ризику;
- в) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

Контрольне завдання № 20

Коефіцієнт варіації – це:

- а) відношення середнього квадратичного відхилення до передбачуваної вартості, або середнього;
- б) індекс ризику в розрахунку на грошову одиницю вкладів;
- в) $a + б$;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 21

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;

д) інше.

Контрольне завдання № 22

Декомпозиція - це:

- а) метод проголошення, встановлення, обґрунтування орієнтирів розвитку;
- б) метод розкриття структури системи діленням за ознакою на складові;
- в) метод оцінки ресурсоємності різних цілей;
- г) метод визначення пріоритетності різних цілей.

Контрольне завдання № 23

Визначення можливості реалізації мети управління, уточнення основної мети організації й формулювання її місії - це:

- а) нормативний прогноз;
- б) оперативний прогноз;
- в) проектний прогноз;
- г) цільовий прогноз.

Контрольне завдання № 24

До основних функції об'єкта управління ризику не належать:

- а) дозвіл ризику;
- б) прогнозування ризику;
- в) ризиковане вкладення капіталу;
- г) робота зі зниження величини ризику;

Контрольне завдання № 25

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;
- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 26

Угоди, що не передбачають зобов'язання сторін поставити або прийняти реальний товар, а припускають купівлю і продаж прав на товар (паперові угоди) це:

- а) усі позабіржові інструменти хеджування;
- б) ф'ючерсні угоди;
- в) форвардні угоди;
- г) угоди «спот».

Контрольне завдання № 27

Статистична теорія вимагає, щоб дані по частоті задовольняли таким технічним умовам:

- а) дані повинні забезпечувати достатню кількість випадків або спостережень, щоб продемонструвати стабільність;
- б) спостереження повинні повторюватися в сукупності спостережень;
- в) спостереження повинні бути незалежними;
- г) а + б + в.

Контрольне завдання № 28

Мінімізація рівня ризику дає:

- а) невисокий, але стабільний прибуток;
- б) високий та стабільний прибуток;
- в) невисокий та нестабільний прибуток;
- г) високий, але нестабільний прибуток.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

ВАТ «Агротранс» - виробничо-господарська компанія. На 2011 рік у ВАТ «Агротранс» є наступні варіанти збуту послуг:

- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на довгострокову перспективу в результаті сталих контактів (p1) - 118,2 тис. т;

- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на короткий період (p_2) - 50,8 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, забезпечений разовим збутом (p_3) - 143,1 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, покупець на який не визначений (p_4) - 34,1 тис. т.

Разом, місткість ринку може скласти до 346, 2 тис. т. = $p_1 + p_2 + p_3 + p_4$.

Керівництвом компанії виділяються три стратегії виробництва послуг:

$$S_1 = p_1 + p_2 = 169, 0 \text{ тис. т}$$

$$S_2 = p_1 + p_2 + p_3 = 312, 1 \text{ тис. т}$$

$$S_3 = p_1 + p_2 + p_3 + p_4 = 346, 2 \text{ тис. т}$$

В залежності від кон'юнктури ринку в зв'язку з наявними можливостями збуту послуг розраховані варіанти середньорічного прибутку, які зведені в матрицю з урахуванням очікуваного значення втрат. У матриці рядки означають можливі варіанти рішень, що приймаються керівником, а стовпці - можливі стану господарської середовища. Елемент матриці a_{ij} означає результат ситуації, коли керівник приймає рішення i (вибирає стратегію i) при стані середовища j . За даними ВАТ «Агротранс» елементи матриці отримані, виходячи з ціни транспортних послуг, собівартості транспортних послуг (з урахуванням постійних витрат), обсягу збуту послуг і представлені в таблиці 1:

Таблиця 1

Обсяг виробництва, тис. т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j			
	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317

Визначте найбільш раціональну стратегію виробництва за критеріями Вальда, Гурвіца (при коефіцієнті оптимізму, рівному 1) і Сейвіджа (таблиці 2, 3):

Таблиця 2

Обсяг виробництва, тис. Т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Вальд	Гурвиц
	$C_1=118,2$	$C_2=169,0$	$C_3=312,1$	$C_4=246,2$		
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823		
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627		
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317		

Таблиця 3

Обсяг виробництва, тис. Т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Матриця втрат в залежності від коливань попиту C_j			
	C_1	C_2	C_3	C_4	$C_1=118,2$	$C_2=169,0$	$C_3=312,1$	$C_4=246,2$
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2864 823	0			
S_2	-2 529 613	-1675 591	713 602	1280 627				
S_3	-2 902 272	-2060 202	351 987	928 317				

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія займається ловом тунця в Атлантичному океані тривалий період часу. За час роботи директор компанії спостерігав злети і падіння своєї фірми, в залежності від улову тунця в той чи інший рік. До початку сезону лову неможливо передбачити, чи буде він поганим чи хорошим, обидва сезону вважаються рівноймовірно. У гарний сезон улов досягає 300 000 тонн, у поганий 200 000 тонн. За місяць до початку сезону компанія отримала пропозицію про укладення контракту на постачання 150 000 тонн тунця за

ціною 1,1 євро за тону від іспанського імпортера. Крім Атлантичного океану тунець ловиться також в Тихому – російськими і американськими рибалками. Ціноутворення має наступний вигляд:

- 1) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,5 євро;
- 2) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 0,6 євро;
- 3) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,8 євро;
- 4) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 1 євро.

Можна доставити тунець в Іспанію власної човном, при цьому кількість «рибних» днів скоротиться на одну третину, оскільки під час переходу ловити тунець неможливо. Існує інший варіант доставки - зафрахтувати човен. Фрахт породжує транспортні витрати в розмірі – 0,44 за тону перевезеного тунця. Компанія отримує щорічний стабільний додатковий дохід у розмірі 30 000 євро від орендованих активів. Постійні витрати за сезон складають 180 000 євро. Чи варто укладати контракт з Іспанським імпортером? Якщо так, то який спосіб доставки більш економічний?

ВАРІАНТ ІХХ

Контрольне завдання № 1

Інформація для розробки програми управління ризиком присвячена аналізу наступних питань:

- а) уточнення стратегії підприємства по управлінню ризиками і використанню процедур управління;
- б) процесу попереднього добору ризиків;
- в) формування плану превентивних заходів;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 2

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 3

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою пропорційної відповідальності, якщо вартісна оцінка об'єкту страхування – 2, 35 млн. грн., страхова сума – 1,40 млн. грн., шкода, заподіяна страхувальнику внаслідок страхового випадку – 1,75 млн. грн.

- а) 1,05 млн. грн;
- б) 2,05 млн. грн;
- в) 1,75 млн. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 4

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;
- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 5

Використання альтернативних можливостей отримання доходу від різних фінансових та виробничих операцій є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 6

Реалізація принципу «недоцільно ризикувати великим заради малого» передбачає:

- а) порівняння очікуваного доходу з рівнем ризиків, що притаманні цій діяльності;
- б) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;
- в) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- г) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами.

Контрольне завдання № 7

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;
- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;
- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 8

Логічний прийом, метод дослідження, суть якого полягає в тому, що досліджуваний предмет подумки розчленовується на складові елементи, кожний з яких потім досліджується окремо як частина розчленованого цілого - це:

- а) синтез;
- б) аналіз;
- в) імітаційне динамічне моделювання;
- г) мозкова атака.

Контрольне завдання № 9

Американський опціон «пут» наділяє його утримувача:

- а) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;

Контрольне завдання № 10

Діяльність, що спрямована на захист підприємства від можливих втрат і зниження прибутковості називається:

- а) політикою ризику;

- б) управлінням ризиком;
- в) аналізом ризику;
- г) динамікою ризику.

Контрольне завдання № 11

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-диверсифікації:

- а) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- б) процес, що дозволяє уникнути частини ризику при концентрації капіталу на одному виді діяльності;
- в) більш повна інформація дозволяє зробити чіткий прогноз і знизити ризик, що робить інформацію товаром, причому дуже цінним. Використовується новий погляд на відносини з конкурентами.
- г) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.

Контрольне завдання № 12

Використання методу мінімізації ризику «Відмовлення від ризиків» притаманно стратегії управління ризиком:

- а) обережна;
- б) зважена;
- в) ризикова;
- г) а+б.

Контрольне завдання № 13

Європейський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;

- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 14

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 15

Виплата страхового відшкодування в розмірі фактичного збитку але не більше, ніж заздалегідь встановлена сторонами страхова сума, при якій збиток понад страхову суму взагалі не відшкодовується – це:

- а) виплата за системою «першого ризику»;
- б) виплата за пропорційною системою;
- в) виплата за системою граничної відповідальності.
- г) інше.

Контрольне завдання № 16

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 17

Угода, при якій курс встановлюється в сьогоднішній день, а обмін валютами відбувається в майбутньому це:

- а) форвардна угода;
- б) угода «спот»;
- в) а + б;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 18

Суб'єктивний фактор при встановленні цілей визначається через:

- а) нормальні, реальні, планові цілі;
- б) реалізовані, номінальні, перспективні цілі;
- в) немає вірної відповіді;
- г) відповіді а) і б).

Контрольне завдання № 19

Конкретні методи і прийоми для досягнення поставленої мети в конкретних умовах - це:

- а) стратегія управління;
- б) тактика управління;
- в) політика управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 20

Метод, у якому використовуються як досвід, накопичений у минулому, так і поточні допущення відносно майбутнього з метою його визначення - це:

- а) прогнозування;
- б) моделювання;
- в) показники прогнозу;
- г) планування.

Контрольне завдання № 21

Угоди, що не передбачають зобов'язання сторін поставити або прийняти реальний товар, а припускають купівлю і продаж прав на товар (паперові угоди) це:

- а) усі позабіржові інструменти хеджування;
- б) ф'ючерсні угоди;
- в) форвардні угоди;
- г) угоди «спот».

Контрольне завдання № 22

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 23

Під управлінням ризиками розуміється:

- а) дії по визначенню прийнятного рівня ризику для фірми і напрямків зниження дій ризику, що для фірми неприпустимі;
- б) особливий вид діяльності, спрямований на пом'якшення впливу ризику на кінцеві результати діяльності фірми;
- в) методичний інструментарій оцінки і урахування ризику;
- г) процеси, що пов'язані з ідентифікацією, аналізом ризиків і прийняттям рішення, що включає максимізацію позитивних і мінімізацію негативних наслідків настання ризикових подій.

Контрольне завдання № 24

Область використання методу дерева рішень об'єднує:

- а) опис та класифікацію даних;
- б) регресію та контроль за якістю даних;
- в) класифікацію та контроль за якістю даних;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 25

Якщо передбачувані вартості альтернативних стратегій однакові, то, для того щоб зробити вибір між стратегіями слід використовувати інший критерій, яким може бути:

- а) ступінь ризику;
- б) розмах;
- в) середнє квадратичне відхилення;
- г) а + б + в.

Контрольне завдання № 26

Визначення загальних підходів до виявлення причин виникнення ризиків в економіці взагалі і специфічних причин виникнення ризиків, дослідження співвідношення невизначеності і ризику; оцінку ступеня ризику тощо - це:

- а) процес управління ризиками;
- б) методологія управління ризиками;
- в) принципи управління ризиками;
- г) політика управління ризиками.

Контрольне завдання № 27

Передбачувана вартість, як критерій ризикового рішення обчислюється таким чином:

$$а) E(X) = P_1 X_1 + P_2 X_2 + \dots + P_n X_n = \sum_{i=1}^n P_i X_i ;$$

$$б) E(X) = P_1 X_1 - P_2 X_2 - \dots - P_n X_n ;$$

де X_i - вартість і-й віддачі;

P_i - ймовірність і-й віддачі (яка дорівнює ймовірності і-го варіанту).

в) передбачувана вартість стратегії представляє собою середньозважену вартість, в якій використовуються ймовірності віддачі в якості вагових коефіцієнтів.

г) а + в.

Контрольне завдання № 28

Об'єднання людей, що спільно реалізують програму ризикованого вкладення капіталу на основі певних правил і процедур - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Компанія “Tropical products Inc.” – найбільший виробник консервованих і свіжих ананасів. Останніми роками компанія зайнялася виробництвом горіхів макадамії, що виростають в Австралії. Продукція, завдяки високій якості, дуже популярна серед туристів. До теперішнього часу компанія продавала горіхи тільки на внутрішньому ринку. На сьогоднішній день компанія збільшила свої плантації для виходу на міжнародний ринок.

У структуру фірми входить відділ маркетингу, який запропонував дві альтернативні стратегії вартістю 3 млн. дол. для стимулювання збуту горіхів.

Стратегія 1. Рекламна компанія по національному телебаченню (впродовж чотирьох тижнів передбачається транслювати шістнадцять 15-тисекундних роликів).

Стратегія 2. Впродовж 1 року поширювати горіхи як зразки серед пасажирів, що летять на гаваї літаками авіакомпаній «American», «Continental», «Delta», «TWA», «United Airlines». Відділ маркетингу припускає поставити на продукцію таку ціну, яка забезпечить питому вагу прибутку в ціні, - 30% з 1 долара продажів. З цього прибутку і повинні оплачуватися заходи щодо просування продукції на ринок. При такій ціні відділ маркетингу оцінював

прибутки для кожної стратегії рекламної компанії як високо успішні, середньо успішні і невдалі (табл. 1).

Таблиця 1. Продажі, млн. дол.

Стратегії	Високо успішні, ймовірність (p)=0,3	Середньо успішні, ймовірність (p)=0,4	Невдалі, ймовірність (p)=0,3
S 1	80	45	15
S 2	45	35	30

Віце-президент компанії по питаннях фінансування відзначає також, що доходи поточного року по державних облігаціях складають 10%; вартість використання капіталу компанії – 15%; ризикованість стратегій S1 і S2 така, що потрібні премії за ризик в розмірі не менше 20% від норми прибутку для S1 і 8% для S2.

1. Складіть матрицю чистого прибутку по двох стратегіях для трьох сценаріїв прогнозів (після вирахування вартості заходів щодо просування продукції).
2. Обчисліть для кожної стратегії чистий прибуток, дисконтований за допомогою облікової ставки, скоректованої з урахуванням ризику.
3. Обчисліть передбачувану вартість, середньоквадратичне відхилення і коефіцієнт варіації для кожної стратегії. Яка стратегія буде рекомендована Вами для просування продукції компанією “Tropical products Inc.”?
4. Припустимо, що оцінка ймовірності не була проведена. Яку стратегію слід вибрати відповідно до критеріїв Лапласа і Вальда?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Отримавши ступінь бакалавра мистецтв, Сусанна отримала відмінну посаду в міжнародній бухгалтерській фірмі. Протягом першого року зайнятості вона зуміла заощадити 6000 доларів США, які вона помістила в фонд грошового ринку. В даний час вона вивчає можливості інвестування. Для проекту А ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 3000 доларів США

дорівнює 0, 20, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 10 000 доларів США дорівнює 0,10 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 7000 доларів США дорівнює 0, 70.

Для проекту В вірогідність прибутку з чистою поточною вартістю в 4000 дол. дорівнює 0, 35, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 8000 доларів дорівнює 0,25 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 6500 доларів дорівнює 0,40.

А) Яка передбачувана поточна вартість для кожної інвестиції?

Б) Знайдіть середньоквадратичне відхилення та коефіцієнт варіації для кожної інвестиції. Які інвестиції повинні бути вибрані?

В) Припустимо, що загальна корисність доходу Сусанни може бути виражена рівнянням:

$$TU = 25X - 3X^2,$$

де X виражений в тисячах доларів США поточної вартості. Які інвестиції повинні бути вибрані? Чому?

ВАРІАНТ ХХ

Контрольне завдання № 1

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 2

До функцій суб'єкта управління не відноситься:

- а) страхування ризиків;
- б) прогнозування;
- в) організація;
- г) регулювання.

Контрольне завдання № 3

Сутність принципу «недоцільно ризикувати більше, ніж це дозволяє розмір власного капіталу» полягає у наступному:

- а) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;
- б) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- в) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 4

Метод системного дослідження, застосовуваного по призначенню об'єкта з метою підвищення корисного ефекту (віддачі) на одиницю сукупних витрат за життєвий цикл об'єкта - це:

- а) графічний метод;
- б) індексний метод;
- в) функціонально-вартісний аналіз;
- г) балансовий метод.

Контрольне завдання № 5

До основних функції об'єкта управління ризику не належать:

- а) дозвіл ризику;
- б) прогнозування ризику;
- в) ризиковане вкладення капіталу;
- г) робота зі зниження величини ризику;

Контрольне завдання № 6

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

- а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

б)
$$\sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i} .$$

де $X_{.i}$ - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

- в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;

г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 7

За договором страхування майна наступив страховий випадок. Страхова сума 100 у.о., сума реальної шкоди – 20 у.о. Який порядок обчислення страхового відшкодування є більш вигідним для страхувальника?

- а) франшиза – 2% від страхової суми, тариф – 3%.

- б) франшиза – 4 % від обсягу страхового випадку, тариф – 4%.
- в) франшиза – 0%, тариф – 7%.
- г) однаково вигідні порядки а і б.

Контрольне завдання № 8

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-диверсифікації:

- а) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- б) процес, що дозволяє уникнути частини ризику при концентрації капіталу на одному виді діяльності;
- в) більш повна інформація дозволяє зробити чіткий прогноз і знизити ризик, що робить інформацію товаром, причому дуже цінним. Використовується новий погляд на відносини з конкурентами.
- г) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.

Контрольне завдання № 9

Що не виступає показником якості цілей:

- а) підпорядкованість;
- б) обумовленість;
- в) розгорнутість;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 10

Яке завдання не вирішуються при формуванні стратегії управління економічним ризиком:

- а) які саме види комерційних ризиків підприємство зобов'язане враховувати у своїй діяльності;
- б) які способи й інструменти дозволяють управляти цими ризиками;

- в) який обсяг комерційного ризику підприємство може взяти на себе (прийнятна сума збитку, що може бути погашена з власних коштів);
- г) які види угод доцільно використовувати із партнерами-учасниками обміну.

Контрольне завдання № 11

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-самострахування:

- а) захист майнових інтересів господарюючих суб'єктів і громадян при настанні певних подій за рахунок грошових фондів, які формуються з виплачених ними страхових внесків;
- б) форма створення натуральних і грошових страхових фондів безпосередньо в господарюючих суб'єктах, особливо в тих, чия діяльність піддається ризику;
- в) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

Контрольне завдання № 12

Схема процесу управління ризиком включає наступні етапи:

- а) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, вибір засобів управління ризиком, застосування засобів мінімізації дії ризику, оцінка результатів;
- б) вибір засобів управління ризиком, застосування засобів, оцінка ризику;
- в) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, прийняття рішень, пом'якшення впливу ризику;
- г) б+в.

Контрольне завдання № 13

Можливі правила управління ризиками, обумовлені обраним варіантом стратегії управління підприємством включають:

- а) готовність до самостійного покриття великих збитків;

- б) передачу всіх ризиків, що можуть негативно вплинути на фінансову стійкість підприємства;
- в) відмовлення від освоєння нової ринкової ніші при визначеному розмірі збитків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 14

Зниження ймовірності та розміру настання потенційного збитку від несприятливого події є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 15

Система управління ризиками включає:

- а) усвідомлення ризику, визначення причин його виникнення та ризикових сфер;
- б) аналіз та оцінку ризику: мінімізація або обмеження ризиків;
- в) здійснення постійного контролю за рівнем ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 16

Поточна вартість золота складає 600 доларів США за унцію. Ф'ючерсне котирування на контракт із поставкою через рік складає 700 доларів за унцію. Спекулянт може отримати кредит під 17% річних. Що має зробити спекулянт в такій ситуації якщо вважати, що вартість зберігання золота дорівнює 0?

- а) нічого;
- б) взяти кредит під 17 % річних;
- в) придбати ф'ючерс;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 17

Визначте відмінність між розподілом частоти і розподілом ймовірності:

- а) розподіл частоти - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл ймовірності - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- б) розподіл ймовірності - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл частоти - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- в) відмінність відсутня;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 18

Основною вимогою до побудови дерева цілей виступає:

- а) формулюючи цілі різних рівнів необхідно описати способи їх отримання;
- б) цілі усіх рівнів узгоджувати не обов'язково;
- в) підцілі кожного рівня повинні бути незалежні одна від одної;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 19

Визначення загальних підходів до виявлення причин виникнення ризиків в економіці взагалі і специфічних причин виникнення ризиків, дослідження співвідношення невизначеності і ризику; оцінку ступеня ризику тощо - це:

- а) процес управління ризиками;
- б) методологія управління ризиками;
- в) принципи управління ризиками;
- г) політика управління ризиками.

Контрольне завдання № 20

До основних вимог, що ставляться до прогнозів, відносять:

- а) своєчасність, надійність, простота методики прогнозування;
- б) економічність, своєчасність;
- в) гнучкість, надійність, економічність;

г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 21

Процес представлення якісного аналізу ідентифікації ризиків і визначення ризиків, що вимагають швидкого реагування - це:

- а) кількісна оцінка ризиків;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 22

При методі апостеріорі –

- а) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;
- б) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;
- в) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;
- г) а + б.

Контрольне завдання № 23

Визначення можливості реалізації мети управління, уточнення основної мети організації й формулювання її місії - це:

- а) нормативний прогноз;
- б) оперативний прогноз;
- в) проектний прогноз;
- г) цільовий прогноз.

Контрольне завдання № 24

Недоліками методу оцінки ризику за допомогою дерева рішень є:

- а) досить трудомісткий та витратний;
- б) не заслуговує довіри через неможливість перевірки інформації;

в) досить трудомісткий та враховуються дії та наслідки, що можливі на думку підприємця;

г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 25

Під управлінням ризиками розуміється:

а) дії по визначенню прийняттого рівня ризику для фірми і напрямків зниження дій ризику, що для фірми неприпустимі;

б) особливий вид діяльності, спрямований на пом'якшення впливу ризику на кінцеві результати діяльності фірми;

в) методичний інструментарій оцінки і урахування ризику;

г) процеси, що пов'язані з ідентифікацією, аналізом ризиків і прийняттям рішення, що включає максимізацію позитивних і мінімізацію негативних наслідків настання ризикових подій.

Контрольне завдання № 26

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

а) теорії максимізації результативних показників;

б) теорії оптимізації;

в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;

г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 27

Угода, при якій курс встановлюється в сьогоднішній день, а обмін валютами відбувається в майбутньому це:

а) форвардна угода;

б) угода «спот»;

в) а + б;

г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 28

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Компанія займається ловом тунця в Атлантичному океані тривалий період часу. За час роботи директор компанії спостерігав злети і падіння своєї фірми, в залежності від улову тунця в той чи інший рік. До початку сезону лову неможливо передбачити, чи буде він поганим чи хорошим, обидва сезону вважаються рівноймовірно. У гарний сезон улов досягає 300 000 тонн, у поганий 200 000 тонн. За місяць до початку сезону компанія отримала пропозицію про укладення контракту на постачання 150 000 тонн тунця за ціною 1,1 євро за тонну від іспанського імпортера. Крім Атлантичного океану тунець ловиться також в Тихому – російськими і американськими рибалками. Ціноутворення має наступний вигляд:

- 1) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,5 євро;
- 2) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 0,6 євро;
- 3) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,8 євро;
- 4) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 1 євро.

Можна доставити тунець в Іспанію власної човном, при цьому кількість «рибних» днів скоротиться на одну третину, оскільки під час переходу

ловити тунець неможливо. Існує інший варіант доставки - зафрахтувати човен. Фрахт породжує транспортні витрати в розмірі – 0, 44 за тонну перевезеного тунця. Компанія отримує щорічний стабільний додатковий дохід у розмірі 30 000 євро від орендованих активів. Постійні витрати за сезон складають 180 000 євро. Чи варто укласти контракт з Іспанським імпортером? Якщо так, то який спосіб доставки більш економічний?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія “Tropical products Inc.” – найбільший виробник консервованих і свіжих ананасів. Останніми роками компанія зайнялася виробництвом горіхів макадамії, що виростають в Австралії. Продукція, завдяки високій якості, дуже популярна серед туристів. До теперішнього часу компанія продавала горіхи тільки на внутрішньому ринку. На сьогоднішній день компанія збільшила свої плантації для виходу на міжнародний ринок.

У структуру фірми входить відділ маркетингу, який запропонував дві альтернативні стратегії вартістю 3 млн. дол. для стимулювання збуту горіхів.

Стратегія 1. Рекламна компанія по національному телебаченню (впродовж чотирьох тижнів передбачається транслювати шістнадцять 15-тисекундних роликів).

Стратегія 2. Впродовж 1 року поширювати горіхи як зразки серед пасажирів, що летять на гаваї літаками авіакомпаній «American», «Continental», «Delta», «TWA», «United Airlines». Відділ маркетингу припускає поставити на продукцію таку ціну, яка забезпечить питому вагу прибутку в ціні, - 30% з 1 долара продажів. З цього прибутку і повинні оплачуватися заходи щодо просування продукції на ринок. При такій ціні відділ маркетингу оцінював прибутки для кожної стратегії рекламної компанії як високо успішні, середньо успішні і невдалі (табл. 1).

Таблиця 1. Продажі, млн. дол.

Стратегії	Високо	Середньо	Невдалі,

	успішні, ймовірність (p)=0,3	успішні, ймовірність (p)=0,4	ймовірність (p)=0,3
S 1	80	45	15
S 2	45	35	30

Віце-президент компанії по питаннях фінансування відзначає також, що доходи поточного року по державних облігаціях складають 10%; вартість використання капіталу компанії – 15%; ризикованість стратегій S1 і S2 така, що потрібні премії за ризик в розмірі не менше 20% від норми прибутку для S1 і 8% для S2.

1. Складіть матрицю чистого прибутку по двох стратегіях для трьох сценаріїв прогнозів (після вирахування вартості заходів щодо просування продукції).
2. Обчисліть для кожної стратегії чистий прибуток, дисконтований за допомогою облікової ставки, скоректованої з урахуванням ризику.
3. Обчисліть передбачувану вартість, середньоквадратичне відхилення і коефіцієнт варіації для кожної стратегії. Яка стратегія буде рекомендована Вами для просування продукції компанією “Tropical products Inc.”?
4. Припустимо, що оцінка ймовірності не була проведена. Яку стратегію слід вибрати відповідно до критеріїв Лапласа і Вальда?

ВАРІАНТ XXI

Контрольне завдання № 1

Метод, у якому використовуються як досвід, накопичений у минулому, так і поточні допущення відносно майбутнього з метою його визначення - це:

- а) прогнозування;
- б) моделювання;
- в) показники прогнозу;
- г) планування.

Контрольне завдання № 2

Визначення можливості реалізації мети управління, уточнення основної мети організації й формулювання її місії - це:

- а) нормативний прогноз;
- б) оперативний прогноз;
- в) проектний прогноз;
- г) цільовий прогноз.

Контрольне завдання № 3

В основу якісних методів прогнозування господарських рішень покладені:

- а) експертні оцінки фахівців в області прийнятих рішень;
- б) інформація, яку можна одержати, знаючи тенденції зміни параметрів або маючи статистично достовірні залежності, що характеризують виробничу діяльність об'єкта управління;
- в) аналіз часових рядів;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 4

Логічний прийом, метод дослідження, суть якого полягає в тому, що досліджуваний предмет подумки розчленовується на складові елементи, кожний з яких потім досліджується окремо як частина розчленованого цілого - це:

- а) синтез;

- б) аналіз;
- в) імітаційне динамічне моделювання;
- г) мозкова атака.

Контрольне завдання № 5

До основних вимог, що ставляться до прогнозів, відносять:

- а) своєчасність, надійність, простота методики прогнозування;
- б) економічність, своєчасність;
- в) гнучкість, надійність, економічність;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 6

Метод системного дослідження, застосовуваного по призначенню об'єкта з метою підвищення корисного ефекту (віддачі) на одиницю сукупних витрат за життєвий цикл об'єкта - це:

- а) графічний метод;
- б) індексний метод;
- в) функціонально-вартісний аналіз;
- г) балансовий метод.

Контрольне завдання № 7

Сутність принципу «недоцільно ризикувати більше, ніж це дозволяє розмір власного капіталу» полягає у наступному:

- а) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;
- б) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- в) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 8

Реалізація принципу «недоцільно ризикувати великим заради малого» передбачає:

- а) порівняння очікуваного доходу з рівнем ризиків, що притаманні цій діяльності;
- б) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;
- в) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- г) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами.

Контрольне завдання № 9

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 10

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 11

До алгоритму експертизи кожного альтернативного варіанту управлінського рішення не входить:

- а) розраховуються прогнози значення результативних показників кожного альтернативного варіанта;
- б) розраховується коефіцієнт варіації результату;
- в) розраховується співвідношення доходів і витрат;
- г) порівнюється середній очікуваний доход з коефіцієнтом варіації на пропонований альтернативний варіант рішення.

Контрольне завдання № 12

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 13

Суб'єктивний фактор при встановленні цілей визначається через:

- а) нормальні, реальні, планові цілі;
- б) реалізовані, номінальні, перспективні цілі;
- в) немає вірної відповіді;
- г) відповіді а) і б).

Контрольне завдання № 14

Дерево цілей - це:

- а) стратегічний орієнтир підприємства;
- б) орієнтир в одному напрямку людей щодо підприємства з середини;
- в) зображення взаємозв'язку і підпорядкованості цілей;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 15

Декомпозиція - це:

- а) метод проголошення, встановлення, обґрунтування орієнтирів розвитку;
- б) метод розкриття структури системи діленням за ознакою на складові;
- в) метод оцінки ресурсоємності різних цілей;
- г) метод визначення пріоритетності різних цілей.

Контрольне завдання № 16

Основною вимогою до побудови дерева цілей виступає:

- а) формулюючи цілі різних рівнів необхідно описати способи їх отримання;
- б) цілі усіх рівнів узгоджувати не обов'язково;
- в) підцілі кожного рівня повинні бути незалежні одна від одної;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 17

Американський опціон «пут» наділяє його утримувача:

- а) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;

Контрольне завдання № 18

Що не виступає показником якості цілей:

- а) підпорядкованість;
- б) обумовленість;
- в) розгорнутість;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 19

Розрізняють дерева цілей:

- а) планові та фактичні;
- б) нормативні та фактичні;
- в) нормативні та підзвітні;
- г) планові та підзвітні.

Контрольне завдання № 20

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 21

Область використання методу дерева рішень об'єднує:

- а) опис та класифікацію даних;
- б) регресію та контроль за якістю даних;
- в) класифікацію та контроль за якістю даних;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 22

Головна перевага дерева рішень:

- а) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- б) дозволяє сформулювати завдання та визначення виконавців;
- в) дозволяє виявити недостатність ресурсів;
- г) дозволяє пов'язати ставлення цілі з діями, що підлягають реалізації.

Контрольне завдання № 23

Прийняття управлінських рішень за допомогою дерева рішень допускає етапи:

- а) формулювання завдання, побудова дерева рішень;
- б) побудова матриці можливостей та загроз;
- в) вирішення завдання на основі матриці можливостей та загроз;

г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 24

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;
- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 25

Недоліками методу оцінки ризику за допомогою дерева рішень є:

- а) досить трудомісткий та витратний;
- б) не заслуговує довіри через неможливість перевірки інформації;
- в) досить трудомісткий та враховуються дії та наслідки, що можливі на думку підприємця;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 26

Визначення загальних підходів до виявлення причин виникнення ризиків в економіці взагалі і специфічних причин виникнення ризиків, дослідження співвідношення невизначеності і ризику; оцінку ступеня ризику тощо - це:

- а) процес управління ризиками;
- б) методологія управління ризиками;
- в) принципи управління ризиками;
- г) політика управління ризиками.

Контрольне завдання № 27

Специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області теорії фірми, страхового діла, аналізу господарської діяльності підприємства, це:

- а) політика ризику;

- б) управління ризиками;
- в) система управління ризиками;
- г) процес управління ризиками.

Контрольне завдання № 28

Схема процесу управління ризиком включає наступні етапи:

- а) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, вибір засобів управління ризиком, застосування засобів мінімізації дії ризику, оцінка результатів;
- б) вибір засобів управління ризиком, застосування засобів, оцінка ризику;
- в) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, прийняття рішень, пом'якшення впливу ризику;
- г) б+в.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Компанія “Tropical products Inc.” – найбільший виробник консервованих і свіжих ананасів. Останніми роками компанія зайнялася виробництвом горіхів макадамії, що виростають в Австралії. Продукція, завдяки високій якості, дуже популярна серед туристів. До теперішнього часу компанія продавала горіхи тільки на внутрішньому ринку. На сьогоднішній день компанія збільшила свої плантації для виходу на міжнародний ринок.

У структуру фірми входить відділ маркетингу, який запропонував дві альтернативні стратегії вартістю 3 млн. дол. для стимулювання збуту горіхів.

Стратегія 1. Рекламна компанія по національному телебаченню (впродовж чотирьох тижнів передбачається транслювати шістнадцять 15-тисекундних роликів).

Стратегія 2. Впродовж 1 року поширювати горіхи як зразки серед пасажирів, що летять на гаваї літаками авіакомпаній «American», «Continental», «Delta», «TWA», «United Airlines». Відділ маркетингу припускає поставити на продукцію таку ціну, яка забезпечить питому вагу прибутку в ціні, - 30% з 1 долара продажів. З цього прибутку і повинні оплачуватися заходи щодо

просування продукції на ринок. При такій ціні відділ маркетингу оцінював прибутки для кожної стратегії рекламної компанії як високо успішні, середньо успішні і невдалі (табл. 1).

Таблиця 1. Продажі, млн. дол.

Стратегії	Високо успішні, ймовірність (p)=0,3	Середньо успішні, ймовірність (p)=0,4	Невдалі, ймовірність (p)=0,3
S 1	80	45	15
S 2	45	35	30

Віце-президент компанії по питаннях фінансування відзначає також, що доходи поточного року по державних облігаціях складають 10%; вартість використання капіталу компанії – 15%; ризикованість стратегій S1 і S2 така, що потрібні премії за ризик в розмірі не менше 20% від норми прибутку для S1 і 8% для S2.

1. Складіть матрицю чистого прибутку по двох стратегіях для трьох сценаріїв прогнозів (після вирахування вартості заходів щодо просування продукції).
2. Обчисліть для кожної стратегії чистий прибуток, дисконтований за допомогою облікової ставки, скоректованої з урахуванням ризику.
3. Обчисліть передбачувану вартість, середньоквадратичне відхилення і коефіцієнт варіації для кожної стратегії. Яка стратегія буде рекомендована Вами для просування продукції компанією “Tropical products Inc.”?
4. Припустимо, що оцінка ймовірності не була проведена. Яку стратегію слід вибрати відповідно до критеріїв Лапласа і Вальда?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

ВАТ «Агротранс» - виробничо-господарська компанія. На 2011 рік у ВАТ «Агротранс» є наступні варіанти збуту послуг:

- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на довгострокову перспективу в результаті сталих контактів (p_1) - 118,2 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на короткий період (p_2) - 50,8 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, забезпечений разовим збутом (p_3) - 143,1 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, покупець на який не визначений (p_4) - 34,1 тис. т.

Разом, місткість ринку може скласти до 346, 2 тис. т. = $p_1 + p_2 + p_3 + p_4$.

Керівництвом компанії виділяються три стратегії виробництва послуг:

$$S_1 = p_1 + p_2 = 169, 0 \text{ тис. т}$$

$$S_2 = p_1 + p_2 + p_3 = 312, 1 \text{ тис. т}$$

$$S_3 = p_1 + p_2 + p_3 + p_4 = 346, 2 \text{ тис. т}$$

В залежності від кон'юнктури ринку в зв'язку з наявними можливостями збуту послуг розраховані варіанти середньорічного прибутку, які зведені в матрицю з урахуванням очікуваного значення втрат. У матриці рядки означають можливі варіанти рішень, що приймаються керівником, а стовпці - можливі стану господарської середовища. Елемент матриці a_{ij} означає результат ситуації, коли керівник приймає рішення i (вибирає стратегію i) при стані середовища j . За даними ВАТ «Агротранс» елементи матриці отримані, виходячи з ціни транспортних послуг, собівартості транспортних послуг (з урахуванням постійних витрат), обсягу збуту послуг і представлені в таблиці 1:

Таблиця 1

Обсяг виробництва, тис. т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j			
	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$

S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317

Визначте найбільш раціональну стратегію виробництва за критеріями Вальда, Гурвіца (при коефіцієнті оптимізму, рівному 1) і Сейвіджа (таблиці 2, 3):

Таблиця 2

Обсяг виробництва, тис. Т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Вальд	Гурвиц
	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$		
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823		
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627		
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317		

Таблиця 3

Обсяг виробництва, тис. Т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Матриця втрат в залежності від коливань попиту C_j			
	C_1	C_2	C_3	C_4	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823	0			
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627				
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317				

ВАРІАНТ XXII

Контрольне завдання № 1

Під управлінням ризиками розуміється:

- а) дії по визначенню прийняттого рівня ризику для фірми і напрямків зниження дій ризику, що для фірми неприпустимі;
- б) особливий вид діяльності, спрямований на пом'якшення впливу ризику на кінцеві результати діяльності фірми;
- в) методичний інструментарій оцінки і урахування ризику;
- г) процеси, що пов'язані з ідентифікацією, аналізом ризиків і прийняттям рішення, що включає максимізацію позитивних і мінімізацію негативних наслідків настання ризикових подій.

Контрольне завдання № 2

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 3

Діяльність, що спрямована на захист підприємства від можливих втрат і зниження прибутковості називається:

- а) політикою ризику;
- б) управлінням ризиком;
- в) аналізом ризику;
- г) динамікою ризику.

Контрольне завдання № 4

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

- а) теорії максимізації результативних показників;

- б) теорії оптимізації;
- в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 5

Конкретні методи і прийоми для досягнення поставленої мети в конкретних умовах - це:

- а) стратегія управління;
- б) тактика управління;
- в) політика управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 6

До завдань, які вирішуються в процесі управління ризиками не входить:

- а) виявлення передбачуваного ризику;
- б) оцінка ризику і вибір методу його мінімізації;
- в) маркетинг;
- г) розрахунок витрат на реалізацію сформульованих завдань.

Контрольне завдання № 7

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 8

Яке завдання не вирішуються при формуванні стратегії управління економічним ризиком:

- а) які саме види комерційних ризиків підприємство зобов'язане враховувати у своїй діяльності;
- б) які способи й інструменти дозволяють управляти цими ризиками;
- в) який обсяг комерційного ризику підприємство може взяти на себе (прийнятна сума збитку, що може бути погашена з власних коштів);
- г) які види угод доцільно використовувати із партнерами-учасниками обміну.

Контрольне завдання № 9

Використання методу мінімізації ризику «Відмовлення від ризиків» притаманно стратегії управління ризиком:

- а) обережна;
- б) зважена;
- в) ризикова;
- г) а+б.

Контрольне завдання № 10

До функцій суб'єкта управління не відноситься:

- а) страхування ризиків;
- б) прогнозування;
- в) організація;
- г) регулювання.

Контрольне завдання № 11

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;
- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;
- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 12

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43, 3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;
- в) 12 тис. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 13

Процес представлення якісного аналізу ідентифікації ризиків і визначення ризиків, що вимагають швидкого реагування - це:

- а) кількісна оцінка ризиків;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 14

Розробка методів і технологій зниження негативного впливу ризиків на проект - це:

- а) планування реагування на ризики;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 15

До основних принципів управління ризиками не належить:

- а) усвідомленість прийняття ризиків;
- б) ефективність прийнятих рішень;
- в) порівнянність рівня прийнятих ризиків;
- г) керованість прийнятими ризиками.

Контрольне завдання № 16

До основних принципів управління ризиками належить:

- а) порівнянність рівня прийнятих ризиків з можливими втратами підприємства;
- б) урахування фактору часу в управлінні ризиками;
- в) урахування стратегії підприємства в процесі управління ризиками та можливості передачі ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 17

Основними підсистемами управління ризиками є:

- а) об'єкт управління;
- б) суб'єкт управління;
- в) принципи управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 18

До основних функції об'єкта управління ризику не належать:

- а) дозвіл ризику;
- б) прогнозування ризику;
- в) ризиковане вкладення капіталу;
- г) робота зі зниження величини ризику;

Контрольне завдання № 19

Дії, що дозволяють узгодити роботу всієї системи управління ризиком, апарату управління і фахівців - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) в + г.

Контрольне завдання № 20

Об'єднання людей, що спільно реалізують програму ризикованого вкладення капіталу на основі певних правил і процедур - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 21

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 22

Система управління ризиками включає:

- а) усвідомлення ризику, визначення причин його виникнення та ризикових сфер;
- б) аналіз та оцінку ризику: мінімізація або обмеження ризиків;
- в) здійснення постійного контролю за рівнем ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 23

Забезпечення умов успішного функціонування підприємства в умовах ризику - це:

- а) головна мета складання програми управління ризиками;
- б) головний принцип управління ризиками;
- в) головна мета системи управління ризиками;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 24

Можливі правила управління ризиками, обумовлені обраним варіантом стратегії управління підприємством включають:

- а) готовність до самостійного покриття великих збитків;
- б) передачу всіх ризиків, що можуть негативно вплинути на фінансову стійкість підприємства;
- в) відмовлення від освоєння нової ринкової ніші при визначеному розмірі збитків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 25

Інформація для розробки програми управління ризиком присвячена аналізу наступних питань:

- а) уточнення стратегії підприємства по управлінню ризиками і використанню процедур управління;
- б) процесу попереднього добору ризиків;
- в) формування плану превентивних заходів;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 26

Мінімізація рівня ризику дає:

- а) невисокий, але стабільний прибуток;
- б) високий та стабільний прибуток;
- в) невисокий та нестабільний прибуток;
- г) високий, але нестабільний прибуток.

Контрольне завдання № 27

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-диверсифікації:

- а) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- б) процес, що дозволяє уникнути частини ризику при концентрації капіталу на одному виді діяльності;

в) більш повна інформація дозволяє зробити чіткий прогноз і знизити ризик, що робить інформацію товаром, причому дуже цінним. Використовується новий погляд на відносини з конкурентами.

г) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.

Контрольне завдання № 28

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-самострахування:

а) захист майнових інтересів господарюючих суб'єктів і громадян при настанні певних подій за рахунок грошових фондів, які формуються з виплачених ними страхових внесків;

б) форма створення натуральних і грошових страхових фондів безпосередньо в господарюючих суб'єктах, особливо в тих, чия діяльність піддається ризику;

в) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;

г) жодна з відповідей не є правильною.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Розгляньте ситуацію: банк вирішує питання, перевіряти чи конкурентоспроможність клієнта, перед тим, як видавати позику в розмірі 15 000 євро під 15%. Аудиторська фірма бере з банку 80 євро за перевірку. В результаті цього перед банком постають дві проблеми: перша проводити чи ні перевірку, друга - видавати після цього позику чи ні. Вирішуючи першу проблему, банк перевіряє правильність виданих аудиторською фірмою відомостей. Для цього вибираються 1000 осіб, які були перевірені і яким згодом видавалися позики (див. табл. 1):

Таблиця 1

Рекомендації аудиторської фірми та повернення позики

Рекомендації після перевірки кредитоспроможності	Фактичний результат		Загалом
	Клієнт не повернув позику	Клієнт повернув позику	
Позичати	735	15	750
Не позичати	225	25	250
	960	40	1000

У банку також є альтернативна можливість вкладення своїх грошей з 100% гарантією повернення під 9% річних. Яке рішення повинен прийняти банк?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія займається ловом тунця в Атлантичному океані тривалий період часу. За час роботи директор компанії спостерігав злети і падіння своєї фірми, в залежності від улову тунця в той чи інший рік. До початку сезону лову неможливо передбачити, чи буде він поганим чи хорошим, обидва сезону вважаються рівноймовірно. У гарний сезон улов досягає 300 000 тонн, у поганий 200 000 тонн. За місяць до початку сезону компанія отримала пропозицію про укладення контракту на постачання 150 000 тонн тунця за ціною 1,1 євро за тонну від іспанського імпортера. Крім Атлантичного океану тунець ловиться також в Тихому – російськими і американськими рибалками. Ціноутворення має наступний вигляд:

- 1) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,5 євро;
- 2) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 0,6 євро;
- 3) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,8 євро;
- 4) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 1 євро.

Можна доставити тунець в Іспанію власної човном, при цьому кількість «рибних» днів скоротиться на одну третину, оскільки під час переходу ловити тунець неможливо. Існує інший варіант доставки - зафрахтувати човен. Фрахт породжує транспортні витрати в розмірі – 0, 44 за тонну перевезеного тунця. Компанія отримує щорічний стабільний додатковий дохід у розмірі 30 000 євро від орендованих активів. Постійні витрати за сезон складають 180 000 євро. Чи варто укладати контракт з Іспанським імпортером? Якщо так, то який спосіб доставки більш економний?

ВАРІАНТ XXIII

Контрольне завдання № 1

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику – страхування:

- а) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.;
- б) це децентралізована форма створення натуральних і грошових страхових фондів безпосередньо в господарюючих суб'єктах, особливо в тих, чия діяльність піддається ризику;
- в) це захист майнових інтересів господарюючих суб'єктів і громадян при настанні певних подій за рахунок грошових фондів, які формуються з виплачених ними страхових внесків;
- г) всі відповіді правильні.

Контрольне завдання № 2

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 3

При методі апіорі -

- а) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;
- б) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;
- в) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;
- г) а + б.

Контрольне завдання № 4

При методі апостеріорі –

- а) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;
- б) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;
- в) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;
- г) а + б.

Контрольне завдання № 5

Статистична теорія вимагає, щоб дані по частоті задовольняли таким технічним умовам:

- а) дані повинні забезпечувати достатню кількість випадків або спостережень, щоб продемонструвати стабільність;
- б) спостереження повинні повторюватися в сукупності спостережень;
- в) спостереження повинні бути незалежними;
- г) а + б + в.

Контрольне завдання № 6

Визначте відмінність між розподілом частоти і розподілом ймовірності:

- а) розподіл частоти - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл ймовірності - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- б) розподіл ймовірності - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл частоти - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- в) відмінність відсутня;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 7

Передбачувана вартість, як критерій ризикового рішення обчислюється таким чином:

$$\text{а) } E(X) = P_1 X_1 + P_2 X_2 + \dots + P_n X_n = \sum_{i=1}^n P_i X_i ;$$

$$\text{б) } E(X) = P_1 X_1 - P_2 X_2 - \dots - P_n X_n ;$$

де X_i - вартість i -й віддачі;

P_i - ймовірність i -й віддачі (яка дорівнює ймовірності i -го варіанту).

в) передбачувана вартість стратегії представляє собою середньозважену вартість, в якій використовуються ймовірності віддачі в якості вагових коефіцієнтів.

г) а + в.

Контрольне завдання № 8

При оцінці безлічі стратегій з однаковою вартістю інвестицій, менеджер, який приймає рішення:

- а) обирає стратегію з найнижчою передбачуваною вартістю;
- б) обирає стратегію з найвищою передбачуваною вартістю;
- в) обсяг передбачуваної вартості не впливає на рішення менеджера;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 9

Якщо передбачувані вартості альтернативних стратегій однакові, то, для того щоб зробити вибір між стратегіями слід використовувати інший критерій, яким може бути:

- а) ступінь ризику;
- б) розмах;
- в) середнє квадратичне відхилення;
- г) а + б + в.

Контрольне завдання № 10

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

- а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

$$\text{б) } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i}.$$

де X_i - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;

г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 11

Коефіцієнт варіації – це:

а) відношення середнього квадратичного відхилення до передбачуваної вартості, або середнього;

б) індекс ризику в розрахунку на грошову одиницю вкладів;

в) а + б;

г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 12

Відмова від здійснення фінансових операцій, використання в більших обсягах позикового капіталу, надмірного використання оборотних активів в низько ліквідних формах та тимчасово вільних грошових активів в короткострокових фінансових вкладеннях є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

а) прийняття ризику;

б) відмова від ризику;

в) лімітування;

г) хеджування.

Контрольне завдання № 13

Формування резервного (страхового) фонду підприємства та створення кептивної страхової компанії є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) прийняття ризику;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) хеджування.

Контрольне завдання № 14

Зниження ймовірності та розміру настання потенційного збитку від несприятливого події є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 15

Використання альтернативних можливостей отримання доходу від різних фінансових та виробничих операцій є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 16

Угоди, за якими продавець, який продав товар, зобов'язаний мати цей товар в наявності і фактично поставити його в обумовлений контрактом термін є:

- а) угодами на реальний товар;
- б) угодами «кеш»;
- в) угодами «форвард»;
- г) усі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 17

Угода, при якій курс встановлюється в сьогоднішній день, а обмін валютами відбувається в майбутньому це:

- а) форвардна угода;
- б) угода «спот»;
- в) а + б;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 18

Обмін однієї валюти на іншу на певний період часу, що являє собою комбінацію касової операції – «спот» і термінової – «форвард» це:

- а) форвардна операція;
- б) ф'ючерсна операція;
- в) угода «своп»;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 19

Угоди, що не передбачають зобов'язання сторін поставити або прийняти реальний товар, а припускають купівлю і продаж прав на товар (паперові угоди) це:

- а) усі позабіржові інструменти хеджування;
- б) ф'ючерсні угоди;
- в) форвардні угоди;
- г) угоди «спот».

Контрольне завдання № 20

Європейський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;

- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 21

Виплата страхового відшкодування в розмірі фактичного збитку але не більше, ніж заздалегідь установлена сторонами страхова сума, при якій збиток понад страхову суму взагалі не відшкодовується – це:

- а) виплата за системою «першого ризику»;
- б) виплата за пропорційною системою;
- в) виплата за системою граничної відповідальності.
- г) інше.

Контрольне завдання № 22

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 23

За договором страхування майна наступив страховий випадок. Страхова сума 100 у.о., сума реальної шкоди – 20 у.о. Який порядок обчислення страхового відшкодування є більш вигідним для страхувальника?

- а) франшиза – 2% від страхової суми, тариф – 3%.
- б) франшиза – 4 % від обсягу страхового випадку, тариф – 4%.
- в) франшиза – 0%, тариф – 7%.

г) однаково вигідні порядки а і б.

Контрольне завдання № 24

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43,3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;
- в) 12 тис. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 25

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою пропорційної відповідальності, якщо вартісна оцінка об'єкту страхування – 2,35 млн. грн., страхова сума – 1,40 млн. грн., шкода, заподіяна страхувальнику внаслідок страхового випадку – 1,75 млн. грн.

- а) 1,05 млн. грн.;
- б) 2,05 млн. грн.;
- в) 1,75 млн. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 26

Поточна вартість золота складає 600 доларів США за унцію. Ф'ючерсне котирування на контракт із поставкою через рік складає 700 доларів за унцію. Спекулянт може отримати кредит під 17% річних. Що має зробити спекулянт в такій ситуації якщо вважати, що вартість зберігання золота дорівнює 0?

- а) нічого;
- б) взяти кредит під 17 % річних;
- в) придбати ф'ючерс;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 27

Інвестор бажає купити 100 звичайних акцій корпорації, ціна який дорівнює 80 у.о. Зараз наявної готівки в інвестора немає, але інвестор прогнозує значне зростання ціни акцій. Тому він вирішає купити шестимісячний опціон купівлі за премію 900 у.о. Скільки здатен заощадити інвестор, якщо за шість місяців ціна акцій зросте до 110 у.о., у порівнянні із купівлею акцій за спот-курсом за умови реалізації опціону?

- а) 2200 у.о.;
- б) 2100 у.о.;
- в) інвестор не здатен заощадити;
- г) інше.

Контрольне завдання № 28

Підприємець застрахував своє майно терміном на один рік на суму 300 тис. грн. Ставка страхового тарифу – 3%. За договором страхування передбачається франшиза в розмірі 4 тис. грн. За умови наявності франшизи в договорі у страхувальника виникає знижка до тарифу 40%. Фактичний збиток страхувальника склав 17 тис. грн. Розрахуйте фінансовий результат в обох випадках. Можливо було вигідніше відмовитися від франшизи?

- а) 8;8;
- б) 7,6; 7,6;
- в) 7,6 ; 8;
- г) інше.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Отримавши ступінь бакалавра мистецтв, Сусанна отримала відмінну посаду в міжнародній бухгалтерській фірмі. Протягом першого року зайнятості вона зуміла заощадити 6000 доларів США, які вона помістила в фонд грошового ринку. В даний час вона вивчає можливості інвестування. Для проекту А ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 3000 доларів США дорівнює 0, 20, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 10 000

доларів США дорівнює 0,10 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 7000 доларів США дорівнює 0,70.

Для проекту В вірогідність прибутку з чистою поточною вартістю в 4000 дол. дорівнює 0,35, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 8000 доларів дорівнює 0,25 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 6500 доларів дорівнює 0,40.

А) Яка передбачувана поточна вартість для кожної інвестиції?

Б) Знайдіть середньоквадратичне відхилення та коефіцієнт варіації для кожної інвестиції. Які інвестиції повинні бути вибрані?

В) Припустимо, що загальна корисність доходу Сусанни може бути виражена рівнянням:

$$TU = 25X - 3X^2,$$

де X виражений в тисячах доларів США поточної вартості. Які інвестиції повинні бути вибрані? Чому?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія виробляє гірські лижі трьох марок. Прогнозований обсяг продажів за моделями становить 2000, 4000 і 6000 пар (ймовірності 0,30; 0,45; 0,25). Роздрібна ціна становить 400 доларів за пару (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Лижі	FC	AVC
A	50 000	75
B	75 000	60
C	90 000	30

Яку марку лиж вигідніше виробляти?

При виборі тієї чи іншої марки прийміть рішення з точки зору привабливості та рівня ризику по виробництву тієї чи іншої моделі з використанням критеріїв передбачуваної вартості та коефіцієнта варіації. Побудуйте

ВАРІАНТ XXIV

Контрольне завдання № 1

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 2

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 3

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;
- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;

г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 4

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

- а) теорії максимізації результативних показників;
- б) теорії оптимізації;
- в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 5

Метод, у якому використовуються як досвід, накопичений у минулому, так і поточні допущення відносно майбутнього з метою його визначення - це:

- а) прогнозування;
- б) моделювання;
- в) показники прогнозу;
- г) планування.

Контрольне завдання № 6

Реалізація принципу «недоцільно ризикувати великим заради малого» передбачає:

- а) порівняння очікуваного доходу з рівнем ризиків, що притаманні цій діяльності;
- б) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;
- в) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- г) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами.

Контрольне завдання № 7

Дерево цілей - це:

- а) стратегічний орієнтир підприємства;

- б) орієнтир в одному напрямку людей щодо підприємства з середини;
- в) зображення взаємозв'язку і підпорядкованості цілей;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 8

Основною вимогою до побудови дерева цілей виступає:

- а) формулюючи цілі різних рівнів необхідно описати способи їх отримання;
- б) цілі усіх рівнів узгоджувати не обов'язково;
- в) підцілі кожного рівня повинні бути незалежні одна від одної;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 9

Інвестор бажає купити 100 звичайних акцій корпорації, ціна який дорівнює 80 у.о. Зараз наявної готівки в інвестора немає, але інвестор прогнозує значне зростання ціни акцій. Тому він вирішає купити шестимісячний опціон купівлі за премію 900 у.о. Скільки здатен заощадити інвестор, якщо за шість місяців ціна акцій зросте до 110 у.о., у порівнянні із купівлею акцій за спот-курсом за умови реалізації опціону?

- а) 2200 у.о.;
- б) 2100 у.о.;
- в) інвестор не здатен заощадити;
- г) інше.

Контрольне завдання № 10

Визначте відмінність між розподілом частоти і розподілом ймовірності:

- а) розподіл частоти - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл ймовірності - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- б) розподіл ймовірності - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл частоти - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- в) відмінність відсутня;

г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 11

До основних функції об'єкта управління ризику не належать:

- а) дозвіл ризику;
- б) прогнозування ризику;
- в) ризиковане вкладення капіталу;
- г) робота зі зниження величини ризику;

Контрольне завдання № 12

Яке завдання не вирішуються при формуванні стратегії управління економічним ризиком:

- а) які саме види комерційних ризиків підприємство зобов'язане враховувати у своїй діяльності;
- б) які способи й інструменти дозволяють управляти цими ризиками;
- в) який обсяг комерційного ризику підприємство може взяти на себе (прийнятна сума збитку, що може бути погашена з власних коштів);
- г) які види угод доцільно використовувати із партнерами-учасниками обміну.

Контрольне завдання № 13

Формування резервного (страхового) фонду підприємства та створення кептивної страхової компанії є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) прийняття ризику;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) хеджування.

Контрольне завдання № 14

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;

- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 15

Обмін однієї валюти на іншу на певний період часу, що являє собою комбінацію касової операції – «спот» і термінової – «форвард» це:

- а) форварда операція;
- б) ф'ючерсна операція;
- в) угода «своп»;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 16

Об'єднання людей, що спільно реалізують програму ризикованого вкладення капіталу на основі певних правил і процедур - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 17

Мінімізація рівня ризику дає:

- а) невисокий, але стабільний прибуток;
- б) високий та стабільний прибуток;
- в) невисокий та нестабільний прибуток;
- г) високий, але нестабільний прибуток.

Контрольне завдання № 18

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 19

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;
- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;
- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 20

Розрізняють дерева цілей:

- а) планові та фактичні;
- б) нормативні та фактичні;
- в) нормативні та підзвітні;
- г) планові та підзвітні.

Контрольне завдання № 21

Розробка методів і технологій зниження негативного впливу ризиків на проект - це:

- а) планування реагування на ризики;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 22

Основними підсистемами управління ризиками є:

- а) об'єкт управління;
- б) суб'єкт управління;
- в) принципи управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 23

До алгоритму експертизи кожного альтернативного варіанту управлінського рішення не входить:

- а) розраховуються прогнознi значення результативних показників кожного альтернативного варіанта;
- б) розраховується коефіцієнт варіації результату;
- в) розраховується співвідношення доходів і витрат;
- г) порівнюється середній очікуваний дохід з коефіцієнтом варіації на пропонуваній альтернативній варіант рішення.

Контрольне завдання № 24

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43,3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;
- в) 12 тис. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 25

В основу якісних методів прогнозування господарських рішень покладені:

- а) експертні оцінки фахівців в області прийнятих рішень;
- б) інформація, яку можна одержати, знаючи тенденції зміни параметрів або маючи статистично достовірні залежності, що характеризують виробничу діяльність об'єкта управління;
- в) аналіз часових рядів;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 26

Недоліками методу оцінки ризику за допомогою дерева рішень є:

- а) досить трудомісткий та витратний;
- б) не заслуговує довіри через неможливість перевірки інформації;
- в) досить трудомісткий та враховуються дії та наслідки, що можливі на думку підприємця;

г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 27

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

$$\text{б) } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i} .$$

де X_i - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;

г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 28

При методі апостеріорі –

а) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;

б) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;

в) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;

г) а + б.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Компанія “Tropical products Inc.” – найбільший виробник консервованих і свіжих ананасів. Останніми роками компанія зайнялася виробництвом горіхів макадамії, що виростають в Австралії. Продукція, завдяки високій якості, дуже популярна серед туристів. До теперішнього часу компанія продавала горіхи тільки на внутрішньому ринку. На сьогоднішній день компанія збільшила свої плантації для виходу на міжнародний ринок.

У структуру фірми входить відділ маркетингу, який запропонував дві альтернативні стратегії вартістю 3 млн. дол. для стимулювання збуту горіхів.

Стратегія 1. Рекламна компанія по національному телебаченню (впродовж чотирьох тижнів передбачається транслювати шістнадцять 15-тисекундних роликів).

Стратегія 2. Впродовж 1 року поширювати горіхи як зразки серед пасажирів, що летять на гаваї літаками авіакомпаній «American», «Continental», «Delta», «TWA», «United Airlines». Відділ маркетингу припускає поставити на продукцію таку ціну, яка забезпечить питому вагу прибутку в ціні, - 30% з 1 долара продажів. З цього прибутку і повинні оплачуватися заходи щодо просування продукції на ринок. При такій ціні відділ маркетингу оцінював прибутки для кожної стратегії рекламної компанії як високо успішні, середньо успішні і невдалі (табл. 1).

Таблиця 1. Продажі, млн. дол.

Стратегії	Високо успішні, ймовірність (p)=0,3	Середньо успішні, ймовірність (p)=0,4	Невдалі, ймовірність (p)=0,3
S 1	80	45	15
S 2	45	35	30

Віце-президент компанії по питаннях фінансування відзначає також, що доходи поточного року по державних облігаціях складають 10%; вартість використання капіталу компанії – 15%; ризикованість стратегій S1 і S2 така, що потрібні премії за ризик в розмірі не менше 20% від норми прибутку для S1 і 8% для S2.

1. Складіть матрицю чистого прибутку по двох стратегіях для трьох сценаріїв прогнозів (після вирахування вартості заходів щодо просування продукції).
2. Обчисліть для кожної стратегії чистий прибуток, дисконтований за допомогою облікової ставки, скоректованої з урахуванням ризику.

3. Обчисліть передбачувану вартість, середньоквадратичне відхилення і коефіцієнт варіації для кожної стратегії. Яка стратегія буде рекомендована Вами для просування продукції компанією “Tropical products Inc.”?
4. Припустимо, що оцінка ймовірності не була проведена. Яку стратегію слід вибрати відповідно до критеріїв Лапласа і Вальда?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Розгляньте ситуацію: банк вирішує питання, перевіряти чи конкурентоспроможність клієнта, перед тим, як видавати позику в розмірі 15 000 євро під 15%. Аудиторська фірма бере з банку 80 євро за перевірку. В результаті цього перед банком постають дві проблеми: перша проводити чи ні перевірку, друга - видавати після цього позику чи ні. Вирішуючи першу проблему, банк перевіряє правильність виданих аудиторською фірмою відомостей. Для цього вибираються 1000 осіб, які були перевірені і яким згодом видавалися позики (див. табл. 1):

Таблиця 1

Рекомендації аудиторської фірми та повернення позики

Рекомендації після перевірки кредитоспроможності	Фактичний результат		Загалом
	Клієнт не повернув позику	Клієнт повернув позику	
Позичати	735	15	750
Не позичати	225	25	250
	960	40	1000

У банку також є альтернативна можливість вкладення своїх грошей з 100% гарантією повернення під 9% річних. Яке рішення повинен прийняти банк?

ВАРІАНТ XXV

Контрольне завдання № 1

Угода, при якій курс встановлюється в сьогоднішній день, а обмін валютами відбувається в майбутньому це:

- а) форвардна угода;
- б) угода «спот»;
- в) а + б;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 2

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

- а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

$$\text{б) } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i} .$$

де $X_{.i}$ - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

- в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 3

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43,3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;
- в) 12 тис. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 4

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

- а) теорії максимізації результативних показників;
- б) теорії оптимізації;
- в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 5

Головна перевага дерева рішень:

- а) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- б) дозволяє сформулювати завдання та визначення виконавців;
- в) дозволяє виявити недостатність ресурсів;
- г) дозволяє пов'язати ставлення цілі з діями, що підлягають реалізації.

Контрольне завдання № 6

Суб'єктивний фактор при встановленні цілей визначається через:

- а) нормальні, реальні, планові цілі;
- б) реалізовані, номінальні, перспективні цілі;
- в) немає вірної відповіді;
- г) відповіді а) і б).

Контрольне завдання № 7

До завдань, які вирішуються в процесі управління ризиками не входить:

- а) виявлення передбачуваного ризику;
- б) оцінка ризику і вибір методу його мінімізації;
- в) маркетинг;
- г) розрахунок витрат на реалізацію сформульованих завдань.

Контрольне завдання № 8

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 9

В основу якісних методів прогнозування господарських рішень покладені:

- а) експертні оцінки фахівців в області прийнятих рішень;
- б) інформація, яку можна одержати, знаючи тенденції зміни параметрів або маючи статистично достовірні залежності, що характеризують виробничу діяльність об'єкта управління;
- в) аналіз часових рядів;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 10

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 11

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-диверсифікації:

- а) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- б) процес, що дозволяє уникнути частини ризику при концентрації капіталу на одному виді діяльності;

в) більш повна інформація дозволяє зробити чіткий прогноз і знизити ризик, що робить інформацію товаром, причому дуже цінним. Використовується новий погляд на відносини з конкурентами.

г) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.

Контрольне завдання № 12

Що не виступає показником якості цілей:

- а) підпорядкованість;
- б) обумовленість;
- в) розгорнутість;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 13

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;
- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;
- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 14

До основних принципів управління ризиками належить:

- а) порівнянність рівня прийнятих ризиків з можливими втратами підприємства;
- б) урахування фактору часу в управлінні ризиками;
- в) урахування стратегії підприємства в процесі управління ризиками та можливості передачі ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 15

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 16

Використання альтернативних можливостей отримання доходу від різних фінансових та виробничих операцій є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 17

Декомпозиція - це:

- а) метод проголошення, встановлення, обґрунтування орієнтирів розвитку;
- б) метод розкриття структури системи діленням за ознакою на складові;
- в) метод оцінки ресурсоемності різних цілей;
- г) метод визначення пріоритетності різних цілей.

Контрольне завдання № 18

До функцій суб'єкта управління не відноситься:

- а) страхування ризиків;
- б) прогнозування;

- в) організація;
- г) регулювання.

Контрольне завдання № 19

Схема процесу управління ризиком включає наступні етапи:

- а) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, вибір засобів управління ризиком, застосування засобів мінімізації дії ризику, оцінка результатів;
- б) вибір засобів управління ризиком, застосування засобів, оцінка ризику;
- в) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, прийняття рішень, пом'якшення впливу ризику;
- г) б+в.

Контрольне завдання № 20

При методі апостеріорі –

- а) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;
- б) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;
- в) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;
- г) а + б.

Контрольне завдання № 21

Зниження ймовірності та розміру настання потенційного збитку від несприятливого події є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 22

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 23

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 24

До основних вимог, що ставляться до прогнозів, відносять:

- а) своєчасність, надійність, простота методики прогнозування;
- б) економічність, своєчасність;
- в) гнучкість, надійність, економічність;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 25

Забезпечення умов успішного функціонування підприємства в умовах ризику - це:

- а) головна мета складання програми управління ризиками;
- б) головний принцип управління ризиками;
- в) головна мета системи управління ризиками;

г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 26

Визначення можливості реалізації мети управління, уточнення основної мети організації й формулювання її місії - це:

- а) нормативний прогноз;
- б) оперативний прогноз;
- в) проектний прогноз;
- г) цільовий прогноз.

Контрольне завдання № 27

Дерево цілей - це:

- а) стратегічний орієнтир підприємства;
- б) орієнтир в одному напрямку людей щодо підприємства з середини;
- в) зображення взаємозв'язку і підпорядкованості цілей;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 28

Основною вимогою до побудови дерева цілей виступає:

- а) формулюючи цілі різних рівнів необхідно описати способи їх отримання;
- б) цілі усіх рівнів узгоджувати не обов'язково;
- в) підцілі кожного рівня повинні бути незалежні одна від одної;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Отримавши ступінь бакалавра мистецтв, Сусанна отримала відмінну посаду в міжнародній бухгалтерській фірмі. Протягом першого року зайнятості вона зуміла заощадити 6000 доларів США, які вона помістила в фонд грошового ринку. В даний час вона вивчає можливості інвестування. Для проекту А ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 3000 доларів США дорівнює 0,20, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 10 000 доларів США дорівнює 0,10 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 7000 доларів США дорівнює 0,70.

Для проекту В вірогідність прибутку з чистою поточною вартістю в 4000 дол. дорівнює 0,35, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 8000 доларів дорівнює 0,25 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 6500 доларів дорівнює 0,40.

А) Яка передбачувана поточна вартість для кожної інвестиції?

Б) Знайдіть середньоквадратичне відхилення та коефіцієнт варіації для кожної інвестиції. Які інвестиції повинні бути вибрані?

В) Припустимо, що загальна корисність доходу Сусанни може бути виражена рівнянням:

$$TU = 25X - 3X^2,$$

де X виражений в тисячах доларів США поточної вартості. Які інвестиції повинні бути вибрані? Чому?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

ВАТ «Агротранс» - виробничо-господарська компанія. На 2011 рік у ВАТ «Агротранс» є наступні варіанти збуту послуг:

- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на довгострокову перспективу в результаті сталих контактів (p1) - 118,2 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на короткий період (p2) - 50,8 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, забезпечений разовим збутом (p3) - 143,1 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, покупець на який не визначений (p4) - 34,1 тис. т.

Разом, місткість ринку може скласти до 346,2 тис. т. = p1 + p2 + p3 + p4.

Керівництвом компанії виділяються три стратегії виробництва послуг:

$$S_1 = p1 + p2 = 169,0 \text{ тис. т}$$

$$S_2 = p1 + p2 + p3 = 312,1 \text{ тис. т}$$

$$S_3 = p_1 + p_2 + p_3 + p_4 = 346,2 \text{ тис. т}$$

В залежності від кон'юнктури ринку в зв'язку з наявними можливостями збуту послуг розраховані варіанти середньорічного прибутку, які зведені в матрицю з урахуванням очікуваного значення втрат. У матриці рядки означають можливі варіанти рішень, що приймаються керівником, а стовпці - можливі стану господарської середовища. Елемент матриці a_{ij} означає результат ситуації, коли керівник приймає рішення i (вибирає стратегію i) при стані середовища j . За даними ВАТ «Агротранс» елементи матриці отримані, виходячи з ціни транспортних послуг, собівартості транспортних послуг (з урахуванням постійних витрат), обсягу збуту послуг і представлені в таблиці 1:

Таблиця 1

Обсяг виробництва, тис. т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j			
	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317

Визначте найбільш раціональну стратегію виробництва за критеріями Вальда, Гурвіца (при коефіцієнті оптимізму, рівному 1) і Сейвіджа (таблиці 2, 3):

Таблиця 2

Обсяг виробництва, тис. Т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Вальд	Гурвиц
	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$		
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823		
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627		
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317		

	272	202				

Таблиця 3

Обсяг виробництва, тис. т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Матриця втрат в залежності від коливань попиту C_j			
	C_1	C_2	C_3	C_4	$C_1=118,2$	$C_2=169,0$	$C_3=312,1$	$C_4=246,2$
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2864 823	0			
S_2	-2 529 613	-1675 591	713 602	1280 627				
S_3	-2 902 272	-2060 202	351 987	928 317				

ВАРІАНТ XXVI

Контрольне завдання № 1

Декомпозиція - це:

- а) метод проголошення, встановлення, обґрунтування орієнтирів розвитку;
- б) метод розкриття структури системи діленням за ознакою на складові;
- в) метод оцінки ресурсоємності різних цілей;
- г) метод визначення пріоритетності різних цілей.

Контрольне завдання № 2

Діяльність, що спрямована на захист підприємства від можливих втрат і зниження прибутковості називається:

- а) політикою ризику;
- б) управлінням ризиком;
- в) аналізом ризику;
- г) динамікою ризику.

Контрольне завдання № 3

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;
- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 4

Угода, при якій курс встановлюється в сьогоднішні, а обмін валютами відбувається в майбутньому це:

- а) форвардна угода;
- б) угода «спот»;

- в) а + б;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 5

Визначення можливості реалізації мети управління, уточнення основної мети організації й формулювання її місії - це:

- а) нормативний прогноз;
- б) оперативний прогноз;
- в) проектний прогноз;
- г) цільовий прогноз.

Контрольне завдання № 6

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

- а) теорії максимізації результативних показників;
- б) теорії оптимізації;
- в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 7

Основними підсистемами управління ризиками є:

- а) об'єкт управління;
- б) суб'єкт управління;
- в) принципи управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 8

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;
- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;

- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 9

Розробка методів і технологій зниження негативного впливу ризиків на проект - це:

- а) планування реагування на ризики;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 10

Зниження ймовірності та розміру настання потенційного збитку від несприятливого події є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 11

Відмова від здійснення фінансових операцій, використання в більших обсягах позикового капіталу, надмірного використання оборотних активів в низько ліквідних формах та тимчасово вільних грошових активів в короткострокових фінансових вкладеннях є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) прийняття ризику;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) хеджування.

Контрольне завдання № 12

Область використання методу дерева рішень об'єднує:

- а) опис та класифікацію даних;
- б) регресію та контроль за якістю даних;
- в) класифікацію та контроль за якістю даних;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 13

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 14

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-диверсифікації:

- а) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- б) процес, що дозволяє уникнути частини ризику при концентрації капіталу на одному виді діяльності;
- в) більш повна інформація дозволяє зробити чіткий прогноз і знизити ризик, що робить інформацію товаром, причому дуже цінним. Використовується новий погляд на відносини з конкурентами.
- г) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при

видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.

Контрольне завдання № 15

Суб'єктивний фактор при встановленні цілей визначається через:

- а) нормальні, реальні, планові цілі;
- б) реалізовані, номінальні, перспективні цілі;
- в) немає вірної відповіді;
- г) відповіді а) і б).

Контрольне завдання № 16

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 17

Специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області теорії фірми, страхового діла, аналізу господарської діяльності підприємства, це:

- а) політика ризику;
- б) управління ризиками;
- в) система управління ризиками;
- г) процес управління ризиками.

Контрольне завдання № 18

До функцій суб'єкта управління не відноситься:

- а) страхування ризиків;

- б) прогнозування;
- в) організація;
- г) регулювання.

Контрольне завдання № 19

При методі апіорі -

- а) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;
- б) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;
- в) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;
- г) а + б.

Контрольне завдання № 20

Недоліками методу оцінки ризику за допомогою дерева рішень є:

- а) досить трудомісткий та витратний;
- б) не заслуговує довіри через неможливість перевірки інформації;
- в) досить трудомісткий та враховуються дії та наслідки, що можливі на думку підприємця;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 21

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 22

Об'єднання людей, що спільно реалізують програму ризикованого вкладення капіталу на основі певних правил і процедур - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 23

Розрізняють дерева цілей:

- а) планові та фактичні;
- б) нормативні та фактичні;
- в) нормативні та підзвітні;
- г) планові та підзвітні.

Контрольне завдання № 24

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

- а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

$$\text{б) } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i} .$$

де $X_{.i}$ - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

- в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;

- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 25

За договором страхування майна наступив страховий випадок. Страхова сума 100 у.о., сума реальної шкоди – 20 у.о. Який порядок обчислення страхового відшкодування є більш вигідним для страхувальника?

- а) франшиза – 2% від страхової суми, тариф – 3%.
- б) франшиза – 4 % від обсягу страхового випадку, тариф – 4%.
- в) франшиза – 0%, тариф – 7%.
- г) однаково вигідні порядки а і б.

Контрольне завдання № 26

Формування резервного (страхового) фонду підприємства та створення кептивної страхової компанії є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) прийняття ризику;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) хеджування.

Контрольне завдання № 27

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 28

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Компанія займається ловом тунця в Атлантичному океані тривалий період часу. За час роботи директор компанії спостерігав злети і падіння своєї фірми, в залежності від улову тунця в той чи інший рік. До початку сезону лову неможливо передбачити, чи буде він поганим чи хорошим, обидва сезону вважаються рівноймовірно. У гарний сезон улов досягає 300 000 тонн, у поганий 200 000 тонн. За місяць до початку сезону компанія отримала

пропозицію про укладення контракту на постачання 150 000 тонн тунця за ціною 1,1 євро за тонну від іспанського імпортера. Крім Атлантичного океану тунець ловиться також в Тихому – російськими і американськими рибалками. Ціноутворення має наступний вигляд:

- 1) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,5 євро;
- 2) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 0,6 євро;
- 3) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,8 євро;
- 4) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 1 євро.

Можна доставити тунець в Іспанію власної човном, при цьому кількість «рибних» днів скоротиться на одну третину, оскільки під час переходу ловити тунець неможливо. Існує інший варіант доставки - зафрахтувати човен. Фрахт породжує транспортні витрати в розмірі – 0,44 за тонну перевезеного тунця. Компанія отримує щорічний стабільний додатковий дохід у розмірі 30 000 євро від орендованих активів. Постійні витрати за сезон складають 180 000 євро. Чи варто укладати контракт з Іспанським імпортером? Якщо так, то який спосіб доставки більш економічний?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія виробляє гірські лижі трьох марок. Прогнозований обсяг продажів за моделями становить 2000, 4000 і 6000 пар (ймовірності 0,30; 0,45; 0,25). Роздрібна ціна становить 400 доларів за пару (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Лижі	FC	AVC
A	50 000	75
B	75 000	60

ВАРІАНТ XXVII

Контрольне завдання № 1

Поточна вартість золота складає 600 доларів США за унцію. Ф'ючерсне котирування на контракт із поставкою через рік складає 700 доларів за унцію. Спекулянт може отримати кредит під 17% річних. Що має зробити спекулянт в такій ситуації якщо вважати, що вартість зберігання золота дорівнює 0?

- а) нічого;
- б) взяти кредит під 17 % річних;
- в) придбати ф'ючерс;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 2

Метод, у якому використовуються як досвід, накопичений у минулому, так і поточні допущення відносно майбутнього з метою його визначення - це:

- а) прогнозування;
- б) моделювання;
- в) показники прогнозу;
- г) планування.

Контрольне завдання № 3

Система управління ризиками включає:

- а) усвідомлення ризику, визначення причин його виникнення та ризикових сфер;
- б) аналіз та оцінку ризику: мінімізація або обмеження ризиків;
- в) здійснення постійного контролю за рівнем ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 4

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;

- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 5

Американський опціон «пут» наділяє його утримувача:

- а) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;

Контрольне завдання № 6

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 7

Реалізація принципу «недоцільно ризикувати великим заради малого» передбачає:

- а) порівняння очікуваного доходу з рівнем ризиків, що притаманні цій діяльності;
- б) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;

- в) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- г) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами.

Контрольне завдання № 8

Процес представлення якісного аналізу ідентифікації ризиків і визначення ризиків, що вимагають швидкого реагування - це:

- а) кількісна оцінка ризиків;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 9

Якщо передбачувані вартості альтернативних стратегій однакові, то, для того щоб зробити вибір між стратегіями слід використовувати інший критерій, яким може бути:

- а) ступінь ризику;
- б) розмах;
- в) середнє квадратичне відхилення;
- г) $a + б + в$.

Контрольне завдання № 10

Розробка методів і технологій зниження негативного впливу ризиків на проект - це:

- а) планування реагування на ризики;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 11

Виплата страхового відшкодування в розмірі фактичного збитку але не більше, ніж заздалегідь установлена сторонами страхова сума, при якій збиток понад страхову суму взагалі не відшкодовується – це:

- а) виплата за системою «першого ризику»;
- б) виплата за пропорційною системою;
- в) виплата за системою граничної відповідальності.
- г) інше.

Контрольне завдання № 12

За договором страхування майна наступив страховий випадок. Страхова сума 100 у.о., сума реальної шкоди – 20 у.о. Який порядок обчислення страхового відшкодування є більш вигідним для страхувальника?

- а) франшиза – 2% від страхової суми, тариф – 3%.
- б) франшиза – 4 % від обсягу страхового випадку, тариф – 4%.
- в) франшиза – 0%, тариф – 7%.
- г) однаково вигідні порядки а і б.

Контрольне завдання № 13

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 14

Дерево цілей - це:

- а) стратегічний орієнтир підприємства;
- б) орієнтир в одному напрямку людей щодо підприємства з середини;
- в) зображення взаємозв'язку і підпорядкованості цілей;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 15

До основних принципів управління ризиками належить:

- а) порівнянність рівня прийнятих ризиків з можливими втратами підприємства;
- б) урахування фактору часу в управлінні ризиками;
- в) урахування стратегії підприємства в процесі управління ризиками та можливості передачі ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 16

Можливі правила управління ризиками, обумовлені обраним варіантом стратегії управління підприємством включають:

- а) готовність до самостійного покриття великих збитків;
- б) передачу всіх ризиків, що можуть негативно вплинути на фінансову стійкість підприємства;
- в) відмовлення від освоєння нової ринкової ніші при визначеному розмірі збитків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 17

Дії, що дозволяють узгодити роботу всієї системи управління ризиком, апарату управління і фахівців - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) в + г.

Контрольне завдання № 18

Основними підсистемами управління ризиками є:

- а) об'єкт управління;
- б) суб'єкт управління;
- в) принципи управління;

г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 19

Логічний прийом, метод дослідження, суть якого полягає в тому, що досліджуваний предмет подумки розчленовується на складові елементи, кожний з яких потім досліджується окремо як частина розчленованого цілого - це:

- а) синтез;
- б) аналіз;
- в) імітаційне динамічне моделювання;
- г) мозкова атака.

Контрольне завдання № 20

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

- а) теорії максимізації результативних показників;
- б) теорії оптимізації;
- в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 21

При оцінці безлічі стратегій з однаковою вартістю інвестицій, менеджер, який приймає рішення:

- а) обирає стратегію з найнижчою передбачуваною вартістю;
- б) обирає стратегію з найвищою передбачуваною вартістю;
- в) обсяг передбачуваної вартості не впливає на рішення менеджера;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 22

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;

- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;
- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 23

Розрізняють дерева цілей:

- а) планові та фактичні;
- б) нормативні та фактичні;
- в) нормативні та підзвітні;
- г) планові та підзвітні.

Контрольне завдання № 24

Головна перевага дерева рішень:

- а) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- б) дозволяє сформулювати завдання та визначення виконавців;
- в) дозволяє виявити недостатність ресурсів;
- г) дозволяє пов'язати ставлення цілі з діями, що підлягають реалізації.

Контрольне завдання № 25

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 26

Формування резервного (страхового) фонду підприємства та створення кептивної страхової компанії є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) прийняття ризику;

- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) хеджування.

Контрольне завдання № 27

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43,3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;
- в) 12 тис. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 28

Схема процесу управління ризиком включає наступні етапи:

- а) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, вибір засобів управління ризиком, застосування засобів мінімізації дії ризику, оцінка результатів;
- б) вибір засобів управління ризиком, застосування засобів, оцінка ризику;
- в) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, прийняття рішень, пом'якшення впливу ризику;
- г) б+в.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Розгляньте ситуацію: банк вирішує питання, перевіряти чи конкурентоспроможність клієнта, перед тим, як видавати позику в розмірі 15 000 євро під 15%. Аудиторська фірма бере з банку 80 євро за перевірку. В результаті цього перед банком постають дві проблеми: перша проводити чи ні перевірку, друга - видавати після цього позику чи ні. Вирішуючи першу проблему, банк перевіряє правильність виданих аудиторською фірмою

відомостей. Для цього вибираються 1000 осіб, які були перевірені і яким згодом видавалися позики (див. табл. 1):

Таблиця 1

Рекомендації аудиторської фірми та повернення позики

Рекомендації після перевірки кредитоспроможності	Фактичний результат		Загалом
	Клієнт не повернув позику	Клієнт повернув позику	
Позичати	735	15	750
Не позичати	225	25	250
	960	40	1000

У банку також є альтернативна можливість вкладення своїх грошей з 100% гарантією повернення під 9% річних. Яке рішення повинен прийняти банк?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія виробляє гірські лижі трьох марок. Прогнозований обсяг продажів за моделями становить 2000, 4000 і 6000 пар (ймовірності 0,30; 0,45; 0,25). Роздрібна ціна становить 400 доларів за пару (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Лижі	FC	AVC
A	50 000	75
B	75 000	60
C	90 000	30

Яку марку лиж вигідніше виробляти?

При виборі тієї чи іншої марки прийміть рішення з точки зору привабливості та рівня ризику по виробництву тієї чи іншої моделі з використанням критеріїв передбачуваної вартості та коефіцієнта варіації. Побудуйте матрицю втрат і визначте, яка модель повинна бути обрана за критерієм Сейвіджа?

ВАРІАНТ XXVIII

Контрольне завдання № 1

До завдань, які вирішуються в процесі управління ризиками не входить:

- а) виявлення передбачуваного ризику;
- б) оцінка ризику і вибір методу його мінімізації;
- в) маркетинг;
- г) розрахунок витрат на реалізацію сформульованих завдань.

Контрольне завдання № 2

Використання альтернативних можливостей отримання доходу від різних фінансових та виробничих операцій є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 3

Діяльність, що спрямована на захист підприємства від можливих втрат і зниження прибутковості називається:

- а) політикою ризику;
- б) управлінням ризиком;
- в) аналізом ризику;
- г) динамікою ризику.

Контрольне завдання № 4

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою першого ризику для автомобіля, який був застрахований на суму 94 тис. грн. Вартість автомобілю – 115,5 тис. грн. Реальна шкода страхувальнику у зв'язку з аварією автомобілю склала 43, 3 тис. грн.

- а) 43,3 тис. грн.;
- б) 35,2 тис. грн.;

в) 12 тис. грн.;

г) інше.

Контрольне завдання № 5

Зниження ймовірності та розміру настання потенційного збитку від несприятливого події є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

а) диверсифікація;

б) відмова від ризику;

в) лімітування;

г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 6

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

$$\text{б) } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i} .$$

де $X_{.i}$ - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;

г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 7

Основною вимогою до побудови дерева цілей виступає:

а) формулюючи цілі різних рівнів необхідно описати способи їх отримання;

б) цілі усіх рівнів узгоджувати не обов'язково;

в) підцілі кожного рівня повинні бути незалежні одна від одної;

г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 8

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику – страхування:

- а) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.;
- б) це децентралізована форма створення натуральних і грошових страхових фондів безпосередньо в господарюючих суб'єктах, особливо в тих, чия діяльність піддається ризику;
- в) це захист майнових інтересів господарюючих суб'єктів і громадян при настанні певних подій за рахунок грошових фондів, які формуються з виплачених ними страхових внесків;
- г) всі відповіді правильні.

Контрольне завдання № 9

Підприємець застрахував своє майно терміном на один рік на суму 300 тис. грн. Ставка страхового тарифу – 3%. За договором страхування передбачається франшиза в розмірі 4 тис. грн. За умови наявності франшизи в договорі у страхувальника виникає знижка до тарифу 40%. Фактичний збиток страхувальника склав 17 тис. грн. Розрахуйте фінансовий результат в обох випадках. Можливо було вигідніше відмовитися від франшизи?

- а) 8;8;
- б) 7,6; 7,6;
- в) 7,6 ; 8;
- г) інше.

Контрольне завдання № 10

Метод, у якому використовуються як досвід, накопичений у минулому, так і поточні допущення відносно майбутнього з метою його визначення - це:

- а) прогнозування;
- б) моделювання;
- в) показники прогнозу;
- г) планування.

Контрольне завдання № 11

За договором страхування майна наступив страховий випадок. Страхова сума 100 у.о., сума реальної шкоди – 20 у.о. Який порядок обчислення страхового відшкодування є більш вигідним для страхувальника?

- а) франшиза – 2% від страхової суми, тариф – 3%.
- б) франшиза – 4 % від обсягу страхового випадку, тариф – 4%.
- в) франшиза – 0%, тариф – 7%.
- г) однаково вигідні порядки а і б.

Контрольне завдання № 12

Логічний прийом, метод дослідження, суть якого полягає в тому, що досліджуваний предмет подумки розчленовується на складові елементи, кожний з яких потім досліджується окремо як частина розчленованого цілого - це:

- а) синтез;
- б) аналіз;
- в) імітаційне динамічне моделювання;
- г) мозкова атака.

Контрольне завдання № 13

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 14

Використання методу мінімізації ризику «Відмовлення від ризиків» притаманно стратегії управління ризиком:

- а) обережна;
- б) зважена;
- в) ризикова;

г) а+б.

Контрольне завдання № 15

Основними підсистемами управління ризиками є:

- а) об'єкт управління;
- б) суб'єкт управління;
- в) принципи управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 16

Суб'єктивний фактор при встановленні цілей визначається через:

- а) нормальні, реальні, планові цілі;
- б) реалізовані, номінальні, перспективні цілі;
- в) немає вірної відповіді;
- г) відповіді а) і б).

Контрольне завдання № 17

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 18

Визначення загальних підходів до виявлення причин виникнення ризиків в економіці взагалі і специфічних причин виникнення ризиків, дослідження співвідношення невизначеності і ризику; оцінку ступеня ризику тощо - це:

- а) процес управління ризиками;
- б) методологія управління ризиками;
- в) принципи управління ризиками;
- г) політика управління ризиками.

Контрольне завдання № 19

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-самострахування:

- а) захист майнових інтересів господарюючих суб'єктів і громадян при настанні певних подій за рахунок грошових фондів, які формуються з виплачених ними страхових внесків;
- б) форма створення натуральних і грошових страхових фондів безпосередньо в господарюючих суб'єктах, особливо в тих, чия діяльність піддається ризику;
- в) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

Контрольне завдання № 20

Коефіцієнт варіації – це:

- а) відношення середнього квадратичного відхилення до передбачуваної вартості, або середнього;
- б) індекс ризику в розрахунку на грошову одиницю вкладів;
- в) $a + б$;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 21

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;

д) інше.

Контрольне завдання № 22

Декомпозиція - це:

- а) метод проголошення, встановлення, обґрунтування орієнтирів розвитку;
- б) метод розкриття структури системи діленням за ознакою на складові;
- в) метод оцінки ресурсоємності різних цілей;
- г) метод визначення пріоритетності різних цілей.

Контрольне завдання № 23

Визначення можливості реалізації мети управління, уточнення основної мети організації й формулювання її місії - це:

- а) нормативний прогноз;
- б) оперативний прогноз;
- в) проектний прогноз;
- г) цільовий прогноз.

Контрольне завдання № 24

До основних функцій об'єкта управління ризику не належать:

- а) дозвіл ризику;
- б) прогнозування ризику;
- в) ризиковане вкладення капіталу;
- г) робота зі зниження величини ризику;

Контрольне завдання № 25

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;
- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 26

Угоди, що не передбачають зобов'язання сторін поставити або прийняти реальний товар, а припускають купівлю і продаж прав на товар (паперові угоди) це:

- а) усі позабіржові інструменти хеджування;
- б) ф'ючерсні угоди;
- в) форвардні угоди;
- г) угоди «спот».

Контрольне завдання № 27

Статистична теорія вимагає, щоб дані по частоті задовольняли таким технічним умовам:

- а) дані повинні забезпечувати достатню кількість випадків або спостережень, щоб продемонструвати стабільність;
- б) спостереження повинні повторюватися в сукупності спостережень;
- в) спостереження повинні бути незалежними;
- г) а + б + в.

Контрольне завдання № 28

Мінімізація рівня ризику дає:

- а) невисокий, але стабільний прибуток;
- б) високий та стабільний прибуток;
- в) невисокий та нестабільний прибуток;
- г) високий, але нестабільний прибуток.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

ВАТ «Агротранс» - виробничо-господарська компанія. На 2011 рік у ВАТ «Агротранс» є наступні варіанти збуту послуг:

- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на довгострокову перспективу в результаті сталих контактів (p1) - 118,2 тис. т;

- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції зі стійким збутом на короткий період (p_2) - 50,8 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, забезпечений разовим збутом (p_3) - 143,1 тис. т;
- Обсяг послуг з перевезення сільськогосподарської продукції, покупець на який не визначений (p_4) - 34,1 тис. т.

Разом, місткість ринку може скласти до 346, 2 тис. т. = $p_1 + p_2 + p_3 + p_4$.

Керівництвом компанії виділяються три стратегії виробництва послуг:

$$S_1 = p_1 + p_2 = 169, 0 \text{ тис. т}$$

$$S_2 = p_1 + p_2 + p_3 = 312, 1 \text{ тис. т}$$

$$S_3 = p_1 + p_2 + p_3 + p_4 = 346, 2 \text{ тис. т}$$

В залежності від кон'юнктури ринку в зв'язку з наявними можливостями збуту послуг розраховані варіанти середньорічного прибутку, які зведені в матрицю з урахуванням очікуваного значення втрат. У матриці рядки означають можливі варіанти рішень, що приймаються керівником, а стовпці - можливі стану господарської середовища. Елемент матриці a_{ij} означає результат ситуації, коли керівник приймає рішення i (вибирає стратегію i) при стані середовища j . За даними ВАТ «Агротранс» елементи матриці отримані, виходячи з ціни транспортних послуг, собівартості транспортних послуг (з урахуванням постійних витрат), обсягу збуту послуг і представлені в таблиці 1:

Таблиця 1

Обсяг виробництва, тис. т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j			
	$C_1 = 118,2$	$C_2 = 169,0$	$C_3 = 312,1$	$C_4 = 246,2$
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317

Визначте найбільш раціональну стратегію виробництва за критеріями Вальда, Гурвіца (при коефіцієнті оптимізму, рівному 1) і Сейвіджа (таблиці 2, 3):

Таблиця 2

Обсяг виробництва, тис. Т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Вальд	Гурвиц
	$C_1=118,2$	$C_2=169,0$	$C_3=312,1$	$C_4=246,2$		
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2 864 823		
S_2	-2 529 613	-1 675 591	713 602	1 280 627		
S_3	-2 902 272	-2 060 202	351 987	928 317		

Таблиця 3

Обсяг виробництва, тис. Т	Прибуток в залежності від коливань попиту C_j				Матриця втрат в залежності від коливань попиту C_j			
	C_1	C_2	C_3	C_4	$C_1=118,2$	$C_2=169,0$	$C_3=312,1$	$C_4=246,2$
S_1	-965 759	-112 278	2 291 916	2864 823	0			
S_2	-2 529 613	-1675 591	713 602	1280 627				
S_3	-2 902 272	-2060 202	351 987	928 317				

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія займається ловом тунця в Атлантичному океані тривалий період часу. За час роботи директор компанії спостерігав злети і падіння своєї фірми, в залежності від улову тунця в той чи інший рік. До початку сезону лову неможливо передбачити, чи буде він поганим чи хорошим, обидва сезону вважаються рівноймовірно. У гарний сезон улов досягає 300 000 тонн, у поганий 200 000 тонн. За місяць до початку сезону компанія отримала пропозицію про укладення контракту на постачання 150 000 тонн тунця за

ціною 1,1 євро за тонну від іспанського імпортера. Крім Атлантичного океану тунець ловиться також в Тихому – російськими і американськими рибалками. Ціноутворення має наступний вигляд:

- 1) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,5 євро;
- 2) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 0,6 євро;
- 3) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,8 євро;
- 4) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 1 євро.

Можна доставити тунець в Іспанію власної човном, при цьому кількість «рибних» днів скоротиться на одну третину, оскільки під час переходу ловити тунець неможливо. Існує інший варіант доставки - зафрахтувати човен. Фрахт породжує транспортні витрати в розмірі – 0,44 за тонну перевезеного тунця. Компанія отримує щорічний стабільний додатковий дохід у розмірі 30 000 євро від орендованих активів. Постійні витрати за сезон складають 180 000 євро. Чи варто укладати контракт з Іспанським імпортером? Якщо так, то який спосіб доставки більш економічний?

ВАРІАНТ XXIX

Контрольне завдання № 1

Інформація для розробки програми управління ризиком присвячена аналізу наступних питань:

- а) уточнення стратегії підприємства по управлінню ризиками і використанню процедур управління;
- б) процесу попереднього добору ризиків;
- в) формування плану превентивних заходів;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 2

Європейський опціон «пут» наділяє продавця опціону:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 3

Скільки складе сума страхового відшкодування за системою пропорційної відповідальності, якщо вартісна оцінка об'єкту страхування – 2, 35 млн. грн., страхова сума – 1,40 млн. грн., шкода, заподіяна страхувальнику внаслідок страхового випадку – 1,75 млн. грн.

- а) 1,05 млн. грн;
- б) 2,05 млн. грн;
- в) 1,75 млн. грн.;
- г) інше.

Контрольне завдання № 4

Очікувана цінність точної інформації - це:

- а) надійність джерела інформації та оцінка зміни зовнішнього середовища;
- б) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальною очікуваною грошовою оцінкою при відсутності точної інформації;
- в) різниця між очікуваною грошовою оцінкою при наявності точної інформації і максимальним рівнем вартості точної інформації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 5

Використання альтернативних можливостей отримання доходу від різних фінансових та виробничих операцій є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 6

Реалізація принципу «недоцільно ризикувати великим заради малого» передбачає:

- а) порівняння очікуваного доходу з рівнем ризиків, що притаманні цій діяльності;
- б) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;
- в) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- г) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами.

Контрольне завдання № 7

Системі управління економічними ризиками не притаманно:

- а) створення ефективної системи оцінки і контролю прийнятих рішень;
- б) виділення в організації спеціального підрозділу (працівника), якому буде доручене управління ризиками;
- в) виділення коштів і формування спеціальних резервів для страхування ризиків, покриття збитків і утрат;
- г) проведення моніторингу ринку.

Контрольне завдання № 8

Логічний прийом, метод дослідження, суть якого полягає в тому, що досліджуваний предмет подумки розчленовується на складові елементи, кожний з яких потім досліджується окремо як частина розчленованого цілого - це:

- а) синтез;
- б) аналіз;
- в) імітаційне динамічне моделювання;
- г) мозкова атака.

Контрольне завдання № 9

Американський опціон «пут» наділяє його утримувача:

- а) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;

Контрольне завдання № 10

Діяльність, що спрямована на захист підприємства від можливих втрат і зниження прибутковості називається:

- а) політикою ризику;

- б) управлінням ризиком;
- в) аналізом ризику;
- г) динамікою ризику.

Контрольне завдання № 11

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-диверсифікації:

- а) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- б) процес, що дозволяє уникнути частини ризику при концентрації капіталу на одному виді діяльності;
- в) більш повна інформація дозволяє зробити чіткий прогноз і знизити ризик, що робить інформацію товаром, причому дуже цінним. Використовується новий погляд на відносини з конкурентами.
- г) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.

Контрольне завдання № 12

Використання методу мінімізації ризику «Відмовлення від ризиків» притаманно стратегії управління ризиком:

- а) обережна;
- б) зважена;
- в) ризикова;
- г) а+б.

Контрольне завдання № 13

Європейський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;

- б) правом продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) обов'язком купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 14

Значення методики побудови дерева цілей:

- а) дозволяє встановити пріоритет цілей;
- б) дозволяє виявити необхідні шляхи досягнення цілей;
- в) дозволяє визначити виконавців, характер, розмір їх роботи;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 15

Виплата страхового відшкодування в розмірі фактичного збитку але не більше, ніж заздалегідь установлена сторонами страхова сума, при якій збиток понад страхову суму взагалі не відшкодовується – це:

- а) виплата за системою «першого ризику»;
- б) виплата за пропорційною системою;
- в) виплата за системою граничної відповідальності.
- г) інше.

Контрольне завдання № 16

Управління ризиками - це специфічна область менеджменту, що вимагає знань в області:

- а) страхової діяльності;
- б) аналізу господарської діяльності;
- в) математичних засобів оптимізації економічних розрахунків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 17

Угода, при якій курс встановлюється в сьогоднішній, а обмін валютами відбувається в майбутньому це:

- а) форвардна угода;
- б) угода «спот»;
- в) а + б;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 18

Суб'єктивний фактор при встановленні цілей визначається через:

- а) нормальні, реальні, планові цілі;
- б) реалізовані, номінальні, перспективні цілі;
- в) немає вірної відповіді;
- г) відповіді а) і б).

Контрольне завдання № 19

Конкретні методи і прийоми для досягнення поставленої мети в конкретних умовах - це:

- а) стратегія управління;
- б) тактика управління;
- в) політика управління;
- г) варіанти а) і б).

Контрольне завдання № 20

Метод, у якому використовуються як досвід, накопичений у минулому, так і поточні допущення відносно майбутнього з метою його визначення - це:

- а) прогнозування;
- б) моделювання;
- в) показники прогнозу;
- г) планування.

Контрольне завдання № 21

Угоди, що не передбачають зобов'язання сторін поставити або прийняти реальний товар, а припускають купівлю і продаж прав на товар (паперові угоди) це:

- а) усі позабіржові інструменти хеджування;
- б) ф'ючерсні угоди;
- в) форвардні угоди;
- г) угоди «спот».

Контрольне завдання № 22

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 23

Під управлінням ризиками розуміється:

- а) дії по визначенню прийнятного рівня ризику для фірми і напрямків зниження дій ризику, що для фірми неприпустимі;
- б) особливий вид діяльності, спрямований на пом'якшення впливу ризику на кінцеві результати діяльності фірми;
- в) методичний інструментарій оцінки і урахування ризику;
- г) процеси, що пов'язані з ідентифікацією, аналізом ризиків і прийняттям рішення, що включає максимізацію позитивних і мінімізацію негативних наслідків настання ризикових подій.

Контрольне завдання № 24

Область використання методу дерева рішень об'єднує:

- а) опис та класифікацію даних;
- б) регресію та контроль за якістю даних;
- в) класифікацію та контроль за якістю даних;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 25

Якщо передбачувані вартості альтернативних стратегій однакові, то, для того щоб зробити вибір між стратегіями слід використовувати інший критерій, яким може бути:

- а) ступінь ризику;
- б) розмах;
- в) середнє квадратичне відхилення;
- г) а + б + в.

Контрольне завдання № 26

Визначення загальних підходів до виявлення причин виникнення ризиків в економіці взагалі і специфічних причин виникнення ризиків, дослідження співвідношення невизначеності і ризику; оцінку ступеня ризику тощо - це:

- а) процес управління ризиками;
- б) методологія управління ризиками;
- в) принципи управління ризиками;
- г) політика управління ризиками.

Контрольне завдання № 27

Передбачувана вартість, як критерій ризикового рішення обчислюється таким чином:

$$а) E(X) = P_1 X_1 + P_2 X_2 + \dots + P_n X_n = \sum_{i=1}^n P_i X_i ;$$

$$б) E(X) = P_1 X_1 - P_2 X_2 - \dots - P_n X_n ;$$

де X_i - вартість і-й віддачі;

P_i - ймовірність і-й віддачі (яка дорівнює ймовірності і-го варіанту).

в) передбачувана вартість стратегії представляє собою середньозважену вартість, в якій використовуються ймовірності віддачі в якості вагових коефіцієнтів.

г) а + в.

Контрольне завдання № 28

Об'єднання людей, що спільно реалізують програму ризикованого вкладення капіталу на основі певних правил і процедур - це:

- а) стимулювання в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Компанія "Tropical products Inc." – найбільший виробник консервованих і свіжих ананасів. Останніми роками компанія зайнялася виробництвом горіхів макадамії, що виростають в Австралії. Продукція, завдяки високій якості, дуже популярна серед туристів. До теперішнього часу компанія продавала горіхи тільки на внутрішньому ринку. На сьогоднішній день компанія збільшила свої плантації для виходу на міжнародний ринок.

У структуру фірми входить відділ маркетингу, який запропонував дві альтернативні стратегії вартістю 3 млн. дол. для стимулювання збуту горіхів.

Стратегія 1. Рекламна компанія по національному телебаченню (впродовж чотирьох тижнів передбачається транслювати шістнадцять 15-тисекундних роликів).

Стратегія 2. Впродовж 1 року поширювати горіхи як зразки серед пасажирів, що летять на гаваї літаками авіакомпаній «American», «Continental», «Delta», «TWA», «United Airlines». Відділ маркетингу припускає поставити на продукцію таку ціну, яка забезпечить питому вагу прибутку в ціні, - 30% з 1 долара продажів. З цього прибутку і повинні оплачуватися заходи щодо просування продукції на ринок. При такій ціні відділ маркетингу оцінював

прибутки для кожної стратегії рекламної компанії як високо успішні, середньо успішні і невдалі (табл. 1).

Таблиця 1. Продажі, млн. дол.

Стратегії	Високо успішні, ймовірність (p)=0,3	Середньо успішні, ймовірність (p)=0,4	Невдалі, ймовірність (p)=0,3
S 1	80	45	15
S 2	45	35	30

Віце-президент компанії по питаннях фінансування відзначає також, що доходи поточного року по державних облігаціях складають 10%; вартість використання капіталу компанії – 15%; ризикованість стратегій S1 і S2 така, що потрібні премії за ризик в розмірі не менше 20% від норми прибутку для S1 і 8% для S2.

1. Складіть матрицю чистого прибутку по двох стратегіях для трьох сценаріїв прогнозів (після вирахування вартості заходів щодо просування продукції).
2. Обчисліть для кожної стратегії чистий прибуток, дисконтований за допомогою облікової ставки, скоректованої з урахуванням ризику.
3. Обчисліть передбачувану вартість, середньоквадратичне відхилення і коефіцієнт варіації для кожної стратегії. Яка стратегія буде рекомендована Вами для просування продукції компанією “Tropical products Inc.”?
4. Припустимо, що оцінка ймовірності не була проведена. Яку стратегію слід вибрати відповідно до критеріїв Лапласа і Вальда?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Отримавши ступінь бакалавра мистецтв, Сусанна отримала відмінну посаду в міжнародній бухгалтерській фірмі. Протягом першого року зайнятості вона зуміла заощадити 6000 доларів США, які вона помістила в фонд грошового ринку. В даний час вона вивчає можливості інвестування. Для проекту А ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 3000 доларів США

дорівнює 0, 20, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 10 000 доларів США дорівнює 0,10 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 7000 доларів США дорівнює 0, 70.

Для проекту В вірогідність прибутку з чистою поточною вартістю в 4000 дол. дорівнює 0, 35, ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 8000 доларів дорівнює 0,25 і ймовірність прибутку з чистою поточною вартістю в 6500 доларів дорівнює 0,40.

А) Яка передбачувана поточна вартість для кожної інвестиції?

Б) Знайдіть середньоквадратичне відхилення та коефіцієнт варіації для кожної інвестиції. Які інвестиції повинні бути вибрані?

В) Припустимо, що загальна корисність доходу Сусанни може бути виражена рівнянням:

$$TU = 25X - 3X^2,$$

де X виражений в тисячах доларів США поточної вартості. Які інвестиції повинні бути вибрані? Чому?

ВАРІАНТ ХХХ

Контрольне завдання № 1

Американський опціон «колл» наділяє його утримувача:

- а) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- б) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною на момент закінчення строку дії контракту;
- в) правом купити деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- г) обов'язком продати деяку кількість активів за заздалегідь встановленою ціною у будь-який час до моменту закінчення строку дії контракту;
- д) інше.

Контрольне завдання № 2

До функцій суб'єкта управління не відноситься:

- а) страхування ризиків;
- б) прогнозування;
- в) організація;
- г) регулювання.

Контрольне завдання № 3

Сутність принципу «недоцільно ризикувати більше, ніж це дозволяє розмір власного капіталу» полягає у наступному:

- а) визначення максимально можливого обсягу збитку у випадку настання ризикової події;
- б) порівняння можливого обсягу збитку з обсягом вкладеного капіталу;
- в) порівняння можливого обсягу збитку із усіма власними фінансовими ресурсами;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 4

Метод системного дослідження, застосовуваного по призначенню об'єкта з метою підвищення корисного ефекту (віддачі) на одиницю сукупних витрат за життєвий цикл об'єкта - це:

- а) графічний метод;
- б) індексний метод;
- в) функціонально-вартісний аналіз;
- г) балансовий метод.

Контрольне завдання № 5

До основних функції об'єкта управління ризику не належать:

- а) дозвіл ризику;
- б) прогнозування ризику;
- в) ризиковане вкладення капіталу;
- г) робота зі зниження величини ризику;

Контрольне завдання № 6

Обчислення середнього квадратичного відхилення представляє собою:

- а) різницю між найбільш крайніми величинами віддачі;

$$\text{б) } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [X_i - E(X)]^2 P_i} .$$

де $X_{.i}$ - і-я віддача, або результат;

P_i - ймовірність і-й віддачі;

$E(X)$ - передбачувана вартість або зважений середній результат з ймовірностями в якості ваг;

- в) варіант б, поділений на передбачувану вартість;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 7

За договором страхування майна наступив страховий випадок. Страхова сума 100 у.о., сума реальної шкоди – 20 у.о. Який порядок обчислення страхового відшкодування є більш вигідним для страхувальника?

- а) франшиза – 2% від страхової суми, тариф – 3%.

- б) франшиза – 4 % від обсягу страхового випадку, тариф – 4%.
- в) франшиза – 0%, тариф – 7%.
- г) однаково вигідні порядки а і б.

Контрольне завдання № 8

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-диверсифікації:

- а) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- б) процес, що дозволяє уникнути частини ризику при концентрації капіталу на одному виді діяльності;
- в) більш повна інформація дозволяє зробити чіткий прогноз і знизити ризик, що робить інформацію товаром, причому дуже цінним. Використовується новий погляд на відносини з конкурентами.
- г) це встановлення ліміту, тобто обмежених сум витрат, продажу, кредиту і т.п.; лімітування застосовується банками для зниження міри ризику при видачі позик, господарюючими суб'єктами для продажу товарів у кредит, визначення сум вкладення капіталу і т.п.

Контрольне завдання № 9

Що не виступає показником якості цілей:

- а) підпорядкованість;
- б) обумовленість;
- в) розгорнутість;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 10

Яке завдання не вирішуються при формуванні стратегії управління економічним ризиком:

- а) які саме види комерційних ризиків підприємство зобов'язане враховувати у своїй діяльності;
- б) які способи й інструменти дозволяють управляти цими ризиками;

- в) який обсяг комерційного ризику підприємство може взяти на себе (прийнятна сума збитку, що може бути погашена з власних коштів);
- г) які види угод доцільно використовувати із партнерами-учасниками обміну.

Контрольне завдання № 11

Визначте сутність одного з основних заходів зниження ризику-самострахування:

- а) захист майнових інтересів господарюючих суб'єктів і громадян при настанні певних подій за рахунок грошових фондів, які формуються з виплачених ними страхових внесків;
- б) форма створення натуральних і грошових страхових фондів безпосередньо в господарюючих суб'єктах, особливо в тих, чия діяльність піддається ризику;
- в) процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

Контрольне завдання № 12

Схема процесу управління ризиком включає наступні етапи:

- а) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, вибір засобів управління ризиком, застосування засобів мінімізації дії ризику, оцінка результатів;
- б) вибір засобів управління ризиком, застосування засобів, оцінка ризику;
- в) виявлення передбачуваного ризику, оцінка ризику, прийняття рішень, пом'якшення впливу ризику;
- г) б+в.

Контрольне завдання № 13

Можливі правила управління ризиками, обумовлені обраним варіантом стратегії управління підприємством включають:

- а) готовність до самостійного покриття великих збитків;

- б) передачу всіх ризиків, що можуть негативно вплинути на фінансову стійкість підприємства;
- в) відмовлення від освоєння нової ринкової ніші при визначеному розмірі збитків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 14

Зниження ймовірності та розміру настання потенційного збитку від несприятливого події є заходами що свідчать про використання такого методу управління ризиками як:

- а) диверсифікація;
- б) відмова від ризику;
- в) лімітування;
- г) запобігання збитків і зниження розміру втрат.

Контрольне завдання № 15

Система управління ризиками включає:

- а) усвідомлення ризику, визначення причин його виникнення та ризикових сфер;
- б) аналіз та оцінку ризику: мінімізація або обмеження ризиків;
- в) здійснення постійного контролю за рівнем ризиків;
- г) всі варіанти вірні.

Контрольне завдання № 16

Поточна вартість золота складає 600 доларів США за унцію. Ф'ючерсне котирування на контракт із поставкою через рік складає 700 доларів за унцію. Спекулянт може отримати кредит під 17% річних. Що має зробити спекулянт в такій ситуації якщо вважати, що вартість зберігання золота дорівнює 0?

- а) нічого;
- б) взяти кредит під 17 % річних;
- в) придбати ф'ючерс;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 17

Визначте відмінність між розподілом частоти і розподілом ймовірності:

- а) розподіл частоти - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл ймовірності - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- б) розподіл ймовірності - це фіксування того, скільки разів виникали певні події в минулому. Розподіл частоти - це фіксування можливості виникнення цих подій у майбутньому у відсотках.
- в) відмінність відсутня;
- г) жоден варіант не є правильним.

Контрольне завдання № 18

Основною вимогою до побудови дерева цілей виступає:

- а) формулюючи цілі різних рівнів необхідно описати способи їх отримання;
- б) цілі усіх рівнів узгоджувати не обов'язково;
- в) підцілі кожного рівня повинні бути незалежні одна від одної;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 19

Визначення загальних підходів до виявлення причин виникнення ризиків в економіці взагалі і специфічних причин виникнення ризиків, дослідження співвідношення невизначеності і ризику; оцінку ступеня ризику тощо - це:

- а) процес управління ризиками;
- б) методологія управління ризиками;
- в) принципи управління ризиками;
- г) політика управління ризиками.

Контрольне завдання № 20

До основних вимог, що ставляться до прогнозів, відносять:

- а) своєчасність, надійність, простота методики прогнозування;
- б) економічність, своєчасність;
- в) гнучкість, надійність, економічність;

г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 21

Процес представлення якісного аналізу ідентифікації ризиків і визначення ризиків, що вимагають швидкого реагування - це:

- а) кількісна оцінка ризиків;
- б) якісна оцінка ризиків;
- в) моніторинг і контроль ризиків;
- г) ідентифікація ризиків.

Контрольне завдання № 22

При методі апостеріорі –

- а) особа, яка приймає рішення, спостерігає наслідки за допомогою емпіричного вимірювання, а потім намагається встановити причину;
- б) особа, яка приймає рішення, здатна визначати ймовірність результату без експериментування або аналізу минулого досвіду;
- в) ймовірності визначаються дедуктивно на підставі допустимих принципів за умови, що характеристики можливих випадків відомі заздалегідь;
- г) а + б.

Контрольне завдання № 23

Визначення можливості реалізації мети управління, уточнення основної мети організації й формулювання її місії - це:

- а) нормативний прогноз;
- б) оперативний прогноз;
- в) проектний прогноз;
- г) цільовий прогноз.

Контрольне завдання № 24

Недоліками методу оцінки ризику за допомогою дерева рішень є:

- а) досить трудомісткий та витратний;
- б) не заслуговує довіри через неможливість перевірки інформації;

- в) досить трудомісткий та враховуються дії та наслідки, що можливі на думку підприємця;
- г) всі відповіді вірні.

Контрольне завдання № 25

Під управлінням ризиками розуміється:

- а) дії по визначенню прийнятного рівня ризику для фірми і напрямків зниження дій ризику, що для фірми неприпустимі;
- б) особливий вид діяльності, спрямований на пом'якшення впливу ризику на кінцеві результати діяльності фірми;
- в) методичний інструментарій оцінки і урахування ризику;
- г) процеси, що пов'язані з ідентифікацією, аналізом ризиків і прийняттям рішення, що включає максимізацію позитивних і мінімізацію негативних наслідків настання ризикових подій.

Контрольне завдання № 26

Правило вибору найбільш ефективного і менш ризикованого варіанту стратегії і тактики управління ризиком будується на:

- а) теорії максимізації результативних показників;
- б) теорії оптимізації;
- в) раціональному використанні елементів теорії максимізації і оптимізації;
- г) немає правильної відповіді.

Контрольне завдання № 27

Угода, при якій курс встановлюється в сьогоднішні, а обмін валютами відбувається в майбутньому це:

- а) форвардна угода;
- б) угода «спот»;
- в) а + б;
- г) жодна відповідь не є вірною.

Контрольне завдання № 28

Збір інформації про ступінь виконання наміченої програми по управлінню ризиком, прибутковості ризикованих вкладень капіталу, співвідношенні прибутку і ризику - це:

- а) контроль в ризик-менеджменті;
- б) регулювання в ризик-менеджменті;
- в) координація в ризик-менеджменті;
- г) організація в ризик-менеджменті.

Контрольне завдання № 29 (задача 1)

Компанія займається ловом тунця в Атлантичному океані тривалий період часу. За час роботи директор компанії спостерігав злети і падіння своєї фірми, в залежності від улову тунця в той чи інший рік. До початку сезону лову неможливо передбачити, чи буде він поганим чи хорошим, обидва сезону вважаються рівноймовірно. У гарний сезон улов досягає 300 000 тонн, у поганий 200 000 тонн. За місяць до початку сезону компанія отримала пропозицію про укладення контракту на постачання 150 000 тонн тунця за ціною 1,1 євро за тонну від іспанського імпортера. Крім Атлантичного океану тунець ловиться також в Тихому – російськими і американськими рибалками. Ціноутворення має наступний вигляд:

- 1) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,5 євро;
- 2) Тихий океан – хороший сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 0,6 євро;
- 3) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан - хороший сезон – 0,8 євро;
- 4) Тихий океан – поганий сезон / Атлантичний океан – поганий сезон – 1 євро.

Можна доставити тунець в Іспанію власної човном, при цьому кількість «рибних» днів скоротиться на одну третину, оскільки під час переходу

ловити тунець неможливо. Існує інший варіант доставки - зафрахтувати човен. Фрахт породжує транспортні витрати в розмірі – 0, 44 за тонну перевезеного тунця. Компанія отримує щорічний стабільний додатковий дохід у розмірі 30 000 євро від орендованих активів. Постійні витрати за сезон складають 180 000 євро. Чи варто укладати контракт з Іспанським імпортером? Якщо так, то який спосіб доставки більш економічний?

Контрольне завдання № 30 (задача 2)

Компанія “Tropical products Inc.” – найбільший виробник консервованих і свіжих ананасів. Останніми роками компанія зайнялася виробництвом горіхів макадамії, що виростають в Австралії. Продукція, завдяки високій якості, дуже популярна серед туристів. До теперішнього часу компанія продавала горіхи тільки на внутрішньому ринку. На сьогоднішній день компанія збільшила свої плантації для виходу на міжнародний ринок.

У структуру фірми входить відділ маркетингу, який запропонував дві альтернативні стратегії вартістю 3 млн. дол. для стимулювання збуту горіхів.

Стратегія 1. Рекламна компанія по національному телебаченню (впродовж чотирьох тижнів передбачається транслювати шістнадцять 15-тисекундних роликів).

Стратегія 2. Впродовж 1 року поширювати горіхи як зразки серед пасажирів, що летять на гаваї літаками авіакомпаній «American», «Continental», «Delta», «TWA», «United Airlines». Відділ маркетингу припускає поставити на продукцію таку ціну, яка забезпечить питому вагу прибутку в ціні, - 30% з 1 долара продажів. З цього прибутку і повинні оплачуватися заходи щодо просування продукції на ринок. При такій ціні відділ маркетингу оцінював прибутки для кожної стратегії рекламної компанії як високо успішні, середньо успішні і невдалі (табл. 1).

Таблиця 1. Продажі, млн. дол.

Стратегії	Високо	Середньо	Невдалі,

	успішні, ймовірність (p)=0,3	успішні, ймовірність (p)=0,4	ймовірність (p)=0,3
S 1	80	45	15
S 2	45	35	30

Віце-президент компанії по питаннях фінансування відзначає також, що доходи поточного року по державних облігаціях складають 10%; вартість використання капіталу компанії – 15%; ризикованість стратегій S1 і S2 така, що потрібні премії за ризик в розмірі не менше 20% від норми прибутку для S1 і 8% для S2.

1. Складіть матрицю чистого прибутку по двох стратегіях для трьох сценаріїв прогнозів (після вирахування вартості заходів щодо просування продукції).
2. Обчисліть для кожної стратегії чистий прибуток, дисконтований за допомогою облікової ставки, скоректованої з урахуванням ризику.
3. Обчисліть передбачувану вартість, середньоквадратичне відхилення і коефіцієнт варіації для кожної стратегії. Яка стратегія буде рекомендована Вами для просування продукції компанією “Tropical products Inc.”?
4. Припустимо, що оцінка ймовірності не була проведена. Яку стратегію слід вибрати відповідно до критеріїв Лапласа і Вальда?

3. Критерії оцінювання виконання контрольних завдань ККР

Шкала оцінювання: 100-бальна шкала (ECTS) та національна шкала

За 100-бальною шкалою	Оцінка ECTS	За національною шкалою
90-100	A	відмінно
85-89	B	добре
75-84	C	
70-74	D	задовільно
60-69	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання - РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Теоретико-методологічна частина		Разом
Тестові завдання: 30 запитань (закриті питання)		
Кожна правильна відповідь – 2 бали (4-5 варіантів відповіді; в тестовому питанні можлива тільки одна правильна відповідь)		60
Задача: 20 балів (дві задачі, правильне вирішення із обґрунтуванням)		40
від 0 до 100 балів		100 балів

5. Перелік матеріалів, використання яких дозволяється під час виконання контрольних завдань ККР

1. Бартон Т., Шенкир У., Уокер П. Комплексный подход к риск-менеджменту: стоит ли этим заниматься. - М.: Вильямс. – 2003. – 208 с.
2. Воробьев С.Н., Балдин К.В. Управление рисками в предпринимательстве. – М.: «Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2005. – 772с.
3. Глущенко В.В. Управление рисками. Страхование. – ТО НПЦ «Крылья». – 1999. – 366с.
4. Гришин Г. Штурмовать далеко море надо с полисом в руках. – М.: РЮИД, - 520с.
5. Кузьмін О.Є., Вербицька Г.Л., Мельник О.Г. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків: Навч. посібник Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2008. - 212 с.
6. Мельников А.В. Риск-менеджмент в экономике финансов и страхования. – М.: Дело. – 2004. – 560с.
7. Пикфорд Джеймс. Управление рисками/ Пер. з англ. О.Н. Матвеевой. – М.: Вершина», 2004 – 352с.
8. Рогов М.А. Риск-менеджмент: учебное пособие / М.А. Рогов. – М.: Финансы и статистика, 2007. – 120 с.
9. Старостина А.О., Кравченко В.А. Ризик-менеджмент: теорія та практика: Навч. посіб. – К.: ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2004. – 200с.
10. Энциклопедия финансового риск-менеджмента/ Под ред. Лобанова А.А., Чугунова А.В. – М.: Альпина Паблишер, 2003. – 786с.
11. Уткин Э.А., Фролов Д.А. Управление рисками предприятия: Учебно-практическое пособие. – М.: ТЕИС, 2003. – 247с.
12. Чернова Г.В., Кудрявцев А.А. Управление рисками: учеб. Пособие. – М.: ТК Велби, Изд-тво «Проспект», 2005. – 160с.

Інформаційні ресурси

13. <http://www.hedging.ru/> - Хеджинг-сайт ризик-менеджерів.
14. <http://www.riskland.ru/> - Теорія та практика управління ризиками.
15. <http://www.irmi.com/> - International Risk Management Institute.
16. <http://www.forinsurer.com/> – Знай страхование.
17. <http://www.actuary.in.ua> – Актуарії в Україні.

